

วารสาร อัล-ฮิกมะฮ์

AL-HIKMAH JOURNAL

ISSN 3057 - 1413 (Online) مجلة الحكمة

ISSN:3057-1413 (ONLINE)

วารสารอัล-ฮิกมะฮ์

AL-HIKMAH JOURNAL

ปีที่ 15 ฉบับที่ 30 (ก.ค.-ธ.ค.)

อุทยานแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม

วารสารอัล-ฮิกมะฮ์

[HTTP://SO01.TCI-THAIJO.ORG/INDEX.PHP/HIKMAH](http://so01.tci-thaijo.org/index.php/hikmah)

บทบรรณาธิการ

วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ เป็นวารสารที่ตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ (Article) บทความวิจัย (Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัย ในการเป็นสื่อส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ในสาขาวิชาสหวิทยาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อให้คณาจารย์ นักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไป ได้มีความคิดสร้างสรรค์ด้านผลงานวิชาการและงานวิจัยสู่สังคม เพื่อเป็นสื่อกลางการนำเสนอสาระน่ารู้ด้านวิชาการต่างๆ แก่นักวิชาการและบุคคลทั่วไป บทความที่ได้ปรากฏในวารสารฉบับนี้ทุกบทความได้ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชา (Peer Review) วารสารฉบับนี้เป็นวารสารปีที่ 15 ฉบับที่ 30 (ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2568) ประกอบด้วย 10 บทความวิจัย ซึ่งมีแขนงวิชาด้านต่างๆ อันได้แก่ มุสลิมศึกษา การบริหารชุมชน การจัดการศึกษา ภาษาศาสตร์ กฎหมาย มีเป้าหมายมุ่งพัฒนาเป็นวารสารที่มีมาตรฐานและคุณภาพการตีพิมพ์บทความ ตามเกณฑ์และข้อกำหนดของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)

ในนามของกองบรรณาธิการวารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ ขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ให้ความสนใจลงตีพิมพ์ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความประจำฉบับที่ได้สละและให้ข้อเสนอแนะทางวิชาการตลอดจนคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยฟาฏอนี ที่ให้การสนับสนุนการจัดทำวารสารฉบับนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคณาจารย์ นักวิชาการ และผู้อ่านจะได้รับประโยชน์และข้อมูลทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ หากท่านมีข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำประการใดที่จะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงวารสารให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น กองบรรณาธิการวารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ ยินดีรับคำแนะนำด้วยความขอบคุณยิ่ง และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนให้วารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

บรรณาธิการ
วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ

เจ้าของ Publisher

มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

135/8 ม.3 ต.เขาตวม อ.ยะรัง

จ.ปัตตานี 94160 / โทร 0-7341-8611-4 โทรสาร 0-7341-8615-6

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัย
2. เพื่อเป็นสื่อส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ในสาขาวิชาสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คือ มุสลิมศึกษา การบริหารชุมชน ภาษาศาสตร์ บริหารการศึกษา กฎหมาย โดยสนับสนุนให้คณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ได้มีความคิดสร้างสรรค์ ด้านผลงานวิชาการและงานวิจัยสู่สังคม

ขอบเขตงาน

เป็นวารสารวิชาการที่ครอบคลุมในสาขาวิชาสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยนำเสนอในรูปแบบ

1. บทความวิชาการ
2. บทความวิจัย

กองบรรณาธิการ Editorial Team

ที่ปรึกษา Advisory Board

รองศาสตราจารย์ ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา	อธิการบดี มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาหมัดอุมาร์ จะปะเกีย	รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัซลัน สุหลง	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บรรณาธิการ Editor

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จารูว์จัน สองเมือง

กองบรรณาธิการภายในมหาวิทยาลัย Editorial Board

1. ศาสตราจารย์ ดร.มูฮำหมัดซากี เจ๊ะหะ	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
2. ศาสตราจารย์ ดร.ซาการียา หะมะ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. ศาสตราจารย์ ดร.จรัญ มะลูลีม	มหาวิทยาลัยเกริก
4. รองศาสตราจารย์ ดร.มูฮำหมัดสกรี มั่นยูนุ	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
5. Assoc. Prof. Dr. Haslina Binti Hassan	International Islamic University Malaysia
6. Assoc.Prof.Dr.Muhammad Azhar Zailani	University of Malaya
7. รองศาสตราจารย์ ดร.อานิส พัฒนปรีชาวงศ์	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.มูฮำหมัดอาฟีฟี อัซซอลิฮียี	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
9. รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ มีสันฐาน	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
10. รองศาสตราจารย์ ดร.สายฝน เอกวรังกูร	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
11. รองศาสตราจารย์ เจ๊ะเหล๊ะ แยกพงศ์	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุวัตร วอลี	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา บินหมัดหนึ	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุไลมาน หะยีสะอะ	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลลาเต๊ะ สาและ	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรินญา ปุติ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิงหา ประสิทธิ์พงศ์	มหาวิทยาลัยทักษิณ
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กามารุดดีน อีสายะ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมพร หมาดเด็น	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พล เหลืองรังสี	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
22. ดร.ณรงค์ หัสนี	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
23. ดร.สุไรยา จะปะเกีย	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
24. ดร.ทศพร มะหะหมัด	มหาวิทยาลัยเกริก
25. ดร.อับดุลฮาгим มะดีเยาะ	มหาวิทยาลัยทักษิณ

เจ้าหน้าที่วารสาร Managing Staffs

ดร.ฟาริด อับดุลลอห์หะซัน
 นายมุสลิม ดีเยาะ
 นางสาวรอหานิง หะมะกะแม

พิธีจันอักษร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จารูว์จัน สองเมือง

ฝ่ายจัดการ

ดร.ฟาริด อับดุลลอห์หะซัน
 นายมุสลิม ดีเยาะ
 นางสาวรอหานิง หะมะกะแม

รูปแบบ

ดร.ฟาริด อับดุลลอห์หะซัน
 นายมุสลิม ดีเยาะ
 นางสาวรอหานิง หะมะกะแม

กำหนดออก

ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน)
 (ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม)

การเผยแพร่

แจกจ่ายฟรีแก่ห้องสมุดของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
 สถาบันการศึกษาทั้งในและนอกประเทศ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบาทของครอบครัวไทยมุสลิมในการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเรียน พัทธ์ธีรา รัตนชัย.....	1-15
การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รอสดี สาเมาะ, อิสมาอิล ราโอบ.....	16-30
Manifestations of Religious Effects in Muslim Society in Lintan, China Amin Idris Cheloh, Adnan Ahmad Abdulrauf , Muhamasore Yeroh , Zulfa lateh , Qoree Butlam, Abdkareem Asmaae, foud larhzizer.....	31-43
การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน สำหรับผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชีติมา มุรติการ.....	44-58
พฤติกรรมการเปิดรับและการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาสถานีหัวลำโพง ภิชญุชา ศิริมงคล*, ณัฐนุช จันทวิมล.....	59-72
The role of the World Assembly of Muslim Youth in the development of Saudi-Thai relations Turki Mohammed S. AL Malki, Abdulaziz Kalupae, Ahmad Omar Japakia...	73-83
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี อะห์มัด ยี่สุนทรง, มูฮำหมัด อัซซอมาดีย์, และมายิด เจ๊ะเลาะ.....	84-96
THE IMPLEMENTATION OF TAHFIZ AL-QURAN TEACHING METHODS IN SOUTHERN THAILAND: A COMPARATIVE STUDY Ahmadzakee Mahama, Muhaamad Kosee Kaso, Abdulkareem Samaeng,....	97-108
ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี อุซวัฮ มะซา, อะห์มัด ยี่สุนทรง.....	109-126
Thesis title: The use of interactive electronic activities to enhance reading comprehension among non-native Arabic language learners in Malaysia Abdel Shafi Hidar Abdel Shafy, Amaddin Makhlof Abdulhalim Attia, Ibrahim Te He.....	127-149

RESEARCH

The Role of Thai Muslim Families in Raising and Nurturing Preschool Children

Patteera Rattanachai¹

¹ Lecturer of Community Health Nursing, Faculty of Nursing, Prince of Songkhla University, Pattani Campus.

phatththhiraratnchay@gmail.com

Abstract

This article aims to study the role of Thai Muslim families in the upbringing of preschool children. It is a qualitative document analysis study. The findings suggest that the roles of Thai Muslim families in the upbringing of preschool children include: 1. Role in promoting development: This involves promoting physical, social, intellectual, and moral development of children aged 3-6 years, including aspects such as movement, socialization, self-help skills, intellectual development, and moral values. 2. Role of parents in promoting child development: This includes activities aimed at fostering various aspects of child development, such as promoting religious teachings, encouraging reading and memorization of Islamic texts, instilling basic Islamic practices, and promoting Islamic ethics. The Islamic training in child upbringing highlights: 1. Establishing and reinforcing fundamental Islamic beliefs. 2. Cultivating reading, memorization, and learning of the Quran, Hadith, and Islamic history. 3. Instilling the basics of Islamic practices. 4. Cultivating Islamic ethics, including Islamic greetings, dressing according to Islamic principles, and adhering to Islamic dietary laws.

Keywords: Thai Muslim Families, Upbringing, Preschool Children

บทความวิจัย

บทบาทของครอบครัวไทยมุสลิมในการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเรียน

พัทธ์ธีรา รัตนชัย¹

¹อาจารย์ประจำสาขาการพยาบาลอนามัยชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

phathththiratchay@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของครอบครัวไทยมุสลิมในการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเรียน เป็นการศึกษาระดับเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของครอบครัวไทยในการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเรียนมีดังนี้ 1) บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการ 2) บทบาทการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 3-6 ปี ด้านการเคลื่อนไหว ด้านสังคมและการช่วยเหลือตนเอง ด้านสติปัญญาและภาษาและด้านจริยธรรม 3) บทบาทของพ่อแม่ในการส่งเสริมพัฒนาการบุตร ส่วนแนวคิดอิสลามในการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเรียนพบว่ามีการศึกษา ดังนี้ 1) การปลูกฝังและหล่อหลอมพื้นฐานการศรัทธาอิมานให้มั่นคง 2) ปลูกฝังการอ่าน ท่องจำ และเรียนรู้อัลกุรอาน อัลหะดีษ และศาสนประวัติ 3) ปลูกฝังพื้นฐานการปฏิบัติศาสนกิจ 4) ปลูกฝังจริยธรรมอิสลาม คือ (1) การทักทายแบบอิสลาม (2) การสวมใส่อาภรณ์และการแต่งกายแบบอิสลาม (3) การบริโภค และการกินดื่มตามแบบอิสลาม

คำสำคัญ : ครอบครัวไทยมุสลิม, การอบรมเลี้ยงดู, บุตรวัยก่อนเรียน

บทนำ

ในทัศนะของอิสลามถือว่าการอบรมเลี้ยงดูบุตรเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของผู้เป็นพ่อแม่ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴾ التحريم: 6

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงคุ้มครองตัวของพวกเจ้าและครอบครัวของพวกเจ้า ให้พ้นจากไฟนรก เพราะเชื้อเพลิงของมัน คือ มนุษย์และก้อนหิน มีมลาอิกะฮ์ ผู้แข็งกร้าวหาญคอยเฝ้ารักษามันอยู่ พวกเขาจะไม่ฝ่าฝืนอัลลอฮ์ ﷻ ในสิ่งที่พระองค์ทรงบัญชาแก่พวกเขา และพวกเขาจะปฏิบัติตามที่ถูกบัญชา” (อัตตะหริม : 6)

พ่อแม่มีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูลูกตั้งแต่ออยู่ในท้องแม่ จนลูกคลอดมาลิ้มตาดูโลก ครั้นเมื่อลูกเติบโตเข้าสู่ช่วงวัยก่อนเรียน (อายุระหว่าง 3 - 6ปี) เป็นวัยที่สำคัญระยะหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นช่วงที่เด็กเริ่มมีพัฒนาการหลายด้านก้าวหน้าขึ้น ทั้งด้านความคิด ภาษา การสื่อสาร ด้านกล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหว และการช่วยเหลือตนเอง ทำให้เด็กพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของคนที่จะมีชีวิตอิสระ (ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, 2564) เป็นวัยที่สำคัญในการฝึกทักษะที่จำเป็นในชีวิตด้านต่าง ๆ เช่น กฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันในสังคม พฤติกรรมสุขภาพพื้นฐาน ได้แก่ การดูแลความสะอาดร่างกาย การแปรงฟัน การล้างมือ การบริโภคอาหาร การขับถ่าย บทบาททางเพศที่เหมาะสม และการเตรียมบุตรเพื่อเข้าโรงเรียน (พิมพ์ภาภรณ์ กลั่นกลิ่น, 2555) เด็กวัยก่อนเรียนเป็นช่วงวัยแห่งการวางรากฐานของชีวิตที่จะพัฒนาไปเป็นผู้ใหญ่ต่อไปจึงควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

การที่พ่อแม่เลี้ยงดูลูกด้วยตนเองมีความไวต่อความต้องการและการแสดงออกของลูกมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี และแสดงความรักต่อลูกอย่างสม่ำเสมอโดยการกอด อุ้ม สัมผัส พูดคุย ซินชมและเล่นกับลูก ในบรรยากาศครอบครัวที่อบอุ่น ปราศจากความรุนแรง จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรักความผูกพันที่มั่นคงระหว่างพ่อแม่ลูก (ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, 2564) การปฏิบัติของพ่อแม่ต่อลูกจะมีผลต่อพัฒนาการด้านการเจริญเติบโต วุฒิภาวะ และบุคลิกภาพ ส่งผลให้ลูกมองโลกในแง่ดีมีความเชื่อมั่นในตนเองเกิดความไว้วางใจต่อผู้อื่นสามารถเผชิญปัญหาต่างๆ ได้ดีตลอดจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้นบทบาทของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเรียนจึงมีความสำคัญยิ่ง

วัตถุประสงค์

เพื่อทบทวนวรรณกรรมแบบบูรณาการเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวไทยมุสลิมในการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเรียน

วิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเอกสารเชิงพรรณนาวิเคราะห์

แนวคิดและทฤษฎี

1. ความหมายของครอบครัว

ครอบครัว หมายถึง กลุ่มคนที่มารวมกันโดยการสมรสโดยทางสายโลหิตหรือโดยการรับเลี้ยงดูเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้ เป็นการก่อตั้งขึ้นเป็นครอบครัว มีปฏิกริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นสามีและภรรยา เป็นบิดาและมารดา เป็นบุตรชายบุตรหญิง เป็นพี่เป็นน้อง โดยการรักษาวัฒนธรรมเดิมและอาจมีการสร้างวัฒนธรรมใหม่เพิ่มเติมก็ได้ (สุพัตรา สุภาพ, 2542) ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีจำนวนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกัน โดยมีความสัมพันธ์จากการแต่งงานหรือสายโลหิต หรือการรับเป็นบุตรบุญธรรม ในกรณีที่ครอบครัวไม่สามารถมีบุตรด้วยตนเองได้ ทั้งนี้บุคคลดังกล่าวต้องอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันใช้จ่ายเงินร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันตลอดจนเป็นตัวแทนของการปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติให้แก่สมาชิกในครอบครัว (จิรเนาว์ ทัดศรี, 2552)

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน

พัฒนาการ (Development) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการทำหน้าที่ (Function) และวุฒิภาวะ (Maturation) ของอวัยวะระบบต่างๆรวมทั้งตัวบุคคลให้ทำสิ่งต่างๆที่ยากสลับซับซ้อนมากขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน แบ่งได้ 4 ด้านดังนี้

(1) เด็กวัยก่อนเรียน หมายถึง เด็กที่อยู่ในช่วงอายุ 3 – 6 ปี เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการต่อเนื่องจากวัยหัดเดินวัยก่อนเรียนจึงเป็นช่วงเวลาสำคัญในการฝึกทักษะที่จำเป็นในชีวิตด้านต่าง ๆ เช่นกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันในสังคม

(2) พฤติกรรมสุขภาพพื้นฐาน เช่น การดูแลความสะอาดร่างกาย การแปรงฟัน การล้างมือ การขับถ่าย การบริโภคอาหาร บกบาททางเพศที่เหมาะสมและการเตรียมเด็กเพื่อเข้าโรงเรียน การเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลง (พิมพารณ์ กลั่นกลิน, 2555 และสฤณา บุญนารากร, 2556)

(3) น้ำหนักและส่วนสูง เด็กวัยก่อนเรียนมีการเจริญเติบโตด้านร่างกายจะค่อนข้างช้าเมื่อเทียบกับเด็กวัยทารกและวัยหัดเดิน เด็กมีน้ำหนักและส่วนสูงที่เพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ โดยเฉลี่ยเด็กจะมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นประมาณ 2-3 กิโลกรัมต่อปี มีความสูงเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 5 - 7.5 เซนติเมตร หรือ 2 - 3 นิ้วต่อปีเมื่อเด็กอยู่ในวัยหัดเดิน อายุ 2 - 3 ปี เด็กจะมีความยาวเท่ากับครึ่งหนึ่งของความสูงเมื่อเขาโตเป็นผู้ใหญ่ ต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยก่อนเรียนวัยเด็กจะมีการเจริญเติบโตของแขนขาอย่างรวดเร็ว แขนขายาวกว่าลำตัวไม่เหมือนเด็กวัยหัดเดินที่อ้วนกลมป่องกลาง (chubby baby) การสะสมของไขมันลดลง ความอยากอาหารลดลง ทำให้เด็กมีลักษณะเปลี่ยนจากอ้วนกลมเป็นตัวยาว ดูผอมลงกล้ามเนื้อเจริญเติบโตเร็วกว่ากระดูก ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเป็นผลมาจากภาวะโภชนาการพันธุกรรม และโอกาสในการได้ออกกำลังกาย เด็กอายุ 3 ปี จะมีโอกาสหกล้มหัวเข้ากระแทกได้บ่อยจากการตกจากที่สูงหรือการปีนป่าย และจากการทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อและข้อกระดูกยังไม่ดีพอ แต่เมื่ออายุ 4 - 5 ปี การทำงานของกล้ามเนื้อและข้อต่อต่างๆ จะพัฒนาให้ทำงานประสานกันดีมากขึ้น

(4) พัฒนาการ คือ พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว สติปัญญา จิตสังคม ภาษา บกบาททางเพศ อารมณ์ จริยธรรม จิตวิญญาณ และการเล่นของเด็กวัยก่อนเรียนมีดังนี้

1. พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว (Motor Development)

การทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงอายุ 3-5 ปี จากการเพิ่มขึ้นของขนาดสมอง เส้นประสาท เยื่อหุ้มประสาทและใยประสาท ทำให้เด็กเกิดทักษะในการทำงานร่วมกันของกล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่

พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เด็กอายุ 3 ปี จะมีพัฒนาการด้านการเดิน วิ่งปีนป่าย กระโดดได้ดี ขึ้นลงบันไดได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ และสามารถถีบจักรยานสามล้อได้เมื่อได้รับการฝึกหัด เด็กอายุ 4 ปี เดินขึ้นและลงบันไดได้ก้าวละ 1 ขั้น กระโดดด้วยขาข้างเดียวได้ เด็กอายุ 5 ปี สามารถก้าวขึ้นบันไดที่ละ 2 ขั้น กระโดดสลับขาได้ และยืนขาเดียวได้นาน

พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการดีขึ้นจนเกือบสมบูรณ์โดยเฉพาะกล้ามเนื้อนิ้วมือสามารถวาดรูปทรงเรขาคณิตได้ เด็ก 3 ปี สามารถขีดเขียนลากเส้นตรง สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมตามแบบได้และวาดรูปคนที่มีอวัยวะร่างกายมากกว่า 1 ส่วน เมื่ออายุ 5 ปี เด็กสามารถวาดรูปคนที่มีอวัยวะสำคัญของร่างกายได้

เมื่อเด็กอายุ 4 - 5 ปี เด็กจะมีความเป็นอิสระมากขึ้น ช่วยเหลือตนเองได้ ในสิ่งต่างๆ ที่ง่าย ๆ หรือกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อนได้ เช่น เลือกเสื้อผ้า แต่งตัวเองได้ ใส่ชุดที่ตนเองชอบได้รับประทานอาหารเองได้ ไปห้องน้ำโดยไม่ต้องมีคนช่วยได้ ซึ่งต่างจากเด็กวัยหัดเดินที่ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ทั้งหมด เด็กสามารถใส่และถอดเสื้อผ้าได้เอง ทักษะต่างๆ พร้อมทั้งจะช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวและพร้อมที่จะเข้าโรงเรียน

2. พัฒนาการด้านสติปัญญา (Cognitive Development)

วัยก่อนเรียนจะเป็นช่วงเวลาที่เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว เด็กมีความอยากรู้อยากเห็นว่าสิ่งต่างๆ รอบตัวเกิดขึ้นได้อย่างไร ทำหน้าที่ร่วมกันได้อย่างไร เด็กยังคงมีจินตนาการค่อนข้างสูง เชื่อความเหนือธรรมชาติ เช่น เวทมนต์ คาถาต่างๆ ตามที่เด็กได้เคยเห็นจากการ์ตูนภาพยนตร์ เคยฟังจากนิทานหรือคำบอกเล่าของผู้ปกครอง เด็กเชื่อว่านางฟ้า ปีศาจ เจ้าหญิงเจ้าชายมีจริง ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Theory of Cognitive Development) เด็กวัยนี้จะอยู่ในพัฒนาการขั้นก่อนปฏิบัติการ (pre-operational stage) พัฒนาการที่สำคัญที่พบในวัยนี้ คือ ความสามารถในการใช้สัญลักษณ์แทนวัตถุ เช่น สามารถใช้ท่อนไม้มาเล่นเป็นรถยนต์ โดยไม่ต้องใช้ของเล่นที่เป็นรถยนต์ได้ เด็กยังมีความคิดที่เอาตนเองเป็นศูนย์กลาง

3. พัฒนาการด้านจิตสังคม (Psychosocial Development)

ช่วงวัยก่อนเรียนจัดเป็นระยะวิกฤตของเด็กในการพัฒนาการขัดเกลาทางสังคมเด็กต้องการโอกาสที่จะได้เล่นกับผู้อื่นเพื่อเรียนรู้การเข้าสังคมและการใช้ทักษะทางสังคมในแง่มุมต่าง ๆ จากทฤษฎีพัฒนาการด้านจิตสังคมของอีริกสัน (Erikson's Theory of Psychosocial Development) เด็กวัยก่อนเรียนจะมีพัฒนาการอยู่ในขั้นพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความรู้สึกผิด (initiative & guilt) เด็กจะวุ่นวายกับการเรียนรู้ว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้เขาสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงและได้ผลดี กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหากเด็กไม่สามารถทำสำเร็จหรือทำไม่ได้ เด็กจะรู้สึกผิด กังวล ละอาย และกลัวผลลัพธ์ที่จะแสดงออกมา เด็กจะชอบทำกิจกรรม ยกตัวอย่างเช่น ให้เด็กผูกเชือกรองเท้าด้วยตนเอง แต่เด็กทำไม่ได้ เพราะไม่เคยทำมาก่อน ผู้ปกครองจึงผูกเชือกให้ พร้อมกับ

บอกว่า "หากหนูทำวิธีการที่แม่ทำให้ดูนี้มันก็จะทำได้" เด็กจะรู้สึกแหยว่าตนเองทำไม่ได้ การพูดวิจารณ์ผลงานของเด็กในทางลบจะทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองด้อย จึงควรเลี่ยงไปโดยเบี่ยงเบนความสนใจให้เด็กลองทำกิจกรรมใหม่ๆ แยกจากกิจกรรมเดิมที่เด็กทำไม่สำเร็จ

4. พัฒนาการด้านภาษา (Language Development)

การใช้ภาษาในวัยก่อนเรียนค่อนข้างจะซับซ้อน ซึ่งอาศัยทั้งความสามารถทางสติปัญญาของเด็กเอง และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเลียนแบบจากผู้อื่นหรือผู้ดูแลสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการพูดและการออกเสียงของเด็กวัยนี้เป็นอย่างมาก เด็กสามารถใช้คำศัพท์มากขึ้นจาก 300 คำเมื่ออายุ 2 ปี เป็นมากกว่า 2,100 คำ เมื่ออายุ 5 ปี และประโยคที่ใช้จะมีโครงสร้างไวยากรณ์คล้ายกับที่ผู้ใหญ่ใช้ เด็ก 3 - 4 ปี พูดเป็นประโยคสั้นๆ แต่เข้าใจความหมาย ออกคำสั่งง่าย ๆ ได้

เมื่อเด็กอายุ 4 - 5 ปี เด็กจะพูดมากขึ้น จะใช้คำบุพบท คุณศัพท์และกิริยาประกอบให้เป็นประโยคที่ยาวขึ้น ช่วงนี้เด็กจะชอบตั้งคำถาม และถามอยู่เรื่อยๆ ว่า "ทำไม" "เพราะอะไร" "อย่างไร" "อะไร" เมื่อเด็กอายุ 5 ปี สามารถพูดประโยคที่ยาวได้ สามารถเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่เด็กคุ้นเคย ได้ฟังหรือมีประสบการณ์มาก่อน เด็กสามารถเล่านิทานที่เคยได้ยินจนจบเรื่องได้ เด็ก 6 ปี สามารถบอกความหมายของวัตถุในเชิงที่ซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากเด็กเรียนรู้ทั้งการเป็นผู้พูดและผู้ฟังถามตอบได้

5. พัฒนาการทางเพศและบทบาททางเพศ (Psychosexual Development)

อัตลักษณ์ทางเพศ (sexual identity) และภาพลักษณ์ (body image) จะมีการพัฒนาในวัยก่อนเรียน เด็กมีการอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับเพศ เด็กทั้งเพศชายและหญิงจะมุ่งความสนใจไปที่อวัยวะเพศของตน ชอบลูบคลำอวัยวะเพศของตนเอง ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud's Theory of Psychosexual Development) เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการอยู่ในขั้นพึงพอใจในอวัยวะสืบพันธุ์ (phallic stage) เด็กจะมีความพึงพอใจและให้ความสนใจอวัยวะเพศ

ความอยากรู้อวัยวะเพศในเด็กวัยก่อนเรียนนั้น ถึงแม้ว่าความคิดของเด็กจะพัฒนาขึ้น แต่เด็กยังไม่สามารถเข้าใจและยังแยกความเป็นจริงกับความคิดจินตนาการไม่ออก ซึ่งผู้ใหญ่ควรเป็นผู้ชี้แจงและให้ความรู้ เด็กอาจมีคำถามแปลกๆ ซ้ำๆ เสมอ เด็กอาจถามปัญหาเกี่ยวกับเพศได้ บางคนอาจถามเรื่องเพศเมื่ออายุมากกว่า 5 ปี คำถามส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการเกิดของตนเอง การมีน้อง ความอยากรู้เกี่ยวกับอวัยวะเพศ ความสงสัยเกี่ยวกับการตั้งครรรภ์ ฯลฯ โดยในความคิดของเด็กไม่มีเรื่องเพศทางกามารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องเลย แต่เป็นความอยากรู้อวัยวะของชีวิต และความเป็นไปของชีวิตมากกว่า ดังนั้นลักษณะท่าทีและคำบอกเล่าของผู้ใหญ่จึงสำคัญยิ่งที่จะต้องไปโดยพอเหมาะพอควร ง่ายๆ และท่าทีที่สงบ ตอบคำถามทุกคำถามอย่างง่ายต่อความเข้าใจของเด็กและตั้งอยู่ในหลักความจริงของธรรมชาติ

6. พัฒนาการด้านอารมณ์

ลักษณะทางอารมณ์ของเด็กวัยนี้จะไม่รุนแรงเท่ากับวัยหัดเดิน มีความรู้สึกไวต่อกฎเกณฑ์ข้อบังคับของบิดามารดา/ผู้ดูแล และกฎเกณฑ์ของสังคม การแสดงออกทางอารมณ์อาจใช้ทั้งร่างกาย ท่าทาง วาจา เมื่ออายุ 3 ปี บางครั้งจะมีลักษณะทางอารมณ์คล้ายทารก แม้เด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมบ้างแล้วแต่ก็ยังไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ เด็กจึงมีพฤติกรรมที่อึดอัดแสดงลักษณะของการหวงของ อิจฉาผู้อื่นเมื่อได้รับสิ่งที่ต้องการน้อยกว่า โดยเฉพาะเกี่ยวกับความรักของบิดามารดา เช่น อิจฉาน้องใหม่ เป็นต้น ยังมีความวิตกกังวลต่อการพรากจากรวมทั้ง

การเผชิญกับคนแปลกหน้า (separation anxiety) เด็กมีความกลัวซึ่งเกิดจากการคิดฝันเองมีพฤติกรรมชอบทำลายของ สาเหตุไม่ใช่เพราะอารมณ์โกรธแต่เพราะอยากรู้และอยากทดลอง

เด็กอายุ 4 ปี มีความไม่มั่นใจ จึงพบบ่อยว่า เด็กชอบกัดเล็บ ตาขยิบ ดุนิ้ว เล่นอวัยวะเพศ และชอบแคะรูจมูก นอกจากนี้เด็กยังชอบสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น อยากมีเพื่อนเป็นกลุ่ม พยายามฝึกพูดและแสดงกิริยาท่าทางแปลก ๆ โดยชอบเลียนแบบจากภาพยนตร์และโทรทัศน์ที่เห็น ชอบพูดเกินความจริงเป็นเพราะความคิดฝันเองและแสดงให้ผู้อื่นรู้ว่าตนเองทำได้ เด็กวัยนี้สนุกกับการวิ่งเล่น กระโดดเล่น ปิด - เปิดประตู สนุกสนานในการเล่นกับเพื่อนแม้ว่าบางครั้งจะทะเลาะกัน มีพฤติกรรมหวงของ มีความกลัวซึ่งมักเกิดจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ เช่น กลัวความมืด กลัวงู กลัวจิ้งจก กลัวตุ๊กแก กลัวเสียงแผดขึง ยังคงกลัวคนแปลกหน้า และกลัวการพรากจาก

เมื่ออายุ 5 ปี เด็กจะมีอารมณ์ดีขึ้น รู้จักการรอคอย เข้าใจเหตุผลได้ง่าย ไม่แสดงพฤติกรรมฉุนเฉียวก้าวร้าวที่รุนแรง พยายามปรับตัวและนิสัยเข้ากับผู้ใหญ่ พอใจที่ได้รับคำชม กลัวการแยกจากมารดาบ้าง แต่ก็มีเด็กจำนวนมากสามารถที่จะแยกจากบิดามารดาโดยไม่ร้องไห้ ชอบแสดงตัวให้ผู้อื่นรู้ว่าตนเองมีความสามารถทำได้ ชอบต่อเรื่อง และเสียใจถ้าถูกเยาะเย้ยหรือล้อเลียน

ตารางที่ 1 แสดงพัฒนาการและการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัย 3 – 6 ปี (ฉันทิกา จันทรเป็ย, 2553)

อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว	ด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม	ด้านสติปัญญาและจริยธรรม	ด้านภาษา
3 – 4 ปี	<p>กล้ามเนื้อมัดใหญ่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยึดขาเดียวได้นานขึ้น - ปีน پایบันได และเครื่องเล่นกลางแจ้งได้มั่นคง - เดินลงบันไดแบบสลับขา - วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวาง <p>กล้ามเนื้อมัดเล็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - วาดรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ - วาดรูปคนที่มีส่วนต่าง ๆ ได้ 3 ส่วน - ร้อยลูกปัดขนาดเล็กได้ - ใช้กรรไกรตัดกระดาษได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง แต่ให้ความร่วมมือในการเล่นเพื่อนได้มากขึ้น - ชอบเล่นสมมติ - มีความสนใจในความแตกต่างทางเพศ และจะแสดงความรักพ่อแม่ที่มีเพศตรงข้ามกับตน - บอกเพศของตนได้ - ถอดเสื้อผ้าได้เรียบร้อย - ไม่ปัสสาวะรดที่นอนตอนกลางคืน - ทำความสะอาดร่างกายได้ โดยมีผู้ใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าสู่ระยะคิดเอาเองล่วงหน้า (4-7 ปี) สามารถตอบโต้กับสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องใช้การสัมผัสโดยตรง รู้จักสังเกตความแตกต่างแต่มองเพียงด้านเดียว คิดเปรียบเทียบ แยกวัตถุเป็นหมวดหมู่ขึ้น ตอน และ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น แยกสี จับคู่สี แยกขนาดวัตถุ จับคู่รูปภาพ แยกพวก สัตว์ เสื้อผ้าได้ - บอกเวลาได้สอดคล้องกับกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักสื่ออย่างน้อย 1 สี - นับเลขได้ตั้งแต่ 1-5 - รู้จักคำประมาณ 1,500 คำ - ชื่อวัยวะได้ 13 ส่วน - ตอบคำถามง่าย ๆ ได้ด้วยการพูดหรือการชี้ - ร้องเพลงง่าย ๆ ได้
4 – 6 ปี	<p>กล้ามเนื้อมัดใหญ่</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระโดดข้ามเชือก และสิ่งของได้ - กระโดดขาเดียวได้ - ปีน پایได้คล่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความร่วมมือดีขึ้น พยายามทำตัวให้เป็นที่ยอมรับ - เล่นร่วมกับเด็กได้ 2-3 คน 	<p>สติปัญญา</p> <ul style="list-style-type: none"> - แยกประเภทวัตถุโดยอาศัยความสัมพันธ์ที่เหมือนกัน - เล่าเหตุการณ์จากรูปภาพได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักแม่สี - นับเลขได้ถึง 10 - รู้จักคำประมาณ 2100 คำ

อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว	ด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม	ด้านสติปัญญาและจริยธรรม	ด้านภาษา
	<ul style="list-style-type: none"> - รับลูกบอลได้ กลิ้งเนื้อไม้เล็ก - วาดรูปสามเหลี่ยม และเขียนตัวหนังสือตามแบบได้ - ขอบวาดภาพระบายสี 	<ul style="list-style-type: none"> - ชอบเล่นเกมที่มีการแข่งขัน - ไปห้องน้ำเพื่อขับถ่ายได้เอง - แต่งตัวได้เอง - แปรงฟัน อบน้ำได้เอง - รู้จักรอคอยสิ่งที่ต้องการ 	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถยอมรับความแตกต่างทางความคิดของผู้อื่นได้บ้าง - เข้าใจค่าที่เกี่ยวข้องกับเวลา และจำนวน - เริ่มรับรู้เกี่ยวกับระยะทาง และความยาว 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ประโยคได้ทุกชนิด - อธิบายรูปภาพได้ - บอกผู้ใหญ่เมื่อเหนื่อย หิว

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน มีหลายทฤษฎีที่พยายามอธิบาย และแบ่งพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กวัยก่อนเรียน ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud's psychoanalytic theory) ซึ่งได้อธิบายถึงพฤติกรรมมนุษย์ว่า เกิดจากแรงผลักดันที่อยู่ภายในจิตลึก ๆ ของแต่ละคน ซึ่งเรียกว่า จิตไร้สำนึก แรงขับทางชีวภาพ และความต้องการตามสัญชาตญาณ จะกระตุ้นให้คนเกิดการกระทำ เกิดประสบการณ์ภายใต้สภาพแวดล้อม หล่อหลอมเป็นบุคลิกภาพ เป็นสิ่งสนับสนุนพัฒนาการทางเพศและจิตสังคม ดังนั้นจึงเป็นทฤษฎีที่ตรวจสอบปรากฏการณ์ของจิตใจ โดยเฉพาะอารมณ์เพื่อค้นหาความหมายของพฤติกรรมที่ปรากฏของมนุษย์

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piget's cognitive development) เพียเจต์ (Piget) เป็นผู้คิดค้นทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก ซึ่งช่วยให้เข้าใจกระบวนการความคิดของเด็ก และพฤติกรรมที่เด็กแสดงโดยแบ่งพัฒนาการของสติปัญญาออกเป็นขั้นตอนที่สำคัญ 4 ระยะ ได้แก่ ระยะพัฒนาการทางประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว ระยะพัฒนาการก่อนเกิดความคิดอย่างมีเหตุผล ระยะพัฒนาการความคิดอย่างมีเหตุผลเป็นรูปแบบ และระยะพัฒนาการความคิดอย่างมีเหตุผลเป็นนามธรรม ซึ่งพัฒนาการทางสติปัญญาของแต่ละบุคคลเป็นกระบวนการต่อเนื่อง การเปลี่ยนจากขั้นหนึ่งไปยังอีกขั้นหนึ่งไม่มีการหยุดชะงัก และต่างเป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่เหมือนกัน การพัฒนาการในแต่ละขั้นจะเป็นพื้นฐานของแต่ละขั้นต่อไป

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg's moral development) ซึ่งการพัฒนาการทางจริยธรรม โดยเชื่อว่าพฤติกรรมจริยธรรมเป็นเรื่องของความสามารถของบุคคลในการตัดสินใจมากกว่าความเข้มแข็งของจิตสำนึก พัฒนาการทางจริยธรรมแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับก่อนเกณฑ์ หรือระดับก่อนมีจริยธรรมอย่างเป็นเหตุเป็นผล ระดับมีจริยธรรม และระดับมีจริยธรรมอย่างมีวิจารณญาณ ๘งการพัฒนาการจริยธรรมจะเป็นลำดับขั้นสอดคล้องตามพัฒนาการทางสติปัญญา เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความประพฤติดี เป็นพฤติกรรมสำนึกและตัดสินใจ ควบคุมได้ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Erikson's psychosocial stage of development) เป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ แต่ต่างกันตรงที่อีริกสันเน้นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีผลต่อพัฒนาการ

ของบุคคล ซึ่งอิริคสันเชื่อว่าพัฒนาการของบุคคลแต่ละวัยไม่ได้มีอิทธิพลมาจากปัจจัยทางชีวภาพอย่างเดียว แต่มีปัจจัยด้านสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ประสบการณ์ และวัฒนธรรมร่วมด้วย และพัฒนาการของบุคคลจะดำเนินไปเรื่อย ๆ ตลอดช่วงอายุขัย พัฒนาการในแต่ละชั้นจะเกิดจากความขัดแย้งทางจิตใจ จากภาวะวิกฤตที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละวัย ลักษณะพัฒนาการในแต่ละชั้นประกอบด้วยความสำเร็จ และความล้มเหลว พัฒนาการขั้นต้นจะมีผลต่อการพัฒนาขั้นต่อไป ซึ่งได้แบ่งพัฒนาการด้านบุคลิกภาพจากวัยทารกถึงวัยชราออกเป็น 8 ชั้น

จะเห็นได้ว่ามีหลายทฤษฎีอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน แต่ยังไม่มียุทธวิธีใดที่สามารถอธิบายพัฒนาการของเด็กได้อย่างครอบคลุม แต่ละทฤษฎีจะมีจุดเน้นในแต่ละด้านของพัฒนาการ ทฤษฎีต่าง ๆ จัดแบ่งพัฒนาการของเด็กเหมือนกันบ้างต่างกันบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน โดยทฤษฎีจะให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ว่าเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการเป็นไปตามลำดับขั้นพัฒนาการ โดยพัฒนาการลำดับต้นจะเป็นพื้นฐานของพัฒนาการขั้นต่อไป

3. บทบาทของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเรียน

3.1 บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการ

เด็กเป็นบุคคลที่มีความหมายอย่างยิ่งต่อสังคมและประเทศชาติ เพราะทุกครอบครัวย่อมอยากให้เด็กเจริญเติบโตมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง เป็นเด็กที่ฉลาด มีความสามารถและเป็นคนดีของสังคม การที่จะให้เด็กเป็นเช่นนั้นได้ บิดามารดาและผู้เกี่ยวข้องต้องมีการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่เหมาะสม จากที่กล่าวมาแล้วว่าพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพัฒนาการเด็ก พันธุกรรมเป็นสิ่งที่ไม่อาจกำหนดได้ แต่สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถจัดการได้ ดังนั้นหากมีการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กเติบโตและพัฒนาได้เต็มที่ทุกด้าน ทุกช่วงวัย กลายเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

3.2 การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 3-6 ปี

ด้านการเคลื่อนไหว

- กล้ามเนื้อมัดใหญ่

เปิดโอกาสให้เด็กได้วิ่ง กระโดด ปีนป่าย ขี่จักรยานสามล้อ หรือให้เล่นเครื่องเล่นกลางแจ้ง เช่น ชิงช้า ไม้สไลด์ สะพานโค้ง เป็นต้น เพื่อให้กล้ามเนื้อแข็งแรงทั้งนี้ต้องมีผู้ใหญ่คอยดูแล เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตราย

- กล้ามเนื้อมัดเล็ก

ให้เล่นของเล่นที่ต้องใช้ทักษะการใช้มือ เช่น ปั้นดินน้ำมัน ตัดกระดาษ ร้อยลูกปัด วาดภาพระบายสี หรือใช้กรรไกรเล็ก ๆ หักตัดกระดาษ ให้เด็กวาดรูปเช่น วงกลม สี่เหลี่ยมสามเหลี่ยม โดยให้วาดตามแบบก่อนแล้วจึงให้เด็กทำเอง ให้ทำงานศิลปะง่าย ๆ เช่น ฉีกกระดาษเป็นชิ้นเล็กๆแล้วแปะเป็นรูปภาพ

ด้านสังคมและการช่วยเหลือตนเอง

1. ให้เด็กช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน เช่นการแต่งตัว การรับประทานอาหาร การอาบน้ำ แปรงฟัน
2. สนับสนุนให้เด็กเล่นกับเพื่อนวัยเดียวกัน รู้จักการรอคอย
3. ให้เด็กได้ช่วยเหลืองานบ้านง่ายๆ เช่นรดน้ำต้นไม้ จัดเตรียมโต๊ะอาหาร

4. เป็นตัวอย่างที่ดีเรื่องบทบาททางเพศที่เหมาะสม
5. ฝึกฝนเกี่ยวกับระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ต่างๆ โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการตั้งกฎระเบียบนั้น และสอนให้เด็กเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ตั้งไว้

ด้านสติปัญญาและภาษา

1. พูดคุยกับเด็ก สอนให้เด็กรู้จักสิ่งรอบตัวเสมอ
2. จัดประสบการณ์ให้เด็กฝึกสังเกตเปรียบเทียบ รู้จักคิดแก้ปัญหา โดยจัดเป็นเกม เช่นโยงภาพ จับคู่ แยกสี

เปรียบเทียบขนาดสิ่งของ เป็นต้น

3. สนับสนุนให้เด็กมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ เช่นวาดภาพ ปั้นดินน้ำมัน เล่านิทานให้ฟัง
4. สอนการนับจำนวนสิ่งของรอบตัว เช่น ผลไม้ ของใช้ สอนให้รู้จักตัวเลข 1-10
5. สอนให้เด็กร้องเพลงอนาซีตที่ไม่ผิดหลักการศาสนา
6. ตั้งคำถามให้เด็กคิดหรือเปรียบเทียบ เช่น ทำไมต้องแปรงฟัน

ด้านจริยธรรม

1. สอนหรือตักเตือนเมื่อเด็กทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง โดยหลีกเลี่ยงวิธีการตำหนิหรือลงโทษ
2. สอนให้รู้จักการขอโทษ ขอขอบคุณ

4. วิธีการของพ่อแม่ในการส่งเสริมพัฒนาการบุตร

1. ให้เวลาดูแล เอาใจใส่ด้วยความรัก ความเข้าใจ สัมผัสเด็กอย่างอ่อนโยนพูดคุยโต้ตอบ เล่นกับเด็ก สังเกตท่าที การตอบสนองอย่างสม่ำเสมอ

2. จัดสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่น่าสนใจให้เด็กได้มองเห็น สัมผัส สำรวจหรือร่วมกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ปรับตัวและมีพัฒนาการรอบด้านอย่างสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา

3. ให้เด็กทำในสิ่งที่ทำได้จากง่ายไปสู่ยากตามความสามารถของเด็ก โดยไม่ต้องให้การช่วยเหลือ เพราะเด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากการกระทำด้วยตนเองจนประสบความสำเร็จ

4. พ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างในการแสดงพฤติกรรมต่างๆเช่นแบบอย่างการมีระเบียบวินัยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความมีน้ำใจ เป็นต้น เพราะเด็กจะเลียนแบบบุคคลที่อยู่รอบข้าง

5. ศึกษาพฤติกรรมและพัฒนาการตามวัย ตลอดจนเฝ้าระวังและติดตามพัฒนาการของบุตรว่าเป็นไปตามเกณฑ์ปกติหรือไม่ หากสงสัยว่าเด็กมีพัฒนาการที่ไม่เหมาะสมควรปรึกษาแพทย์ เพื่อให้การช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป (สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล, 2548)

สอดคล้องกับหลักคำสอนของอิสลาม ดังที่ al-Tahhan ได้กล่าวว่า อัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้างมนุษย์ให้มีองค์ประกอบด้านร่างกายและจิตใจ กระบวนการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามหลักการอิสลามมีเป้าหมายให้มนุษย์เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจเพื่อทำหน้าที่สนองวัตถุประสงค์แห่งการสร้างของอัลลอฮ์ ﷻ ในฐานะผู้แทนพระองค์บนหน้าแผ่นดิน การที่มนุษย์คนหนึ่งจะมีการเจริญเติบโตอย่างเหมาะสมจนกระทั่งสามารถทำหน้าที่ผู้แทนพระองค์บนหน้าแผ่นดินได้อย่างสมเกียรติ จำเป็นที่เขาจะต้องได้รับการพัฒนาทุกด้านอย่างครบถ้วนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ซึ่งภายใต้พัฒนาการด้านจิตใจประกอบด้วย พัฒนาการด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และจริยธรรม (al-Tahhan, 2001: 46)

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. เป้าหมายของการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามหลักการอิสลาม

กระบวนการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามหลักการอิสลาม หรือ “อัตรบียะฮฺ อัลอิสลามียะฮฺ” ที่เป็นที่เข้าใจในวงกว้างว่ามีสาระสำคัญข้ถึง “การพัฒนาคนให้เจริญเติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ทุกๆ ด้านภายใต้ร่มเงาแห่งอิสลาม” กระบวนการดังกล่าว มีแหล่งที่มาแห่งองค์ความรู้ที่สูงส่งได้แก่ คัมภีร์อัลกุรอาน และอัลหะดีษ อัซสุนนะฮฺของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ

ชัยคุฎฎุบ (Qutub, 2001 : 13) และ อัฎฎะฮฺฮาน (al-Tahhan, 2002 : 30 – 34) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูว่า มีเป้าหมาย “เพื่อสร้าง (เตรียมพร้อม) คนดี” (أعداداً لِنَسْلِ الصَّالِحِ) โดยได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับเป้าหมายข้อนี้ว่า การสร้างคนดี ในที่นี้ มีความหมายกว้างกว่าและมีนัยที่สำคัญมากกว่า การสร้างพลเมืองดี ที่เป็นเป้าหมายของการอบรมเลี้ยงดูภายใต้แนวคิดและอุดมการณ์อื่น ๆ ที่มนุษย์กำหนดขึ้น เพราะ คำว่า “คน” ณ ที่นี้หมายถึง มนุษย์ทุกคน มิได้ถูกจำกัดด้วยสถานะความเป็นพลเมืองหรือประชากรอยู่ ณ จุดตำแหน่งแห่งใดบนโลกนี้ เป้าหมายดังกล่าวจึงถือว่าครอบคลุมแนวคิดการอบรมเลี้ยงดู และการพัฒนาคนอย่างกว้างขวางมากที่สุด

อุลวาน (Ulwan : 1995) ได้กล่าวแสดงไว้ในหนังสือ تَرْبِيَةُ الْوَالِدِ وَالْإِسْلَامُ ว่าการอบรมและการให้การศึกษา นั้น ต้องนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ แก่มนุษย์ ทั้งสรีระร่างกาย สติปัญญา จิตวิญญาณ สังคม และจริยธรรม

2. แนวคิดอิสลามในการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเรียน

จากการวิจัยเอกสารของพัทธ์ธีรา ได้ข้อค้นพบว่า เด็กวัยก่อนเรียนเทียบเท่ากับการอบรมเลี้ยงดูบุตรระยะกลาง (วัยเด็กตอนต้นจนถึงบรรลุนิติภาวะ) หน้าที่ของพ่อแม่มีหลายประการที่สำคัญ ได้แก่ (พัทธ์ธีรา รัตนชัย, 2563)

2.1 การปลูกฝังและหล่อหลอมพื้นฐานการศรัทธาอิมานให้มั่นคง เพื่อให้บุตรรู้จักและศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ ตลอดจนบรรดาอัครทูตและศาสนทูตของพระองค์ โดยมีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติที่สำคัญ คือ

- ปลูกฝังการรู้จักอัลลอฮ์ ﷻ โดยอาจเริ่มด้วยการ สอนกล่าวประโยคปฏิญาณตนสั้น ๆ “ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮ์” โดยบิดามารดาต้องกล่าวให้บุตรฟังซ้ำๆ บ่อยๆ จนคุ้นชิน อิบน์ุกายยิม (Ibn Qaiyim, 1988 : 41) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนกล่าว “ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮ์” แก่เด็กในวัยเริ่มต้นว่า “สิ่งแรกที่ควรให้สัมผัสสวดประสาทแห่งการได้ยินของบุตรคือการสอนให้รู้จักอัลลอฮ์ ﷻ การมอบเอกภาพแด่พระองค์ผู้ทรงมหาบริสุทธิ์พระองค์ทรงทอดพระเนตรมายังพวกเขาและทรงได้ยินคำพูดของพวกเขา และเมื่อเด็กๆ สามารถเปล่งเสียงพูดได้ก็ให้สอนพวกเขาว่า “ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮ์ มุฮัมมัดเราะฮ์มุลลอฮ์”

- สอนให้รู้จักท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ผู้เป็นเราะฮ์มุลลอฮ์ ﷺ และกระตุ้นให้รักการเจริญรอยตามแบบอย่างของท่าน มุสลิมทุกคนจะต้องศรัทธาว่า มุฮัมมัด ﷺ คือศาสนทูตท่านสุดท้าย สถานภาพการเป็นมุสลิมของบุคคลจะไม่สมบูรณ์จนกว่าจะได้กล่าวส่วนที่สองของประโยคปฏิญาณตน “มุฮัมมัดเราะฮ์มุลลอฮ์” ควบคู่กับ “ลาอิลาฮะอิลลัลลอฮ์” อันเป็นการแสดงออกถึงการยอมรับการเป็นศาสนทูตของท่านเราะฮ์มุลลอฮ์ ﷺ

- สอนบุตรให้เข้าใจเรื่องการจัดภาคีและผลร้ายของการตั้งภาคี การตั้งภาคี ในภาษาอาหรับใช้คำว่า ชิริก หมายถึง การมอบหมายคุณลักษณะหรือความสามารถบางส่วนหรือทั้งหมดของอัลลอฮ์ ﷻ ให้แก่ผู้อื่น ตรงข้ามกับ

คำว่า เตาหีด ซึ่งหมายถึง การมอบหมายคุณลักษณะความเป็นพระเจ้าแต่ อัลลอฮฺ ﷻ แต่ผู้เดียว (al-Jaza'iri, 1985 : 82)

2.2 ปลุกฝังการอ่าน ท่องจำ และเรียนรู้อัลกุรอาน อัลหะดีษ และศาสนประวัติ

- ฝึกให้บุตรท่องจำอัลกุรอาน และศึกษาความหมายของอัลกุรอาน

การที่บิดามารดาฝึกให้บุตรท่องจำและศึกษาความหมายอัลกุรอานถือเป็นวิธีที่ดียิ่งวิธีหนึ่งในการปลุกฝังสัง
 ธรรม และการขัดเกลาจิตวิญญาณท่านเราะฮูล ﷺ กล่าวถึงสถานะอันน่าสรรเสริญของผู้ท่องจำอัลกุรอาน และความ
 ประเสริฐของการศึกษาอัลกุรอาน ความว่า “ผู้ที่ดียิ่งในมวลสุเจ้าคือผู้ที่ศึกษาอัลกุรอานและสอนอัลกุรอาน” หะดีษ
 บันทึกโดยบุคอรี หะดีษหมายเลข 4639

- ฝึกให้บุตรท่องจำบทะฮะดีษของท่านเราะฮูล ﷺ

อัลอะหะดีษ อันนะบะวียะฮฺ หรือบทะฮะดีษต่างๆ ของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ คือแหล่งที่มาของหลักบัญญัติ
 อิสลามที่มีความสำคัญรองจากอัลกุรอาน การท่องจำหะดีษถือเป็นกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรที่สร้างความสุขทางใจแก่
 บรรดาเศาะหาบะฮฺและชนยุคสะลัฟ และพวกเขา ต่างพยายามกระตุ้นโน้มน้าวให้บุตรหลานท่องจำหะดีษของท่าน
 เราะฮูล ﷺ และให้รางวัลเป็นกำลังใจแก่บุตรหลานเมื่อสามารถท่องจำหะดีษได้ (Suwaid, 1996 : 95 - 99) บิดา
 มารดาจึงควรกระตุ้นส่งเสริมบุตรให้เห็นผลดีและคุณค่าของการท่องจำหะดีษของท่านเราะฮูล ﷺ นั่นคือ การได้ฝึก
 เขาวัดปัญหา สมาธิ และได้พัฒนาทักษะด้านความจำ และที่สำคัญยิ่งกว่า คือ การได้รับยกย่องให้เป็นที่รักและ
 ใกล้ชิดท่านเราะฮูล ﷺ ด้วย

- เล่าอัตชีวประวัติของท่านเราะฮูล ﷺ

การเล่าและสอนอัตชีวประวัติของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ให้บุตรได้ฟังตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็กนับเป็นอีกวิธีหนึ่ง
 ที่บิดามารดาสามารถจะทำให้บุตรได้ซึมซับแบบอย่างอันดีงามจากท่านเพราะท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ คือแบบอย่างที่ดี
 ที่สุดสำหรับมนุษย์ทั้งมวล ที่เป็นทั้งในฐานะผู้นำทางจิตวิญญาณ และผู้นำรัฐแห่งแรกของอิสลามในคาบสมุทร
 อาราเบีย

2.3 ปลุกฝังพื้นฐานการปฏิบัติศาสนกิจ

โดยเบื้องต้นสำหรับเด็กในวัยเด็กตอนต้นอายุระหว่าง 2 ขวบ ถึงบรรลุนิติภาวะ ควรปลุกฝังให้ได้ปฏิบัติ
 ศาสนกิจพื้นฐานให้ติดเป็นนิสัยและสามารถปฏิบัติได้เองโดยไม่ต้องบังคับ อาทิเช่น

1. การละหมาด การละหมาดถือเป็นศาสนกิจแรกที่มีความสำคัญสูงสุดของกฎแห่งการเคารพภักดี
 ต่ออัลลอฮฺ ﷻ (อิบาดะฮฺ) การละหมาดคือ เสาหลักของศาสนา การฝึกให้บุตรละหมาดตั้งแต่วัยเยาว์จะ
 ทำให้เขามีสำนึกที่ดีต่อการปฏิบัติตามหลักการศาสนา มีความผูกพันกับอัลลอฮฺ ﷻ ทั้งเรือนร่างและจิต
 วิญญาณ ท่านนบี ﷺ จึงสั่งใช้ให้ฝึกหัดเด็ก ๆ และลูกๆ ให้ละหมาดตั้งแต่นั้น ๆ ดังบทะฮะดีษ ที่ว่า

((مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ، وَهُمْ أَبْنَاءُ سَبْعِ سِنِينَ، وَاصْرِفْهُمْ عَلَيْهَا، وَهُمْ أَبْنَاءُ عَشْرٍ، وَرَفِقُوا بَيْنَهُمْ فِي
 ((مُضَاجِعَ))

ความว่า “ท่านทั้งหลายจงสั่งใช้ให้บุตรของพวกเขาละหมาดเมื่อพวกเขาอายุครบเจ็ดปี และจง
 ทำโทษพวกเขาให้ละหมาดเมื่ออายุครบสิบปี และจงแยกที่นอนในระหว่างพวกเขา ” บันทึก
 โดยอุมมุดาอูด หะดีษหมายเลข 418

2. การถือศีลอด การถือศีลอดเป็นศาสนกิจที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อฝึกฝนและขัดเกลาจิตวิญญาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน มีความสำคัญไม่น้อยกว่าหลักการข้ออื่นๆ บิดามารดาจึงควรฝึกหัดบุตรให้ถือศีลอดตั้งแต่วัยเยาว์เช่นเดียวกับการละหมาด เพื่อฝึกความอดทน อิบน์ฮะญัร (Ibn Hajar, 1959 : 4/200 - 201) กล่าวว่า นักวิชาการส่วนมากเห็นพ้องกันว่า การถือศีลอดยังไม่ถือเป็นเรื่องจำเป็น (วาญิบ) สำหรับเด็กจนกว่าพวกเขาจะบรรลุนิติภาวะ แต่นักวิชาการสะลัฟ บางท่าน เช่น อิบน์ฮะญัรและอัสซุซุรี เห็นควรส่งเสริมให้ฝึกหัดเด็ก ๆ ได้ปฏิบัติ ขณะที่ อิมามชาฟีอี กล่าวว่า บิดามารดาควรใช้ให้เด็ก ๆ ได้ถือศีลอดเพื่อเป็นการฝึกให้คุ้นเคยหากพวกเขาที่มีความสมัครใจ และจะต้องทำโทษเพื่อให้ถือศีลอดเมื่ออายุครบสิบปีบริบูรณ์เช่นเดียวกับการละหมาด อุลวาน(Ulwan, 1995 : 2/771) กล่าวว่า บรรดานักวิชาการได้อนุมานการฝึกหัดให้เด็ก ๆ ถือศีลอดกับเรื่องของการละหมาด โดยเห็นว่าการฝึกหัดให้เด็ก ๆ ถือศีลอดสามารถเริ่มกระทำได้เมื่อเด็กมีความพร้อมจะอดทนต่อการอดอาหารได้ ซึ่งก็คือในวัยเดียวกับที่พวกเขาควรจะได้รับ การฝึกหัดให้ทำละหมาดนั่นเอง

2.4 ปลุกฝังจริยธรรมอิสลาม

การปลุกฝังจริยธรรมอิสลาม และมารยาทอันดีงามแก่บุตรหลาน ถือเป็นหนึ่งในความรับผิดชอบอันสูงยิ่ง ต้น ๆ สำหรับบิดามารดาที่มีต่อบุตร ผู้เป็นบิดามารดาพึงต้องตระหนักว่า จริยธรรมมารยาทแบบอิสลาม คือ บุคลิกภาพความเป็นมุสลิมที่สมบูรณ์ ผู้ปกครองในจริยธรรมอิสลาม บุคลิกภาพความเป็นมุสลิมย่อมไม่สมบูรณ์ ดังนั้นจริยธรรมอิสลามในภาคส่วนต่างๆ ควรถูกถ่ายทอดแก่บุตรหลานเยาวชนตั้งแต่ยังเยาว์วัย เพื่อให้พวกเขาสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นปกติวิสัย เช่น การกล่าวนามอัลลอฮ์ ﷻ ก่อนรับประทานอาหาร และก่อนเริ่มกิจกรรมต่างๆ การทักทายกันด้วยการกล่าวสลาม การเคารพเชื่อฟังบิดามารดา การเคารพและให้เกียรติผู้อาวุโส ความอดทนอดกลั้น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความบริสุทธิ์ใจ ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต การให้อภัย และการช่วยเหลือผู้ยากไร้ เป็นต้น

1. การทักทายแบบอิสลาม

ครอบครัวมุสลิมควรสอนให้บุตรรู้จักการทักทายแบบอิสลาม ซึ่งถือเป็นมารยาททางสังคมที่สำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับมุสลิม นั่นคือ การกล่าวสลาม เมื่อพบเจอบุคคลต่าง ๆ เมื่อออกจากบ้าน เมื่อกลับเข้าบ้านเพื่อทักทายบิดามารดา ญาติพี่น้อง เมื่อพบเจอผู้ใหญ่ เมื่อเข้าสู่สถานที่ชุมนุมชน และเมื่อพบเจอมุสลิมทั่วไปทั้งที่รู้จักและไม่รู้จักด้วยการกล่าว “อัสสะลามุอะลัยกุมวะเราะหะมะตุลลอฮิวะบะเราะกาตุฮฺ” มารยาทอิสลามดังกล่าวเป็นการทักทายที่เป็นสากลสำหรับมุสลิม อีกทั้งยังเป็นการแสดงความเคารวะ และการมอบความสันติสุขให้แก่กันและกันโดยที่ผู้ได้ยินการกล่าวสลามจะต้องตอบรับว่า “วะอะลัยกุมุสสะลามวะเราะหะมะตุลลอฮิวะบะเราะกาตุฮฺ” ท่านเราะฮ์ฮูล กล่าวส่งเสริมการมอบความสันติสุขให้แก่กันด้วยการกล่าวสลาม ความว่า “ท่านทั้งหลายจะไม่ได้เข้าสวรรค์จนกว่าพวกท่านจะศรัทธา และพวกท่านจะยังไม่ศรัทธาจนกว่าพวกท่าน จะรักใคร่กัน และฉันไม่ได้บอกพวกท่านทั้งหลายหรือถึงสิ่งหนึ่งเมื่อพวกท่านปฏิบัติมันจะทำให้พวกท่านทั้งหลายรักใคร่กัน พวกท่านทั้งหลายจงกล่าวสลามให้แก่กัน” (บันทึกโดยมุสลิม, หะดีษหมายเลข 81)

2. การสวมใส่อาภรณ์และการแต่งกายแบบอิสลาม

บิดามารดามุสลิมควรสอนให้บุตรรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นมุสลิมด้วยการแต่งกายให้ถูกต้องตามแบบแผนแห่งอิสลาม อิสลามได้บัญญัติหลักการแต่งกายสำหรับมุสลิมทุกคนให้สวมใส่เครื่องแต่งกายที่ปกปิดมิดชิด โดยสตรีจะต้องไม่เปิดเผยส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย (ต่อหน้าบุคคลที่ศาสนานุญาตให้แต่งงานกันได้) ยกเว้นใบหน้า

และฝ่ามือ และควรแต่งกายด้วยเสื้อผ้าโปร่งไม่รัดรูป และไม่บางจนเห็น ส่วนสัด และสำหรับบุรุษต้องปกปิดส่วนของร่างกายตั้งแต่เหนือสะดือถึงใต้หัวเข่า และจะต้องไม่สวมใส่ผ้าไหมและเครื่องประดับที่ทำมาจากทองคำ ที่สำคัญไปกว่านั้น ต้องระวังการแต่งกายเลียนแบบกันระหว่างชายหญิงเพราะเป็นสิ่งที่ท่านเราะฮ์ลุส ﷺ ห้าม (al-Jaza'iri, 1987: 130-131) อีกทั้งจะต้องระมัดระวังเครื่องแต่งกายให้สะอาดอยู่เสมอและรักษาเกียรติยศให้สละสลวยเพราะความสะอาดและความสำรวมคือคุณลักษณะของผู้ศรัทธา

3. การบริโภค และการกินดื่มตามแบบอิสลาม

บิดามารดาควรสอนให้บุตรรู้จักมารยาทการกินอยู่หลับนอนแบบอิสลามซึ่งจะเป็นการปลูกฝังพื้นฐานมารยาททางสังคมแบบอิสลามให้แก่บุตร ตัวอย่างเช่น มารยาทการรับประทานอาหาร บิดามารดาต้องฝึกให้บุตรล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร กล่าวนามอัลลอฮ์ ﷻ “บิสมิลลาฮ์” ก่อนรับประทานอาหาร และกล่าวสรรเสริญพระองค์ว่า “อัลฮัมดุลิลลาฮ์” เมื่อรับประทานอาหารเสร็จ และรับประทานอาหารด้วยมือขวา ดังที่ท่านเราะฮ์ลุส ﷺ ได้สอนมารยาทการ รับประทานอาหารแก่ อัมรฺ อิบนุอะบี ซะละมะฮฺ ว่า “เจ้าเด็กน้อยเอ๋ย จงกล่าวนามอัลลอฮ์ จงกินด้วยมือขวา และเริ่มกินจากสิ่งที่อยู่ใกล้” (หะดีษบันทึกโดยบุคอรี หะดีษหมายเลข 4957) รวมถึงการไม่ตำหนิอาหาร การไม่ทานอาหารจนอิมเกินไป และเคี้ยวอาหารให้ละเอียด ส่วนมารยาทการดื่มแบบอิสลาม ท่านเราะฮ์ลุส ﷺ ได้แนะนำวิธีการดื่มเพื่อสุขภาพไว้หลายประการได้แก่ ควรพักหายใจขณะดื่ม ไม่หายใจลงไปในเครื่องดื่ม และให้นั่งดื่มให้เรียบร้อย ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นเป็นมารยาทการรับประทานอาหารและการดื่มแบบอิสลามซึ่งจะเป็นผลดีต่อสุขภาพ และการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม (Ulwan, 1995 : 422-426)

การเลือกรับประทานอาหารที่ศาสนานูมฺติ (หะลาล) ก็ถือเป็นเรื่องสำคัญที่พ่อแม่บิดามารดาต้องสอนและฝึกลูกๆ ตั้งแต่ยังเด็ก โดยต้องพรั้สอนเสมอว่า อาหารนาๆ ชนิดที่มีอยู่บนโลกนี้คือ ปัจจัยยังชีพ “ริสกี” ที่อัลลอฮ์ประทานเป็นความโปรดปราน “นิอฺมะฮฺ” แก่มนุษย์ให้มนุษย์ดำรงชีพอยู่ได้ อาหารสร้างความเจริญเติบโตให้กับสรีระร่างกาย และให้พลังแก่สติปัญญาความคิด ดังนั้นจำเป็นต้องเลือกชนิดและประเภทของอาหารที่จะรับประทานในแต่ละวัน โดยต้องเลือกรับประทานแต่อาหารที่ดีมีประโยชน์ หะลาล ถูกหลักการศาสนาและสุขอนามัย หลีกเลียงอาหารหะรอม และที่สงสัยว่าอาจปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่ง หะรอมทั้งอาหารประเภทแป้ง เนื้อสัตว์ ไขมันสัตว์ นม ผัก ผลไม้ และอาหารคาวหวานชนิดต่างๆ หากเคร่งครัดระมัดระวังสิ่งเหล่านี้ได้ ร่างกายจะเจริญเติบโต แข็งแรง สติปัญญาดี อารมณ์ความคิดผ่องใส และได้แสดงออกซึ่งการเชื่อฟังคำสั่งของอัลลอฮ์ ﷻ ในฐานะบ่าวผู้จงรักภักดี

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ครอบครัวไทยมุสลิมจะต้องมีการศึกษาแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูบุตรวัยก่อนเรียน รวมไปถึงพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กวัยเรียน เพื่อให้บุตรมีการเจริญเติบโต มีพัฒนาการสมวัย บรรลุเป้าหมายแห่งอิสลามนั่นคือ เพื่อสร้าง(เตรียมพร้อม)คนดี และนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ แก่มนุษย์ ทั้งสรีระร่างกาย สติปัญญา จิตวิญญาณ สังคม และจริยธรรม (1) การปลูกฝังและหล่อหลอมพื้นฐานการศรัทธาอิมานให้มั่นคง (2) ปลูกฝังการอ่าน ท่องจำ และเรียนรู้อัลกุรอาน อัลหะดีษ และศาสนประวัติ (3) ปลูกฝังพื้นฐานการปฏิบัติศาสนกิจ (4) ปลูกฝังจริยธรรมอิสลาม

บรรณานุกรม

- จีรเนาว์ ทัดศรี. (2552). *ครอบครัวสัมพันธ์*. พิมพ์ครั้งที่1. สงขลา:ศิริพิทยา.
- ฉันทิกา จันทรเปี้ย. (2553). *การพยาบาลเด็กเล่ม1. ฉบับปรับปรุงครั้งที่1*. กรุงเทพฯ:ห้างหุ้นส่วนจำกัดพีริวัน.
- พัทธ์ธีรา รัตนชัย. (2563). *ความรู้ พฤติกรรม และรูปแบบในการอบรมเลี้ยงดูบุตรด้วยหลักการอิสลามของครอบครัวไทยมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้*. คุษฏินิพนธ์สาขาวิชาอิสลามศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- พิมพ์ภรณ์ กลั่นกลิ่น. (2555). *การสร้างเสริมสุขภาพเด็กทุกช่วงวัย*. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. (2564). *คู่มือการวินิจฉัยและรักษาโรคในเด็ก*. กรุงเทพฯ : วารสารวิชาการรายไตรมาส.
- สกุณา บุญนารากร. (2556). *การสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวมทุกช่วงวัย*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์การแพทย์.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. (2548). *รายงานการวิจัยเรื่องพัฒนาการเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมาคมนักเรียนอาหรับ. (2541). *พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย*. มะดีนะฮ์มุนาวัเราะฮ์ฮ์ : ศูนย์กษัตริย์ฟาอ์ัด. เพื่อการพิมพ์กุรอาน.
- สุพัตรา สุภาพ. (2542). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- Abu Dawud, Sulaiman Ibn al-Ash'ath Ibn Shaddad al-Sijistani. n.d. Sunan Abi Dawud. Beirut: Dar Ihya' al-Turath al-'Arabi.
- al-Bukhari, Muhammad Ibn Ismail. (1987). *Sahih al-Bukhari*. Beirut: Dar al-Qalam.
- al-Jaza'iri. (1985). *al-Tibb al-Nabawi*. Beirut: Prophetic Medicine.
- al-Nasa'i, Abu 'Abd al-Rahman, Ahmad Ibn Shu'aib. (1986). *Sunan al-Nasa'i*. Dar al-Bashir al-Islamiyah.
- al-Tahhan. (2002). *Taysir Mustalah al-Hadith*. Lahore: Darussalam.
- al-Tirmizi, Muhammad Ibn I'sa. (1983). *Sunan al-Tirmizi*. Beirut : Dar al-Fikr.
- Ibn Hajar. (1959). *Ibn Hajar al-Asqalani*. Beirut: Dar al-Qalam.
- Ibn Qaiyim. (1988). *Tuhfat al-Wadud bi Ahkam al-Mawlud*. Beirut: Dar al-Jail.
- Muslim, Ibnu al-Hajaj al-Qushairi al -Naisaburi. (1972). *Sahih Muslim*. Beirut: Dar'Ihya' al-Turath al-Arabi.
- Qutub. (2001). *Milestones*. New Delhi: Islamic Book Foundation.
- Suwaid. (1966). *Islamic Education in the 21st Century*. Islamic University of Uganda, Makerere University Mosque.
- Ulwan. (1995). *Pendidikan Anak Dalam Islam*. Beirut: Dar al-Qalam.

RESEARCH

Islamic Based Learning Development Using the 5R through Robotics Activities to Promote the Ability toward Solve Problems Creatively of 6th Primary School Students

Rosdi Samoh¹ Ismail Raob²

¹ Master's degree students In Educational Sciences and Innovation for Learning Management Faculty of Education Fatoni University, Yarang, Pattani 94160, Thailand

² Assistant professor Dr, In Educational Sciences and Innovation for Learning Management Faculty of Education Fatoni University, Ch.Pattani

Corresponding Author, Email : wangdee191@gmail.com Tel : 0653711151

Abstract

This research was a quasi - experimental research. The objectives were: 1) to develop the Islamic based learning by using the 5R technique through Robotics activities to promote creative problem-solving ability for Grade 6 students; 2) to compare the creative problem-solving ability of Grade 6 students classified by the Islamic based learning process using the 5R technique and gender when controlling for science and mathematics scores; and 3) to study the satisfaction with the Islamic thinking learning process using the 5R technique. The target group was Grade 6 students of Chumchonbantonsong School, a classroom, totally 31 students, in the academic year 2023, by purposive sampling. The research instruments consisted of a learning management plan, a creative problem-solving ability test, and a satisfaction questionnaire with the Islamic based learning. Data were analyzed using descriptive statistics, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), and multivariate analysis of covariance (MANCOVA). The results of the research found that the effectiveness of the learning management plan using the 5R technique from the experiment with a medium-sized group, the efficiency value (E1/E2) was equal to 83.20/85.50, which was higher than the standard criteria of 80/80. The comparison of creative problem-solving ability of Grade 6 students classified by Islamic based learning using 5R technique and gender, when controlling for science and mathematics scores, the Fwils' lambda test value was equal to 23.750, $p = .000 < .05$, which was significantly different at .05. Overall, the satisfaction with the Islamic based learning using 5R technique was at the most satisfactory level ($\bar{X} = 4.55$ S.D. = 0.77)

Keywords: Islamic Based Learning Development Using, 5R through, Robotics Activities, Promote the Ability toward Solve Problems Creatively

บทความวิจัย

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รอสดี สาเมาะ¹ อิสมาอีล ราโอบ²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี 94160

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.) อาจารย์สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, จังหวัดปัตตานี

อีเมลผู้แต่งหลัก : wangdee191@gmail.com เบอร์โทร : 0653711151

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R และเพศ เมื่อควบคุมตัวแปรคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านต้นสน จำนวน 1 ห้อง ทั้งหมด 31 คน ปีการศึกษา 2566 โดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุตัวแปร (MANCOVA) ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5R จากการทดลองใช้กับกลุ่มขนาดกลาง มีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 83.20/85.50 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80 การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R และเพศ เมื่อควบคุมตัวแปรคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ ได้ค่าสถิติทดสอบ Fwils' lambda เท่ากับ 23.750, $p = .000 < .05$ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$ S.D. = 0.77)

คำสำคัญ : กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลาม, เทคนิค 5R, กิจกรรม Robotics, ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

บทนำ

ในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยพลวัตของเทคโนโลยีและสังคม การศึกษาได้กลายเป็นหัวใจสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเผชิญหน้ากับความท้าทายต่าง ๆ ศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาและแสวงหาความรู้เป็นอย่างยิ่ง ดังที่ท่านอิหม่าม อัล-ฆะซาลีญ์ กล่าวว่า การศึกษาหาความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสูงสุดก่อนความจำเป็นอื่นใด และเป็นหน้าที่หลักของมุสลิมทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับชะรีฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัดคือลัทธิลุลอฮูอะลยฮิวะสลัม ที่กล่าวว่า “การศึกษาหาความรู้^{นั้น}เป็นวาญิบ (จำเป็น) เหนือมุสลิมทุกคน” (บันทึกโดย Ibn Majah, 1997: 224) หลักการนี้สะท้อนถึงการให้คุณค่าสูงสุดต่อปัญญาและการเรียนรู้ในอิสลาม ไม่เพียงแต่การแสวงหาความรู้เท่านั้น อิสลามยังส่งเสริมให้มุสลิมคิดไตร่ตรองอย่างมีระบบและคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังปรากฏในพระดำรัสของอัลลอฮ์ในอัล-กุรอาน ซูเราะห์ อัล-เราะอ์ด อายะฮ์ที่ 3 ที่กระตุ้นให้ป่าวของพระองค์ใคร่ครวญถึงสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ โดยใช้คำว่า “ตะฟักูร” (تفكر) ซึ่งหมายถึงการคิดใคร่ครวญ คิดวิเคราะห์ คิดลึกซึ้ง ไตร่ตรอง และพินิจพิเคราะห์ การคิดเช่นนี้เป็นวัฒนธรรมในอิสลามที่สอนให้คิดด้วยเหตุผล มิใช่เพียงฟังแล้วเชื่ออย่างขาดเหตุผล อัล-กุรอานย้ำถึงการใช้ปัญญาใคร่ครวญของมนุษย์ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซึ่งสะท้อนถึงการสอนที่เน้นการใช้เหตุผลและการคิดเชิงลึกในอิสลาม (วินัย ตะห์ลัน, 2561) แนวคิดอิสลามเหล่านี้จึงเป็นรากฐานอันแข็งแกร่งที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21

การศึกษาในสังคมไทยปัจจุบันกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 ที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ (สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล, 2560) การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวและพัฒนาทักษะเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและทักษะการคิดสร้างสรรค์ (ศศิธร ศรีวงษ์ญาติดี, 2560) ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ที่ได้เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) อย่างไรก็ตาม ผลการประเมิน PISA 2022 และ O-NET ของนักเรียนไทยยังแสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งบ่งชี้ถึงปัญหาเชิงประจักษ์ในทักษะการคิดและการแก้ปัญหาของผู้เรียน โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2558) ปัญหานี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนยังขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเพื่อแก้ไขสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งในการเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อนในยุคปัจจุบัน

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉบับปรับปรุง 2560) ได้บรรจุสาระวิทยาการคำนวณ ซึ่งรวมถึง Coding ไว้เป็นวิชาบังคับ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเชิงสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) ในบริบทของการเรียนรู้เชิงเทคนิค การนำชุดหุ่นยนต์ (Robotics) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูงในการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและทักษะการแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้ผ่าน Robotics ช่วยให้ผู้เรียนได้ลง

มือปฏิบัติจริงในการจัดลำดับและเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความสามารถในการคิดเชิงคำนวณ และเปลี่ยนผู้เรียนที่มีลักษณะจากเชิงรับกลายเป็นเชิงรุก (Active Learner) (Alimisis, 2009; Castledine, 2011; Atmatzidou และ Demetriadis, 2014; Chalmers, 2018) นอกจากนี้ กิจกรรมการเรียนรู้ด้วย Robotics ยังช่วยสะท้อนหนทางของการแก้ปัญหาของผู้เรียน และเน้นย้ำการเชื่อมโยงปัญหาเชิงนามธรรมกับบริบทของโลกแห่งความจริง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดหุ่นยนต์จะมีศักยภาพสูง แต่ยังคงมีข้อจำกัดในด้านกระบวนการ ขั้นตอน และหลักการทฤษฎีที่ใช้ในการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยยังขาดความหลากหลายในการประเมินผู้เรียนและแบบแผนที่ชัดเจน (ชัยภัทร ลูกบัว, 2563; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

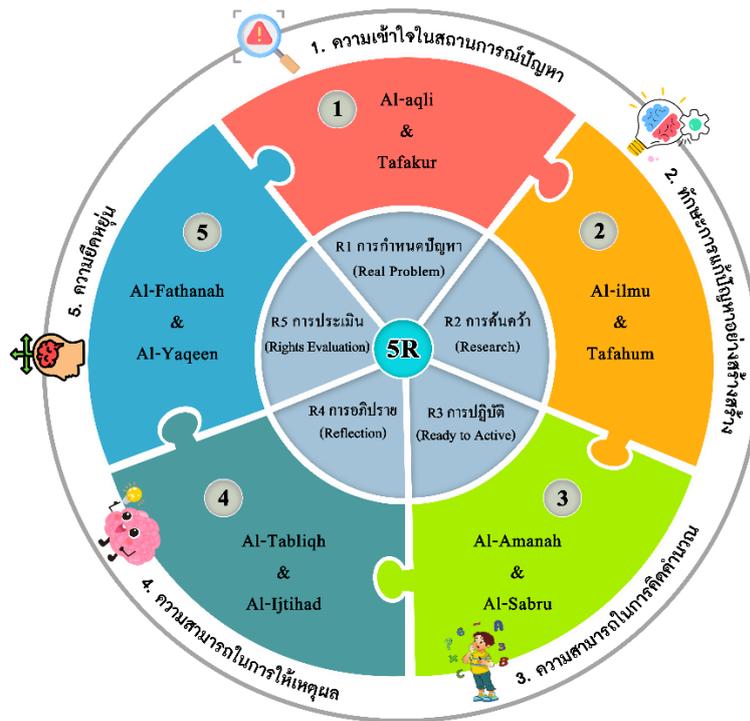
จากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมุ่งเน้นการสร้างสรรคกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีแบบแผน และมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R และเพศ เมื่อควบคุมตัวแปรคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และคะแนนวิชาคณิตศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics

กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสามารถอธิบายรายละเอียดของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

รูปภาพที่ 1 กระบวนการจัดการการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

R1: การกำหนดปัญหา (Real Problem) : เป็นการกระตุ้นผู้เรียนโดยการใช้ปัญหาที่กำหนดขึ้นมา โดยปัญหานั้นจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนจากกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม อาทิเช่น กิจกรรมวิเคราะห์ส่วนประกอบของหุ่นยนต์ จากนั้นผู้สอนดำเนินการกระตุ้นผู้เรียนรู้ให้เกิดความสงสัยในสถานการณ์ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความคิดในการแก้ปัญหา ด้วยการใช้สติปัญญา (Al-Aqli) การคิดวิเคราะห์ และคิดไตร่ตรอง (Tafakur) อย่างลึกซึ้ง ผ่านการใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ อาทิเช่น คู่มือการใช้งานหุ่นยนต์หรือตัวอย่างการใช้งานหุ่นยนต์ เป็นต้น ซึ่งในการใช้สื่อดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนรู้มีความสนใจ เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น จากนั้นผู้สอนระบุปัญหาที่มีความท้าทาย และสามารถแก้ไขได้ด้วยการใช้หุ่นยนต์ (Robotics) ผู้เรียนรู้ทำหน้าที่รับรู้ข้อมูล ทำความเข้าใจเป้าหมายการเรียนรู้ ทำความเข้าใจปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนรู้สามารถกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากนั้นผู้เรียนรู้แบ่งกลุ่ม 3-5 คน ตามเงื่อนไขที่ครูผู้สอนได้กำหนด เช่น การแบ่งตามความสามารถที่ตนเองถนัด ได้แก่ ผู้เรียนโปรแกรม ผู้ออกแบบโครงสร้าง การทำงานของหุ่นยนต์ และผู้ที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบชิ้นงาน หรือแบ่งตามโจทย์ของแต่ละกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จากที่ทำงานร่วมกัน

R2: การค้นคว้า (Research) : หลังจากผู้เรียนรู้แบ่งกลุ่มในการทำงานกิจกรรมในขั้นตอนการกำหนดปัญหาแล้วนั้น ผู้เรียนรู้ระดมความคิดร่วมกัน แบ่งหน้าที่ในการทำงานในการศึกษาค้นคว้าวิธีการแก้ปัญหา โดยเชื่อมโยงความรู้ (al-ilmu) ที่ได้จากการค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ หรือที่ได้จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตจริง จากนั้นผู้เรียนนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าภายในกลุ่มของตน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวิเคราะห์ทำความเข้าใจร่วมกันอย่างลึกซึ้ง (Tafahum) เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม แล้วตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาในขั้นตอนถัดไป ในระหว่างการค้นคว้าข้อมูลผู้เรียนรู้สามารถปรึกษา สอบถาม และขอคำแนะนำในการศึกษาค้นคว้าจากครูผู้สอนได้ และครูผู้สอนในระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนจะทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนรู้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งในด้านของการให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนรู้ทำงานร่วมกันได้อย่าง

เต็มที่และดีที่สุด เนื่องจากเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการค้นคว้า การวางแผน และการตัดสินใจในการเลือกคำตอบที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา

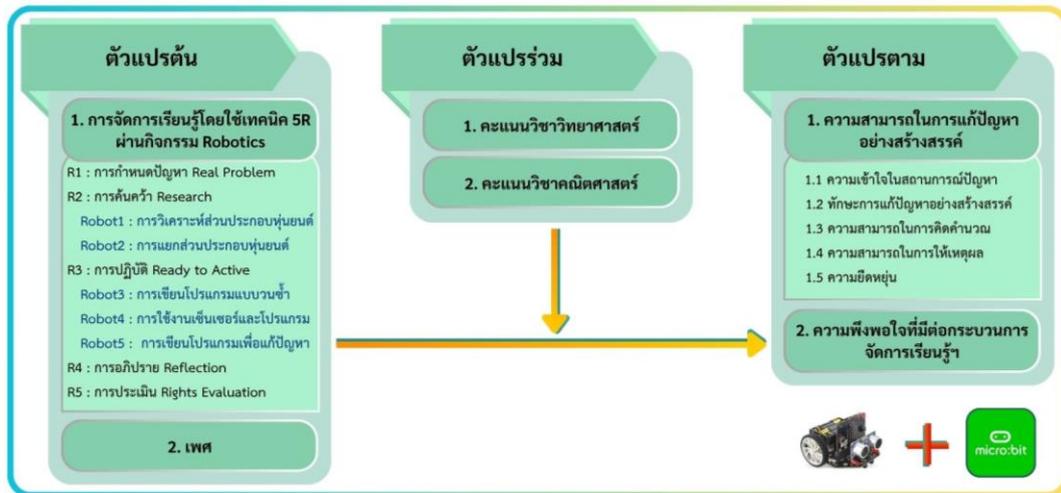
R3: การปฏิบัติ (Ready to Active) : เป็นการจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติแก้ไขสถานการณ์ปัญหาาร่วมกัน ผู้เรียนจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้า มาออกแบบวิธีการแก้ไขปัญหาของสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ อาทิเช่น กิจกรรมแยกส่วนประกอบของหุ่นยนต์ การเขียนโปรแกรมแบบวนซ้ำ หรือกิจกรรมหุ่นยนต์พิชิตเส้นชัย เป็นต้น ซึ่งในขั้นตอนนี้หากพบว่ากลุ่มผู้เรียนทำการแก้ปัญหาไม่สำเร็จ จะต้องดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 ใหม่อีกครั้ง เพื่อทบทวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นและร่วมกันตรวจสอบวิธีการแก้ปัญหา คิววิเคราะห์ หาวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหานั้น ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบ (al-Amanah) และความอดทน (al-Sabru) ในกับแก้ไขปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้ในระหว่างการทำกิจกรรมครูผู้สอนจะทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน ชี้แจงข้อผิดพลาดให้ผู้เรียน หาสาเหตุการเกิดข้อผิดพลาด และการค้นพบวิธีแก้ปัญหาร่วมกันกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้ได้ทำงานร่วมกันได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้เน้นว่าเป็นกระบวนการสำคัญที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้ได้พิชิตศักยภาพการทำงานของตนเองและกลุ่มว่าสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้หรือไม่ ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจในสถานการณ์ปัญหา สามารถวิเคราะห์และระบุได้ว่าส่วนใดที่เกิดปัญหาจากการทำกิจกรรม จะทำให้ผู้เรียนรู้เกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ คิดอย่างสร้างสรรค์ ด้วยเหตุผลนี้จึงควรให้ผู้เรียนรู้ได้มีเวลาในการทำกิจกรรมไม่น้อยกว่า 30 นาที เพราะผู้เรียนจะต้องใช้เวลาในการทบทวนและพยายามแก้ไขปัญหานั้นให้สำเร็จด้วยตนเองได้ ซึ่งผู้สอนสามารถวัดความสามารถในการแก้ไขปัญหานั้นได้จากการทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม เพื่อให้คะแนนแก่ผู้เรียนตามเกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ที่ได้กำหนดไว้

R4: การอภิปราย (Reflection) : เป็นขั้นของการอธิบายหลักการ แนวคิด วิธีการในแก้ไขปัญหานั้น ข้อผิดพลาดที่พบเจอจากการทำงานรวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหานั้นที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมร่วมกัน และวิธีการแก้ไขปัญหานั้น ด้านผู้เรียนสามารถสื่อสาร (Al-Tabliq) นำเสนอข้อมูลและแนวคิด วิธีการแก้ไขปัญหานั้นของตนเองให้ผู้อื่นรับฟัง ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน และการใช้เหตุผลอิสระ (al-Ijtihad) ในการรับฟังมุมมองความคิดเห็นของผู้อื่น อาทิ เช่น การสะท้อนผลจากเพื่อนสู่เพื่อนและผู้สอนสู่ผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนรู้อย่างนั้นกลายเป็นผู้สอบถาม ประเมิน และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหานั้นให้กับกลุ่มของเพื่อนและกลุ่มของตนเองด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะผู้เรียนจะสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้หรือไม่ ก็จำเป็นจะต้องนำเสนอผลของการแก้ไขปัญหานั้นเพื่อเป็นการสะท้อนผลสู่ตนเอง ครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้สอบถาม ประเมิน และให้ข้อมูลย้อนกลับสู่ผู้เรียนจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหานั้นเพิ่มเติมเพื่อเป็นการสะท้อนผลการแก้ไขปัญหานั้นซึ่งกันและกันจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมหุ่นยนต์ Robotics

R5: การประเมิน (Rights Evaluation) : ครูผู้สอนทำการประเมินความสามารถในการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้นผ่านกิจกรรม Robotics อาทิเช่น การทำใบงาน การใช้งานโปรแกรม Maker Code กิจกรรมหุ่นยนต์ติดตามเส้น และการลงมือทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลาม โดยเชื่อมโยงหลักการคิดแก้ปัญหานั้นผ่าน (Al-Fathanah) ความเฉลียวฉลาด และ (Al-Yaqeen) ความมั่นใจในสิ่งที่ได้ตัดสินใจลงมือปฏิบัติร่วมกัน ครูผู้สอนทำหน้าที่ประเมินความสามารถในการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ ผ่านเกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การวัดความสามารถในการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ สำหรับผู้เรียนและทำการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R สำหรับผู้เรียน เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้พัฒนาตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านต้นสน ตำบลเขาต้อม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ทั้งหมด 1 ห้อง จำนวน 31 คน

1.2 วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายได้มาโดยวิธีการสุ่มคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3 เหตุผลการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1) เป็นโรงเรียนที่มีขนาดกลางและจะต้องถูกจัดตั้งขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสนองความต้องการของสังคมในการจัดการศึกษา และให้ความสำคัญในการส่งเสริมทักษะต่างๆ ที่จะช่วยในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนรู้

2) เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) และมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT)

3) เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารให้ความสำคัญและส่งเสริมในการนำนวัตกรรมทางการศึกษา (Educational Innovation) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนในการแข่งขันทักษะวิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

4) ผู้บริหารเห็นคุณค่าของกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ครูผู้สอนยังใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม (Passive Learning)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คาบ โดยการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยมีค่า IOC อยู่ในระหว่าง 0.67-1.00

2.2 แบบประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริก (scoring rubric) 4 ระดับ โดยการหาคุณภาพของแบบประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยมีค่า IOC อยู่ในระหว่าง 0.67-1.00

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert จำนวน 20 ข้อ โดยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยมีค่า IOC อยู่ในระหว่าง 0.67-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยใช้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 31 คน โดยมีขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

3.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยฟาฏอนี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนบ้านต้นสน

3.2 ผู้วิจัยทำบันทึกข้อความถึงผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านต้นสน เพื่อขออนุญาตใช้เครื่องมือในการวิจัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย

3.3 เตรียมกลุ่มเป้าหมายสำหรับการทดลอง พร้อมทำเรื่องขออนุญาตทางโรงเรียนและครูผู้สอนที่เกี่ยวข้อง

3.4 ผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ครูผู้สอนและนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.5 ดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้อิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics ในรายวิชา เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ)

3.6 นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการทดลองมาวิเคราะห์ สรุปและอภิปราย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 คำนวณหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics ในรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) เรื่อง ใช้เหตุผลเชิงตรรกะในการอธิบายและออกแบบวิธีการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตประจำวัน โดยประสิทธิภาพอยู่ที่ 80/80 โดยการหาค่าร้อยละ

4.2 หาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แบบประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ

ซึ่งดูจากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

4.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุตัวแปร (MANCOVA) ในการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R และเพศ เมื่อควบคุมตัวแปรคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และคะแนนวิชาคณิตศาสตร์

4.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความพึงพอใจและการบรรยายเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จากการทดลองกับกลุ่มขนาดกลาง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการทดลองใช้กับกลุ่มขนาดกลาง

รายการประเมิน	N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย	ประสิทธิภาพ
คะแนนระหว่างเรียน (E ₁)	10	50	416	41.60	83.20
แบบทดสอบหลังเรียน (E ₂)	10	20	171	17.10	85.50

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ฯ จากการทดลองใช้กับกลุ่มขนาดกลาง มีค่าประสิทธิภาพของคะแนนระหว่างเรียน (E₁) เท่ากับ 83.20 และประสิทธิภาพของแบบทดสอบหลังเรียน เท่ากับ (E₂) 85.50 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R และเพศ เมื่อควบคุมตัวแปรคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R และเพศ เมื่อควบคุมตัวแปรคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และคะแนนวิชาคณิตศาสตร์

Multivariate test

ตัวแปรอิสระ : Independent variables

เทคนิค 5R	$\Lambda = .300$, F-value = 23.750, P-value = .000* , (Partial $\eta^2 = .700$)
เพศ	$\Lambda = .851$, F-value = 1.793, P-value = .131, (Partial $\eta^2 = .149$)
เทคนิค 5R*เพศ	$\Lambda = .983$ F-value = .175, P-value = .971, (Partial $\eta^2 = .017$)

ตัวแปรร่วม : Covariate

คะแนนวิทยาศาสตร์	$\Lambda = .932$, F-value = .750, P-value = .590, (Partial $\eta^2 = .068$)
คะแนนคณิตศาสตร์	$\Lambda = .927$ F-value = .800, P-value = .555, (Partial $\eta^2 = .073$)

*ระดับนัยสำคัญ .05

จากตาราง 4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมพหุตัวแปร พบว่า

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R เมื่อควบคุมตัวแปรคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ ได้ค่าสถิติทดสอบ Fwil's lambda เท่ากับ 23.750, $p = .000 < .05$ นั่นคือกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทั้ง 5 ขั้นตอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ระหว่างเพศ เมื่อควบคุมตัวแปรคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ ได้ค่าสถิติทดสอบ Fwil's lambda เท่ากับ 1.793, $p = .131, > .05$ นั่นคือเพศส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทั้ง 5 ขั้นตอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R และเพศ เมื่อควบคุมตัวแปรคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ ได้ค่าสถิติทดสอบ Fwil's lambda เท่ากับ .175, $p = .971, > .05$ นั่นคือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5R และเพศ ส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทั้ง 5 ขั้นตอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

หากพิจารณาตัวแปรร่วมเพื่อทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งตัวแปรร่วมที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ตัวแปรคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์และตัวแปรคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการทดสอบพบว่า

ตัวแปรคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์ ได้ค่าสถิติทดสอบ Fwil's lambda เท่ากับ .750, $p = .590 > .05$ นั่นคือตัวแปรคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์ ส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทั้ง 5 ขั้นตอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ ได้ค่าสถิติทดสอบ Fwil's lambda เท่ากับ .800, $p = .555 > .05$ นั่นคือตัวแปรคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ ส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทั้ง 5 ขั้นตอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$ S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐาน

คิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ฯ ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา (Real Problem) อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$ S.D. = 0.82) ขั้นที่ 2 การค้นคว้า (Research) อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$ S.D. = 0.69) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติ (Ready to Active) อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$ S.D. = 0.81) ขั้นที่ 4 การอภิปราย (Reflection) อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$ S.D. = 0.79) และ ขั้นที่ 5 การประเมิน (Rights Evaluation) อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$ S.D. = 0.68) ดังแผนภูมิภาพที่ 1

แผนภูมิภาพที่ 1 ความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการทดลองกับกลุ่มขนาดกลาง พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าประสิทธิภาพของคะแนนระหว่างเรียน (E_1) เท่ากับ 83.20 และประสิทธิภาพของแบบทดสอบหลังเรียน (E_2) เท่ากับ 85.50 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80 สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิสิทธิ์ สารรัมย์ และ สาคร อัมจักร (2023) ที่ได้ศึกษาผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง GPAS 5 Steps ร่วมกับบอร์ดเกม วิชาวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง GPAS 5 Steps ร่วมกับบอร์ดเกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่มีประสิทธิภาพของกระบวนการผลลัพธ์ (E1/E2) เท่ากับ 83.97/88.09 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และยังสอดคล้องกับ ทิพสุคนธ์ บุญมาคาร (2021) ที่ได้ศึกษาผลงานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องฟังก์ชันตรีโกณมิติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่าง

สร้างสรรค์ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องฟังก์ชันตรีโกณมิติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.37/82.78

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R และเพศ เมื่อควบคุมตัวแปร คะแนนวิทยาศาสตร์และคะแนนคณิตศาสตร์ พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ส่งผลให้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกวลิน มั่นวงศ์ และคณะ (2023) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Ubiquitous Learning สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ ศศิธร ศรีวงษ์ญาติดี (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โปรแกรมหุ่นยนต์ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้ 7E เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยและพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์หลังเรียนของตัวอย่างสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ระหว่างเพศ พบว่าเพศส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R และเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กันต่อกัน นั่นคือ ส่งผลให้ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัย อนุวัช คงประเสริฐ (2560) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยเกมคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นโดยใช้โมเดลแอบสแตรกต์โคดเป็นฐาน ระหว่างเพศ ระดับชั้น และความสามารถด้านคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า เพศไม่มีผลต่อการเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับชั้น และความสามารถด้านคณิตศาสตร์ต่อการเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า คะแนนการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.55$ S.D. = 0.77) จัดอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด อาจเป็นเพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ที่ผู้สอนนำมาจัดการเรียนรู้ในรายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ผ่านกิจกรรม Robotics เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่สำหรับผู้เรียน สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความน่าสนใจในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น โดยเฉพาะในขั้นของการประเมินเป็นขั้นที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด เนื่องจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์เดินตามเส้น ผ่านกิจกรรมหุ่นยนต์พิชิตเส้นชัย ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการทำกิจกรรม ที่สำคัญสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์จากการทำงานกิจกรรมอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Castledine (2011) ที่ได้กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ด้วย Robotics ช่วยสะท้อนหนทางของการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ และช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และ

เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ที่อันเป็นหนทางที่จะนำไปสู่การสร้างความหมายทางการเรียนรู้ที่ครอบคลุมมากขึ้น และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Chalmers (2018) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรม Robotics ในการจัดการเรียนการสอนเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการคิดเชิงคำนวณ เนื่องจากนักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติการเขียนโปรแกรมควบคุมหุ่นยนต์ด้วยตนเอง และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมผ่านระบบการทำงานเป็นทีมอีกด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิธร ศรีวงษ์ญาติดี (2560) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้โปรแกรมหุ่นยนต์ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้ 7E เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบ ๆ นี้ ในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรนำกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ไปวิเคราะห์ก่อนนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ ให้มีความสอดคล้องกับรายวิชา และเกิดประสิทธิภาพกับตัวผู้เรียนให้ได้มากที่สุด

1.2 ครูผู้สอนควรอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics ให้ผู้เรียนรู้ได้เข้าใจกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน ก่อนนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผ่านการทำกิจกรรม เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ที่นำไปใช้ได้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับผู้เรียนรู้

1.3 ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมสำหรับผู้เรียน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้ได้แสดงทักษะการคิด การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จากการออกแบบกลุ่มคำสั่งและอัลกอริทึมที่มีความหลากหลายและแตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีการคิดอย่างเป็นระบบ คิดเชื่อมโยงและปรับ Mindset ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ฐานคิดอิสลามโดยใช้เทคนิค 5R มาเป็นเครื่องมือในการเปรียบเทียบผลลัพธ์ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

2.2 ควรนำกระบวนการจัดการเรียนรู้อิสลามโดยใช้เทคนิค 5R ผ่านกิจกรรม Robotics มาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นที่ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เกวลิน มั่นวงศ์, วัชรินทร์ คล่องดี, นิวัฒน์ ศรีสวัสดิ์, & สมนึก วรวิเศษ. (2023). การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Ubiquitous Learning สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 25(1), 50-56.
- ชัยภัทร ลูกบัว. (2563). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรม Robotics ร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงคำนวณ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพสุคนธ์ บุญมาคาร. (2021). การพัฒนารูปแบบรูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องฟังก์ชันตรีโกณมิติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 16 (1), 73-87.
- วินัย ตะหฺลัน (2561). *สอนคิดแบบอิสลาม*. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2563 . จาก <https://deepsouthwatch.org/th/node/11801?fbclid>.
- ศศิธร ศรีวงษ์ญาติดี. (2560). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โปรแกรมหุ่นยนต์ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้ 7E เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต]. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). *สรุปผลการประเมิน PISA 2015 วิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล. (2560). *Thailand 4.0 ขับเคลื่อนอนาคตสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สารบัญ*. วารสาร “ไทยคู่ฟ้า” สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. เล่มที่ 33, 2-3.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิทยาการคำนวณ Coding เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี.
- อนวัช คงประเสริฐ. (2560). การเปรียบเทียบผลการเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยเกมคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นโดยใช้โมเดลแอบแตร์กต์โคคเป็นฐาน ระหว่าง เพศ ระดับชั้น และความสามารถด้านคณิตศาสตร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

อภิสิทธิ์ สารรัมย์ และ สาคร อัจฉกร. (2023). ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง GPAS 5 Steps ร่วมกับบอร์ดเกม วิชาวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3. วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์, 7(2) 645-656.

Alimisis, D. (2009). *Teacher education on robotics-enhanced constructivist pedagogical methods*. School of Pedagogical and Technological Education.

Atmatzidou, S., & Demetriadis, S. (2014). *How to support students' computational thinking skills in educational robotics activities*. Paper presented at the Proceedings of 4th International Workshop Teaching Robotics, Teaching with Robotics & 5th International Conference Robotics in Education.

Castledine, A.-R., Chalmers, Chris. (2011). *LEGO Robotics: An authentic problem solving tool?* Design and Technology Education: An International Journal, 16(3).

Chalmers, C. (2018). *Robotics and computational thinking in primary school*. International Journal of Child-Computer Interaction, 17, 93-100.

RESEARCH

Manifestations of Religious Effects in Muslim Society in Lintan, China

Amin Idris Cheloh¹ Adnan Ahmad Abdulrauf² Muhamasore Yeroh³ Zulfa lateh⁴ Qoree Butlam⁵
Abdkareem Asmaae⁶ foudad larhzizer⁷

¹ Professor, Doctor, Lecturer at Faculty of Islamic Science, Fatoni University, Thailand.

² Doctor, Lecturer at Faculty of Islamic Science, Fatoni University, Thailand.

³ Doctor, Lecturer at Faculty of Islamic Science, Fatoni University, Thailand.

⁴ Doctor, Lecturer at Faculty of Islamic Science, Fatoni University, Thailand.

⁵ Doctor, Lecturer at Faculty of Islamic Science, Fatoni University, Thailand.

⁶ Lecturer at Faculty of Islamic Science, Fatoni University, Thailand.

⁷ Doctor, Lecturer at Faculty of Languages, Arts and Human Sciences, University Hassan, Kingdom of Morocco.

Abstract

This research aims to identify religious customs and traditions and their impact on the Muslim community in Lintan Province and clarify the effects of differences between Islamic groups, The researcher's approach to the historical method of collecting information from relevant books and interviews with prominent Yintani figures, The results of this research are that Lintan Province has the season of four, and the nationalities in which they live: Han, Hui, Salar, Tibetan, Mongolia, Dongxiang, and the number of Muslims in Lintan is approximately 2500 families, and its current area is 1557.68 square kilometers.

This research has contributed to identifying the conditions, customs and traditions of religion in Lintan, and the groups affiliated with Islam are three: the Babis group (68%), the Muslim Brotherhood (22%), the Shidao Tang group, and the 10% Muslim Brotherhood. The impact of the three Islamic groups made the Muslim community divided into three sections, and each group has its own followers and influence, especially in the field of religion.

Keywords: Customs and traditions, Muslim community, Lintan

RESEARCH

مظاهر الآثار الدينية في المجتمع المسلم بلينتان الصينية

أمين إدريس جئ له الترنجي¹ عدنان أحمد عبد الرؤوف² محمد صاري يوروه³ زلفى لاتييه⁴ كوري بوتلام⁵
عبد الكريم أسماء⁶ فؤاد الغزيز⁷

- ¹ الأستاذ المساعد دكتوراه في الدراسات الإسلامية، المحاضر قسم أصول الدين، كلية الدراسات الإسلامية بجامعة فطاني.
² دكتوراه في الحديث، محاضر قسم القرآن والسنة كلية الدراسات الإسلامية والقانون بجامعة فطاني.
³ دكتوراه في الدراسات الإسلامية، رئيس قسم أصول الدين كلية الدراسات الإسلامية والقانون بجامعة فطاني.
⁴ دكتوراه في أصول الدين، محاضرة قسم أصول الدين بكلية الدراسات الإسلامية والقانون بجامعة فطاني.
⁵ دكتوراه في أصول الدين، محاضرة قسم أصول الدين بكلية الدراسات الإسلامية والقانون بجامعة فطاني.
⁶ دكتوراه في أصول الدين، محاضرة قسم أصول الدين بكلية الدراسات الإسلامية والقانون بجامعة فطاني.
⁷ دكتوراه في اللغات والفنون والعلوم الإنسانية - جامعة الحسن الأول بسطات-المملكة المغربية

المستخلص

يهدف هذا البحث للتعرف على آثار الجماعات الإسلامية في مجال العبادات وتأثيرها في المجتمع المسلم بلينتان، وتوضيح آثار الاختلاف بين الجماعات الإسلامية، ونهج الباحث علي المنهج التاريخي لجمع المعلومات من الكتب التي لها صلة بالموضوع، والمقابلات مع الشخصيات البارزين البينتينيين، ونتائج هذه البحث هي أن محافظة لينتان لديها موسم الأربعة، والقوميات التي تعيش فيها وهم: هان، وهوي، سالار، والتبتي، المنغولية، دونغشيانغ، وعدد المسلمين في لينتان 2500 أسرة تقريبا، ومساحتها الحالية 1557.68 كيلومتر مربع.

وقد ساهم الباحث في هذا البحث لتعرف على أحوال وعبادات وتقاليد الدينية في لينتان، ويتكون الجماعات منتسبة إلى الإسلام، وهم ثلاث: جماعة البابية وهم 68%، جماعة الإخواني وهم 22%، جماعة شيدواتانغ، وهم 10%، أن أثر الجماعات الإسلامية الثلاثة جعل المجتمع المسلم تنقسم إلى ثلاثة أقسام ولكل جماعة لها اتباعها وتأثيرها وخاصة في مجال الدينية.

الكلمات المفتاحية: آثار الجماعات، لينتان، المجتمع

المقدمة

إن الحمد لله، نحمده ونستعينه ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله، صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه وسلم تسليما كثيرا.

من الأمور التي حيث دفعت الباحث إلى اختيار هذا الموضوع هو الرغبة للتعرف على الآثار الدينية للجماعات الإسلامية الموجودة في لينتان، تظهر الخلافات كثيرة بين الجماعات في لينتان.

ينتشر في محافظة لينتان العديد من الأفكار التي تخالف منهج الإسلام الصحيح، والبحث عن آثارها في العبادات والتقاليد في المجتمع المسلم في لينتان أمر مهم، فقرر الباحث التعرف على هذه الآثار من النواحي الدينية والبيان للبدع التي تنتشر في أوسط المجتمع في لينتان من قبل الجماعات الإسلامية.

آثار المظاهر الدينية في المجتمع المسلم بلينتان الصينية

المبحث الأول: اسم لينتان ومساحتها وموقعها الجغرافية

أطلق المؤرخون الصينيون اسم تشو مو وانغ (Wang ZhouMu) عند بحيرة شي نين (XiNin) وكانت لينتان المعروفة باسم تاوتشاو (TaoZhou) في العصور القديمة (لجنة تأليف الذكريات لينتان، 1997م، ص: 29) إن هذه الأرض أخفت الوادي خايهوانغ (HeHuang) هي المنطقة الرئيسية لطريق تان فان (Tan fan) القديم¹، تقع في جنوب مقاطعة قانسو (GanSu) 2، وشرق ولاية قانان (GanNan) 3، التبتية ذاتية الحكم، تقع على الحافة الشمالية الشرقية لهضبة التبت⁴، وتحدها محافظة مين (Min) في الشرق ومحافظة كانغ لو (KangLuo) ويوان (Yuan) في

¹ هذا الطريق مشهور في تاريخ الصين وهو الطريق الوحيد من وسط الصين إلى التبت والنيبال والهند، وأيضا طريق تجاري مشهور في تلك الفترة.
² قانسو هي مقاطعة أو إقليم يقع في جمهورية الصين الشعبية وعاصمتها لانتشو والتي تقع على ضفة النهر الأصفر ومن أشهر مدنها لينشيا أو ما تعرف به بين مسلمي الصين مكة الصغرى، موسوعة ويكيبيديا الحرة، 2022/11/11م.

³ ولاية قنان هي ولاية تتمتع بالحكم الذاتي في مقاطعة قانسو الجنوبية بالصين، وتحدها لينشيا من الشمال، ودغشي من الشمال الشرقي، ولونغنان من الشرق وأبا مقاطعة سيتشوان من الجنوب. وهي تشمل شياخه ودير لابراغ ولوكو وماكو وغيرها من البلدات والقرى التبتية في الغالب. تبلغ مساحة قنان 40898 كيلومتر مربع: 15791 ميل مربع، وعاصمتها مدينة خيزو في السنة الأولى لإعلان منطقة قنان المتمتعة بالحكم الذاتي، كان مقر المقاطعة في بلدة لابراغ في سانغ. موسوعة ويكيبيديا الحرة، 2022/11/11م.

⁴ هضبة التبت أو هضبة الهيمالايا هضبة تشينغهاي- التبت أو القطب الثالث للكرة الأرضية: هي هضبة تقع في آسيا الوسطى في جنوب غرب الصين بالتبت معدل الارتفاع الذي يفوق 4000 فوق مستوى سطح البحر هي الأعلى من نوعها في العالم. يصفها الإنسان، عادة، بأنها اقرب بقعة على الأرض من الشمس. فالطريق المبني في مكانها أطلق عليه اسم الطريق السماوي. موسوعة ويكيبيديا الحرة، 2022/11/11م

الشمال، وتمتد محافظة لينتان إلى المحافظة زاووني (ZhuoNi) في جهة الجنوب الغربي، مع تضاريس مرتفعة في الغرب ومنخفضة في الشرق، ومنحدرات من الجنوب الغربي إلى الشمال الشرقي، وتتكون معظمها من الجبال المنخفضة والوديان العميقة، ويتراوح الارتفاع بين 2200 و3926 متراً بمتوسط ارتفاع 2825 متراً. (المرجع نفسه، 1997م، ص: 42)

ينتمي معظم المناخ في لينتان إلى المناطق القاحلة ذات المواسم الباردة والرطبة ويكون أكثر في الشمال الشرقي، وتتكرر موجات الجفاف والفيضانات والبرودة والتجمدات، متوسط درجة الحرارة السنوية 3.2°C؛ وهطول الأمطار السنوي 668.2-383.2 ملم؛ التبخر 93-356 ملم، وساعات سطوع الشمس 2314 ساعة، ومتوسط الفترة الخالية من الصقيع السنوي حوالي 65 يوماً. (المرجع نفسه، 1997م، ج، 3، ص: 88)

يبلغ إجمالي مساحة الأراضي الصالحة للزراعة فيها 20755.36 فدائاً، والزراعة الرئيسية هي القمح والبطاطس ودونغ كاي (Dang Gui) 5، وهوانغتشى (Huang Qi) 6، وتشايهو (Chai Hu) 7، وزهرة شلجم 8 وما إلى ذلك.

تتركز الغابات بشكل رئيسي من بلدة: يوليقيوان (YeLiGuan) 9، وباجيو (BaJiao)، وجبل ليانخو (LianHua)، ويانغشا (Yang Sha)، وشوبو (Shu Bu)، وهذه البلدات الأربع هي المناطق التي تتمتع بأفضل بيئة في لينتان مع النباتات المورقة، والمنتجات الغنية، وعدم التلوث، والتوزيع الوافر للفطر البري والخضروات، تبلغ مساحة المحافظة 1557.68 كيلومتراً مربعاً، والإقليم عبارة عن منطقة جبلية وتلال شاهقة، وارتفاعها 2209-3926 متراً ومتوسط ارتفاع 2825 متراً. أنظر ملحق رقم: (1) (المرجع السابق، 1997م، ج، 3، ص: 88)

⁵ دونغ كاي هو نبات. يستخدم الجذر لصنع الدواء. يؤخذ Dong quai عادة عن طريق الفم لأعراض انقطاع الطمث وظروف الدورة الشهرية مثل الصداع النصفي والعديد من الحالات الأخرى، نقلت من. <https://ar.cc-inc.org/936.html>، الإنترنت: 2022/10/7م.

⁶ هوانغتشى، يعرف باسم "القائد الأصفر" وقد استخدم في آسيا منذ آلاف السنين. تمت الإشادة بهذه العشبة الشهيرة، موطنها الصين ومنغوليا كوريا الشمالية، لقدرتها على استعادة الصحة على جميع المستويات جسدياً وعقلياً وعاطفياً وروحياً نقلت من <https://baike.so.com>، الإنترنت 2/10/11م. 022م.

⁷ تشايهو هو الجذر الجاف للخيمات وفقاً لأصل وهو مختلفة الأنواع، يتم تقسيمها إلى تشايهو الشمالي وتشايهو الجنوبي وكلاهما متشابه في المظهر والوظيفة، يمكن استخدام تشايهو الجنوبي في جرف الكبد وتخفيف التنفس وأما تشايهو الشمالي فهو يصفى الحرارة ويزيل السموم في جسم الإنسان، نقلت من: <https://baike.so.com/doc/5332790-5568157.html> الإنترنت 2022/10/11م.

⁸ زهرة شلجم/ شلغم، من النباتات الصلبة، أصله في أوروبا وآسيا الوسطى، وتزرع في الصين على نطاق واسع، وشواطئ نهر اليانغتسي والمناطق الجنوبية أكثر انتشاراً، أزهارها ثنائية متناظرة شعاعياً ولها 4 بتلات على شكل صليب الثمرة سيليكية، تتفكك عندما تنضج في الصيف. البذور المتناثرة، أرجوانية سوداء، صفراء أيضاً، نقلت من: <https://baike.so.com/3556379-3740248.html> الإنترنت 2022/10/11م.

⁹ يقع يوليقيوان/ Ye Li Guan الاسم الصيني القديم لغوان، في محافظة لينتان، وكان البوابة مهمة إلى المناطق التبتية وقناة مهمة لتجارة الشاي والخيول في المناطق التبتية وقانسو في العصور القديمة. موسوعة ويكيبيديا الحرة: 2022/10/7م

المبحث الثاني: الجماعات الإسلامية في محافظة لينتان الصينية

ظهر للباحث أن جماعات الإسلام المتواجدة في محافظة لينتان أكبرها ثلاث وهي البابية والإخوانية والشيداتونغ وستكلم عن كل منها بالتفصيل كالتالي:

المطلب الأول: البابية هوا في لينتان

الفرع الأول: تعريف جماعة البابية هوا وأصولها في لينتان.

البابية¹⁰ هي إحدى الأسماء لجماعة صوفية من تلكم الجماعات التي انتشرت في الصين، ومنها: الجهرية الخفية والكبرى والقدرية والنقشبندية وما إلى ذلك. (الموسوعة الإسلامية الصينية، د.ت، ص: 370)

أما البابية هوا فهي جماعة تنتشر في ولاية لينشيا (LinXia) ومحافظة لينتان (LinTan) ومقاطعة تشينغهاي (QingHai) ومقاطعة شينغجانغ (XinJiang) ومقاطعة شانشي (ShanXi)¹¹ ومقاطعة يونان (YunNan)¹²

الفرع الثاني: المبادئ الأساسية الثمانية لجماعة البابية هوا

الأول: التمسك بتعاليم الشيخ ما لاي تشي (Ma Lai Chi) جملة وتفصيلاً.

الثاني: التمسك بالكتاب والسنة (القرآن والأحاديث النبوية والإجماع والقياس)

الثالث: التمسك بتلاوة القرآن عند الميت.

الرابع: التعطر أثناء تلاوة القرآن جماعياً والصلاة على النبي ﷺ جهرياً في المناسبات الدينية خاصة في

رمضان

¹⁰ المؤسس لجماعة البابية الشيخ ما لاي تشي (MaLaiChi) واسمه عبد الحليم 1681م، من الأسرة الحاكمة في ولاية لينشيا، من قومية هوى

(Hui)

¹¹ شانشي/Shanxi هو إقليم تابع لجمهورية الصين الشعبية، ويقع في منطقة شمال الصين. واختصاره من حرف واحد هو 晋 pinyin: Jin، نسبة إلى ولاية جين التي تواجدها هنا أثناء فترة الربيع والخريف، واسم شانشي يعني حرفياً غرب الجبل، في إشارة إلى موقع الإقليم غرب جبال تايبانغ ويحد إقليم شانشي من الشرق هيباي وهينان من الجنوب وشآنشي من الغرب ومونغوليا الداخلية من الشمال ويتكون الإقليم بشكل أساسي من هضبة تحدها جرتياً سلاسل جبلية. وعاصمة الإقليم هي تايوان، موسوعة ويكيبيديا الحرة: 2022/11/23م.

¹² يُونَان في اللغة الصينية تنطق يُونَانْ وحسب قواعد اللغة العربية التي تنص على الإدغام في حالة وجود حرفين متشابهين متجاورين وأولهما ساكن وجب الإدغام، لذلك ستصبح كلمة يُونَانْ بشدة فوق النون Zh-Yunnan.ogg هي مقاطعة غير ساحلية في جنوب غرب جمهورية الصين الشعبية، تمتد المقاطعة على 394,000 كيلومتر مربع 152,000 ميل² ويبلغ عدد سكانها 48.3 مليون اعتباراً من 2018م، وتعد عرقيات السكان فيها من أكثر سكان الصين امتزاجاً لوجود أكثر من 20 قومية، وهي رابع أقليات المقاطعات نمواً في الصين على أساس الدخل المتاح للفرد في عام 2014م. موسوعة ويكيبيديا الحرة: 2022/11/23م

الخامس: التعصب والتسمك بآراء المذاهب للأئمة الحديث على المذهب الحنفية بشكل خاص

السادس: تلاوة القرآن (سورة يس) الأوراد والأذكار بعد صلاة الفجر.

السابع: التمسك بقراءة الأذكار سرىا جهريا، فرديا حماعيا.

الثامن: التمسك باحتفال مولد النبي ﷺ، وليلة الإسراء والمعراج ويوم عاشوراء ويوم الوفاة لسيدة فاطمة

بنت محمد ﷺ، ويوم وفاة الشيخ المؤسس الجماعة (هوا/Hua) ويومي: يوم الشهداء الجماعة في اليوم 29 من الشهر 5،

واليوم 9 في الشهر 7 من التاريخ الصيني التقليدي، انظر ملحق رقم (2)¹³. (ليو جي، 1987م، ص: 122)

الفرع الثالث: العبادات لدى جماعة البابية هوا

1- التزمت جماعة البابية بقراءة الأوراد التي اختارها الشيخ عبد الحليم بعد الصلوات الخمس، وبعد

صلاة الفجر تقرأ سورة يس، وبعد الظهر تقرأ سورة الواقعة، وبعد المغرب تقرأ سورة الرحمن، وبعد العشاء تقرأ سورة الملك،

يوميا في المسجد كأنه ورد دبر الصلوات الخمس.

2- خلع الأحذية عند صلاة الجنائز.

3- الاحتفال بمولد النبي ﷺ وقراءة كتاب المولد النبوي (البرزنجي) وذكرى يوم بوفاة شيوخهم، وذبح

المواشي من الغنم أو البقرة أو الإبل.

4- الإعلان لكل وفاة من أتباع جماعة البابية في المسجد، وعلى أهل الميت أن يزوروا مقابر شيوخ

البابية هوا أولا.

5- إقامة الشعائر الدينية على ما سمحت الدولة. (ما جو، 1988م، ص: 29)

المطلب الثاني: الجماعة الإخوانية في لينتان

الجماعة الإخوانية هي إحدى الجماعات الإسلامية في الصين، وتسمى أيضا جماعة أهل السنة

والجماعة، أسست هذه الجماعة في أواخر القرن 19م، على يد الشيخ الإمام المشهور ما وان فو (Ma Wan Fu)

حنفي المذهب منهج هذه الجماعة التمسك بالكتاب والسنة، وتدعو إلى حسن الخلق وإصلاح النفس والأخلاقيات

التي تخالف الدين في كل مجالات الحياة الدنيوية والدينية، ومنع البكاء على الميت، والشبهة بالكفار، وتشجيع المسلمات

على لبس الخمار الأسود وسترة العورة بشكل عام. (الموسوعة الإسلامية الصينية، ص: 659)

¹³ لقاء مع الأخ عبد الله بن يوسف، (تشانغ تسون فو/ZhangCongGe) المكان في مسجد بلينتان، 2017/7/22م.

الفرع الثاني: أثر الجماعة الإخوانية في المجتمع لينتان/LinTan

كانت نشأة الجماعة الإخوانية في لينتان عن إصلاح لجماعات إسلامية بمثابة حصيلة ناتجة قد وجدت من قبلها في محافظة لينتان، لأن الجماعة الإخوانية انفصلت عن الباييات، وأصبحت جماعة مستقلة، وسارت على الطريق المستقيم الذي خص به الإسلام، وهي أقرب سيرة للإسلام ضد الباييات، لأنها دعت الناس إلى عبادة الله ﷻ وحده لا شريك له، وإلى إتباع سنة رسول الله ﷺ، وقد صححت بعض المخالفات في فهم الدين، منها: أن العبد ملزم ومكلف أن يؤدي الشعائر الدينية بنفسه، أما دعت إلى مخالفة عادات الكفار في أمور الدنيوية، وألا يؤخذ الأجر على قراءة القرآن الكريم، وفي كل أمور العبادات: صلاة الجنازة، التبرعات والزكاة تابع للمساجد، انظر ملحق رقم (3)

المطلب الثالث: الجماعة الصوفية شيذاو تانغ

الفرع الأول: تاريخ موجز لجماعة شي داو تانغ/XI Dao Tang

تأسست الجماعة "شي داو تانغ"¹⁴ Xidaotang/ في محافظة لينتان/Lintan، ولاية فان نان/Gannan مقاطعة قانسو/Gansu من قبل الشيخ ما تشي شي/MaQixi في نهاية عهد أسرة تشينغ/¹⁵Qing، وهي كيان اقتصادي وثقافي، تم تشكيله من خلال مراكز الاعتقاد الديني والتأثر العميق بالثقافة الصينية والدمج بينهما معا تمخضت عن فكر جديد أو كفرقة أو منهج جديد في دعوة الناس إلى التمسك بالدين الإسلامي، 1857م-1917م. (مين جيون تشينغ ، د.ت، ص: 33)

وكانت الجماعة شي داو تانغ/XiDaoTang تستند إلى الكتب الإسلامية الصينية التي ألفها الشيخ وانغ دي يو/Wang Daiyu والشيخ ما تشو/Ma Zhu¹⁶ والشيخ ليو جي ليان/Liu Jielian، وبالإضافة إلى ذلك الكتب الأربعة: الجامع الأكبر، وجامع الوسط، والحوار بين كنفوشوس وتلاميذه، ومينشيوس، لذلك يطلق عليها جماعة اللغة الصينية في شرح الإسلام. (المرجع السابق، 1997م، ص: 42)

14 أن الكلمة (شي/ Xi) في اللغة العربية معناها "مكان في الغرب" وأنه يشير إلى جبل شيفانغ، وأما الكلمتان (داو تانغ/ Dao tang) فمعناها

في اللغة العربية مكان الدعوة للشيخ ومكان الدعوة خاص للداعي الذي يدعو الناس إلى فكرة حسب فهمه للإسلام، لذلك يسمى شي داو تانغ/ Xi Daotang

15 الأسرة الحاكمة دلالة تشينغ/Qing، 1644م-1911م كان حكام سلالة تشينغ/Qing من قومية مانشو، التي تعتبر من القوميات ذات

الأقلية في الصين واليسوا من قوميات الهان ذات الأغلبية. شهدت فترة حكمهم خمس تمردات للمسلمين.. Beyond the ، Millward, James. 1998. A. pass: Economy, Ethnicity, and Empire in Qing Central Asia, 1759-1864، illustrated Staford

University press ص: 298 .

16 العالم الإسلامي المشهور الصيني في أوائل عهده أسرة تشينغ/1640م-1711م، واسمه العربي يوسف بن محمد وأنه أهل مقاطعة يوننان/ Yuan

.Na وهو ألف الكتاب الدليل إلى الإسلام المشهور.

الفرع الثاني: منهج جماعة شي داتانغ في العقائد والعبادات

تمسكت جماعة شي داتانغ/ Xi Dao Tang بالكتاب والسنة على منهج شيخهم في العقيدة والمذهب الحنفي من حيث الأحكام الفقهية:

- 1- العقيدة الأساسية هي معرفة الله وحده طاعة الله ورسوله.
- 2- اتباع الكتب التي ألفها الشيخ ليو جيا ليان/ Liu Jie Lian باللغة الصينية التي شرح الشيخ ليو جيا ليان عن الإسلام بشكل عامة. (قو تشان فو، 2005م، ج1، ص:108)
- 3- الدمج بين العقيدة الإسلامية وبعض المفاهيم الدينية من الكنفوشوسية. (المجلة الداخلية، 1987، 1987م، ص: 99)
- 4- صلاة الجمعة لها 16 ركعة (صلاة الجمعة هي ست عشرة ركعة منها ركعتان من تحية المسجد وأربع ركعات من سنة صلاة جمعة وركعتان هي فرض صلاة الجمعة جماعيا، وبعد فريضة الجمعة هناك ركعتان سنة لصلاة الظهر وأربع ركعات لفرض صلاة الظهر مفردا، وركعتان سنة لصلاة الظهر، وبهذا تكون كلها ست عشر ركعة لصلاة الجمعة كلها)
- 5- الاهتمام باحتفال مولد النبي ﷺ.
- 6- قراءة القرآن وكتب المدائح وهي قصيدة بايزيان 百字讚 أو (مديح المائة حرف) كتبها الإمبراطور الصيني جو يوان جان (1328م-1398م) مؤسس دولة مينغ الصينية في مديح الرسول ﷺ في إطار سياساته المتسامحة مع الإسلام والمسلمين إبان فترة حكمه والذين كان يعجب بأخلاقهم ونمط عيشهم، وضمن سياسته هذه قام أيضاً ببناء عدة مساجد في مدينتي نانجينغ وشيان عاصمتي إمبراطوريته وفي مدن أخرى كذلك. وأما القصيدة فتفوق المديح الاعتيادي في أنها تستخدم لغة تليق بحكام الصين وهي بذلك تضع الرسول ﷺ في مصافهم. (مين شينغ قوانغ، 2003م، ص:11)

الفرع الثاني: آثار جماعة شي داو تانغ في مجتمع لينتان

1- آثار جماعة شي داو تانغ في العقيدة.

جماعة شي داو تانغ، جماعة إسلامية ومصدرها كتاب الله وسنة رسول الله ﷺ والنهج على منهج الشيخ ليو جيا ليان/ Liu Jie Lian وأن المذهب الفقهي الحنفي في بداية الأمر، ثم تأثرت بالتصوف، واهتمت بالثقافة الكنفوشوسية، واختلطت فكرة المسلمين بين الثقافة الكونفوشوسية والإسلام، واشدت تفرق بين المسلمين ودفعت

العداوة بين الجماعات المسلمين الأخرى.¹⁷

مما تسبب في انقسام المسلمين في المجتمع المسلم في محافظة لينتان، وفي فترة الشيخ مين شينغ قوانغ / Min Sheng Guang كان وبعد تأسيس الصين الجديد، تغيرت الأحوال وخاصة في مجال العبادات ممكن للأعضاء أن يوكل صلاته أو صيامه ونحو ذلك من العبادات الأخرى نيابة للشيخ أو إمام، وأما الان فقد تحسنت المظاهر قليلا مع علاقات الجماعات المسلمة في محافظة لينتان. (قو تشان فو، 2005م، ص108). انظر ملحق رقم (4)

نتائج البحث

أن المظاهر الآثار الدينية للجماعات الإسلامية الثلاثة في محافظة لينتان الصينية، جعل المجتمع المسلم في لينتان تنقسم إلى ثلاثة أقسام ولكل جماعة لها اتباعها وخاصة في مجال العبادات، وحاليا بدأ الشباب يدرسون الدين خارج الصين مثل الدول العربية والخليج وماليزيا وتايلاند (جامعة فطاني، وجامعة الأمير سونكلا فرع فطاني)، والظروف بدأت تتحسن شيئا فشيئا إلى فهم الإسلام الصحيح وهي الرجوع إلى كتاب الله وسنة نبيه ﷺ دون التعصب المذهبي والخلافات المقيتة في المسائل الفرعية.

¹⁷ نقلت من كلام كبار السن من اهل في لينتان. الشيخ شعيب عبد الله، بلنتان: 2017/7/24م

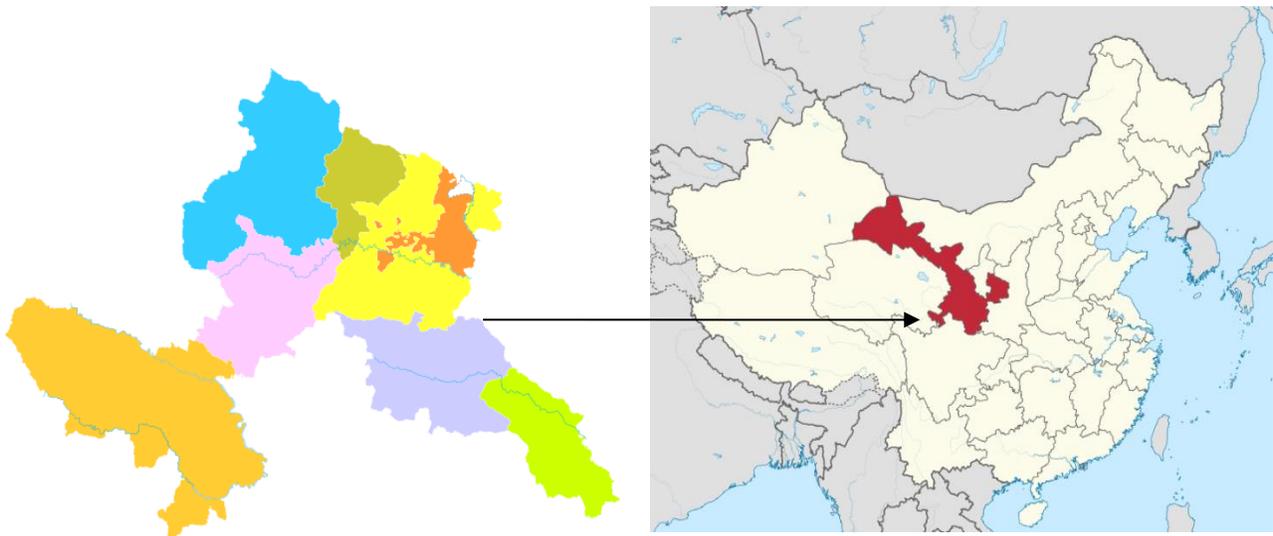

المصادر والمراجع

- لجنة تاليف الذكريات لينتان. (1997م). 临潭县志 (الذكريات لمحافظة لينتان). مطبعة دار القوميات. كتاب الموسوعة الإسلامية الصينية .
- مين جيون تشينغ، دراسات حول الإسلام والتمسك بتطوره في السياق الصيني، دار الثقافة الصينية، بكين مين شينغ قوانغ (Ming Sheng Guang). (2003م). 中国伊斯兰教西道堂教派 (الفرقة الصوفية الإسلامية شي داو تانغ في الصين) الثقافة في قانسوا.
- قو تشان فو (Gao Zhan FU). (2005م). 的调查与研究 关于西道堂“大家庭组织”. (البحث الدراسة عن العائلة الكبيرة ل شي داو تانغ). نقلها البحث عن القوميات في قانسوا.
- المجلة الداخلية لجامعة القوميات والأقليات. (1987-1987م). 中国伊斯兰教西道堂信仰述评 (النقد والتعبير عن العقائد للفرقة الصوفية الإسلامية شي داو تانغ في الصين)
- شينغ قوانغ (Ming Sheng Guang). (2011م). 中国伊斯兰教西道堂研究文集 (البحوث عن الفرقة الصوفية الإسلامية في الصين). مطبعة الثقافة في قانسوا.
- ليو جي (LiuZhi). (1987م). 汇编 回族和伊斯兰教古籍资料 (مجموع الكتب الإسلامية وللقومية هوي). مطبعة تيان جين للكتب الثقافية.
- ما جو (Ma Zhu). (1988م). 清真指南 (الدليل في الإسلام). مطبعة دار السلامة.
- تانغ (tang). (2005م). 关于西道堂“大家庭组织”的调查与研究. نقلها البحث عن القوميات في قانسوا. (baidu.com) 私立启西学校_百度百科
- مين شينغ قوانغ (Ming Sheng Guang). (2003م). 中国伊斯兰教西道堂教派 (الفرقة الصوفية الإسلامية شي داو تانغ في الصين). مطبعة الثقافة في قانسوا.
- ما تشونغ (Ma Tong). (1983م). 中国伊斯兰教派门宦制度史略 (نبذة تاريخية عن أنظمة الباييات والفرق الإسلامية في الصين). مطبعة شعب نينغ شيا.

الملحقات المصور

ملحق رقم (1)

خريطة موقع ومحافظة لينتان بمقاطعة قانسو شمال غرب الصين

ملحق رقم (2)

صورة تذكارية مع الأخوة من جماعة البابية هو (مسجد الجامع الكبير شنغوان) بلنتان

ملحق رقم (3)

مع إخوة من جماعة الإخوانية (جامع الكبير الجنوبي) بلنتان

ملحق رقم (4)

صورة تذكارية مع الأخوة من جماعة شيداتونغ (الجامع الكبير الغربي) في لينتان

RESEARCH

Development of learning management using a inspiration modle based on the “GSC-KM-A Cycle”. To Increase learning achievement in physics subject: Momentum and Collision For 10th grade high school students.

Theetima Muratikan¹

¹ Specialist teacher, Science Subject Group, Kanchanabhisek Wittayalai Krabi School
The Secondary Educational Service Area Office, Trang, Krabi

Corresponding Author, Email: theetimam@gmail.com Tel : 089 646 3948

Abstract

This objective of research were 1) Develop of learning management using a inspiration modle based on the “GSC-KM-A Cycle” to Increase learning achievement in subject of physics: Momentum and Collision for 10th grade high school students. 2) to compare the results and skills of the experimental process before and after the learning management using a inspiration modle based on the “GSC-KM-A Cycle”. 3) to study about student’s satisfaction through learning management using a inspiration model based on the “GSC-KM-A Cycle”. The target group is 30 students by purposive sampling was A specific sample of students at Kanchanabhisek Wittayalai Krabi School, used 6 plans, 18 hours in the course Physics . Research tools which were created by the researcher, including 1) learning management plan 2) momentum and collision test 3) experimental process skills questionnaire 4) Student satisfaction assessment from statistics used are percentage, mean, standard deviation, dependent samples t-test .The results showed that. 1) The efficiency of the using a inspiration modle based on the “GSC-KM-A Cycle”was found to be E_1/E_2 equal to 84.17 /81.50, which is efficient according to the specified criteria of 80/80.2) the comparison of the achievement result in learning management using a inspiration modle based on the “GSC-KM-A Cycle” after studies was higher than before statically significant at .05 and the experimental process skills in learning from in learning management using a inspiration modle based on the “GSC-KM-A Cycle” after studies was higher than before statically significant at .05 3) the students satisfaction with the learning management of the inspiration model based on the “GSC-KM-A Cycle” at a very high level.(\bar{X} =4.57, S.D.=0.40

Keywords: inspiration modle, GSC-KM-A cycle, momentum and collision

บทความวิจัย

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน สำหรับผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ธีติมา มุรติการ¹

¹ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กระบี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

อีเมลผู้แต่งหลัก : theetimam@gmail.com โทรศัพท์: 089 646 3948

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน สำหรับผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์และทักษะกระบวนการทดลองก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 คน เป็นผู้เรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กระบี่ ในรายวิชาฟิสิกส์ จำนวน 6 แผน 18 ชั่วโมง 2. เครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ (2) แบบทดสอบเรื่อง โมเมนตัมและการชน (3) แบบสอบถามทักษะกระบวนการทดลอง (4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-Test แบบ Dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เรื่อง โมเมนตัมและการชน ของผู้เรียนได้ค่า E_1 / E_2 เท่ากับ 84.17 / 81.50 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ทักษะกระบวนการทดลองในการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจกับการจัดการเรียนรู้โมเดลสร้างแรงบันดาลใจตามแบบ “วัฏจักร GSC-KM-A” เรื่องโมเมนตัมและการชนกันของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.57, S.D.=0.40$)

คำสำคัญ : โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจ, วัฏจักร GSC-KM-A , เรื่อง โมเมนตัมและการชน

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนจะต้องมีทักษะและมีเนื้อหาที่มีคุณลักษณะทางการศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังจะเห็นได้จากแนวการจัดการศึกษาที่ได้รับบูรณาการในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 คือการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อมุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ จุดเน้นข้อที่ 2 การยกระดับคุณภาพการศึกษา ข้อ 2.3 พัฒนาและบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล ฐานสมรรถนะสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต ทั้งนี้ผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนมุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจให้คำปรึกษาดูแล (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่และมีความเข้าใจในตนเองซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการเรียนในรายวิชาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

จากการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้อของผู้เรียนในรายวิชาฟิสิกส์โดยการนำข้อมูลผลการทดสอบ O-Net ของสำนักทดสอบทางการศึกษา (สทศ.) ปีการศึกษา 2562 - 2564 ของโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กระบี่ จำนวน 3 ปี พบว่าผู้เรียนได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 27.04 31.63 และ 27.63 ตามลำดับ ซึ่งพบว่ามีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ซึ่งมีคะแนนดังนี้ 29.20 32.68 และ 28.65 ตามลำดับ เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ในระดับสาระการเรียนรู้ของรายวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่าในปีการศึกษา 2562 สาระแรงและการเคลื่อนที่ในรายวิชาฟิสิกส์ ผลการทดสอบมีคะแนนเฉลี่ย 23.36 ผลการทดสอบต่ำกว่าระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ย 23.59 จากการติดตามผลการทดสอบในปี 2563-2564 ในรายวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพที่มีเนื้อหาฟิสิกส์ พบว่าผลการทดสอบมีคะแนนเฉลี่ย 22.84 และ 22.60 ตามลำดับ โดยผลการทดสอบต่ำกว่าระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ย 25.17 และ 25.41 ตามลำดับ จากข้อมูลข้างจึงส่งผลให้ผลการทดสอบ O-Net ปีการศึกษา 2562-2564 รายวิชาวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าระดับประเทศ

ผู้วิจัยจึงได้นำบันทึกท้ายคาบของรายวิชาฟิสิกส์ ปีการศึกษา 2562-2564 นำมาศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ของรายวิชาฟิสิกส์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้จริง จึงทำการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละปี พบปัญหาดังนี้ 1. วิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชนมีผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่าเรื่องอื่น ๆ 2. เนื้อหายากและมีจำนวนข้อย่อยมาก 3. มีคำถามหลากหลายโดยแต่ละข้อย่อยใช้คณิตศาสตร์ในการแก้สมการไม่เหมือนกัน 4. ผู้เรียนขาดทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมการทดลอง 5. ผู้เรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาฟิสิกส์ จากปัญหาที่พบและผู้วิจัยพยายามศึกษาพฤติกรรมผู้เรียนซึ่งเห็นสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิษฐ์ สุวรรณแพทย์ และอนิรุทธิ์ สติมันท์พบว่าความคาดหวังในการเรียนวิชาฟิสิกส์นั้น ผู้เรียนต้องมีดังนี้ 1) ด้านการเรียนรู้ 2) ด้านโครงสร้างของความรู้ 3) ด้านเนื้อหาความรู้ 4) ด้านการเชื่อมโยงระหว่างฟิสิกส์และการนำไปใช้ 5) ด้านการเชื่อมโยงกับคณิตศาสตร์ และ 6) ด้านพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะต้องสร้างสิ่งต่าง ๆ ใน 6 ข้อข้างต้นให้มีในตัวผู้เรียน จึงจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ และได้ค้นพบว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ปัญหานี้ จึงได้ทำการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning การสอนแบบ ตั้งแต่ปี 2564-2565 และได้ทำการวิจัย พบว่าผลของการทำวิจัยที่ผ่านมา

สามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย จึงไม่เป็นที่พอใจนัก ทั้งยังไม่สามารถแก้ปัญหาทั้ง 5 ข้อได้ทั้งหมด จากตรวจสอบพบว่า ผู้เรียนไม่ได้มีความคาดหวังในการเรียนฟิสิกส์ใน 6 ข้อข้างต้น

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเพิ่มเติมจากบทความและงานวิจัย ได้พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมสามารถสร้างความเข้าใจและสร้างแรงบันดาลใจได้นั้น จะมีอิทธิพลต่อผู้เรียนมากกว่าการจัดการเรียนรู้ทั่วไป โดยมีการทำวิจัยและสรุปผลว่าแรงบันดาลใจสามารถนำไปสู่การส่งเสริมและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ (Richard Ping , 2010) ซึ่งครูผู้สอนต้องเน้นให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้แบบส่งเสริม สนับสนุน จนผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ตามความสนใจได้ด้วยตัวเอง สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยการสร้างโมเดลการสอนที่เรียกว่า MACRO model (สุภาพร มุอำหมัด,นิศารัตน์ อิศระมโนรส, 2564) การจัดการข้อมูลที่มีแหล่งอ้างอิงน่าเชื่อถือ (Chew, E., Jones, N., & Turner, D. , 2008) ค้นพบข้อมูลที่เป็นจริง จนประสบผลสำเร็จในการเรียน

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยและออกแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ เพื่อทำการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ตามหลักของ 1. การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration)(Thrash, T. M., & Elliot, A. J., 2003) 2. การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) 3. ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) (สุมาลี ชัยเจริญ, 2551) 4. การเรียนโดยชี้นำตัวเอง (Self-directed learning, SDL.)

จากความสำคัญของความเป็นมาและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงคิดค้นและพัฒนางานวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน สำหรับผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 และใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้เพิ่มผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีความพึงพอใจในระดับดีมาก (กาญจนา จันทร์ประเสริฐ, 2563). ทางกรเรียนเป็นแนวทางการเรียนรู้ต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน สำหรับผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทักษะกระบวนการทดลองก่อนและหลังการการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A”
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A”

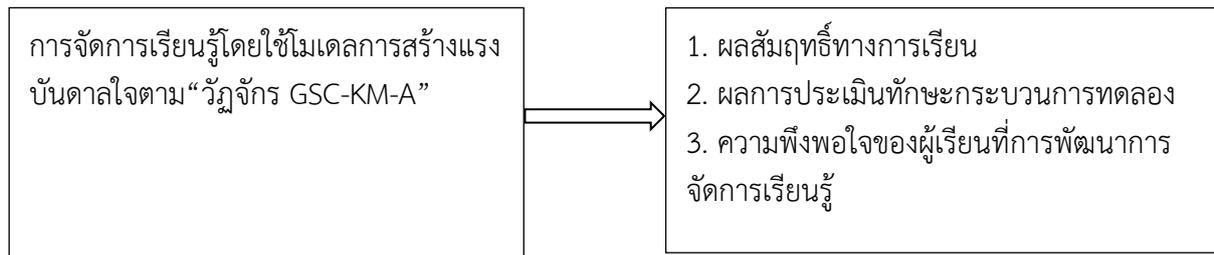
ขอบเขตของการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน สำหรับผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผน รวม 18 ชั่วโมง โดยใช้เนื้อหาสาระฟิสิกส์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง โมเมนตัมและการชน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน สำหรับผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ประชากร ได้แก่ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กระบี่ จำนวน 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กระบี่ จำนวน 30 คน โดยการเลือกผู้เรียนแบบเจาะจงเนื่องจากด้วยนักเรียนเป็นห้องที่มีผู้เรียน เก่งปานกลาง อ่อน จำนวนเท่า ๆ กันจึงทำให้สามารถพัฒนาการสอนได้ดี และสามารถเปรียบเทียบผลลัพธ์ได้ชัดเจน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประกอบการวิจัย มีดังนี้

1. คู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A”
2. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โมเมนตัมและการชน 6 แผน 18 ชั่วโมง
3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เรื่อง โมเมนตัมและการชน ความเชื่อมั่นที่ 0.89 จำนวน 20 ข้อ
4. แบบวัดทักษะกระบวนการทดลอง จำนวน 22 ข้อ
5. แบบวัดระดับความพึงพอใจจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A” จำนวน 30 ข้อ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างโมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A”และคู่มือ (กัญจน์ธิดา ชาวเรือ, 2563)

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นกรอบความคิดการวิจัย
2. ศึกษาจากบริบทจริง
 - 2.1 ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ ศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2 ศึกษาการเรียนรู้ของผู้เรียนจัดทำเป็นสารสนเทศ
 - 2.3 ศึกษาข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญ
3. จัดทำรูปแบบ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดเป็นกรอบความติดและจัดทำรูปแบบเพื่อวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากพัฒนารูปแบบตรวจสอบความเที่ยงโดยเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง ทดลองใช้ ปรับปรุงและแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้

1. ทดสอบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด
 - 1.1 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง
 - 1.2 การประเมินการตอบสนองของการใช้รูปแบบ
 - 1.3 การประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรม
2. การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ
 - 2.1 ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ และวิจารณ์ ถึงประสิทธิภาพ และความเหมาะสมที่จะนำไปใช้
 - 2.2 ผู้เชี่ยวชาญประเมิน
 - 2.3 ทดสอบโดยการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำคู่มือและโมเดล

1. ได้คู่มือโมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A” 1 เล่ม
2. ได้โมเดลโมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A” ดังนี้

ขั้นที่ 1	G	การสร้างเป้าหมาย (Goal setting)
ขั้นที่ 2	S	ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน (Self-actualization)
ขั้นที่ 3	C	การสร้างความรู้ด้วยตนเอง หรือการเรียนรู้แบบ กระบวนการสร้าง (Create knowledge)
ขั้นที่ 4	KM	การจัดการความรู้ (Knowledge Management)
ขั้นที่ 5	A	การวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

รูปที่ 1 โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A”
ที่มา : ผู้วิจัยได้พัฒนาโมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A”

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง โมเมนตัมและการชน จำนวน 6 แผน

1. ศึกษาแนวคิดการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของ Bloom (พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย)
2. ศึกษามาตรฐานและผลการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและจุดประสงค์รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. วิเคราะห์เนื้อหาจากมาตรฐานและผลการเรียนรู้เพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน
4. วิเคราะห์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active learning

5. ศึกษาคำอธิบายรายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โหมดนิ่งและการชน โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การทดลองเพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวิทยาศาสตร์ที่ดี

6. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาฟิสิกส์ เรื่อง โหมดนิ่งและการชน ตามพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โหมดนิ่งและการชน ให้ผู้เรียนอายุ 3 ท่านได้ตรวจสอบ ปรับปรุงตามผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC)

7. นำแผนการสอนไปใช้กับผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2565 ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง ปรับปรุงแผนการสอน โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กระบี่ ผู้เรียนจำนวน 30 คน ปรับปรุงรอบสุดท้าย

8. จัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้ในการสอนผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย กระบี่ ผู้เรียนจำนวน 30 คน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบสอบถามทักษะการทดลองของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โหมดนิ่งและการชน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบทดสอบและแบบสอบถามวัดหลักการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์รายวิชาฟิสิกส์

2. ศึกษาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

3. ทำตารางวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โหมดนิ่งและการชน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

4. ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบสอบถามทักษะการทดลองของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เรื่อง โหมดนิ่งและการชน

4.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบเลือกตอบ Multiple Choice ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ โดยให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

4.2 แบบทดสอบทักษะการทดลอง 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ โดยให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบสอบถามทักษะการทดลองของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เรื่อง โหมดนิ่งและการชน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence Index IOC) ค่า IOC ของ Rowinelli และ Hambleton โดยใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

+1	แน่ใจว่า	ข้อคำถามสอดคล้องกับขอบข่ายของจุดประสงค์
0	ไม่แน่ใจว่า	ข้อคำถามสอดคล้องกับขอบข่ายของจุดประสงค์
-1	แน่ใจว่า	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับขอบข่ายของจุดประสงค์

6. นำคะแนนผลการประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 249) จากจำนวน 25 ข้อ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับ ได้ข้อสรุปดังนี้

พิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.6 แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขได้จำนวนแบบทดสอบ 20 ข้อ แบบสอบถาม 22 ข้อ

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบสอบถามทักษะการทดลองของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A” เรื่อง โมเมนตัมและการชน คัดเลือกโดยผ่านการตรวจและแก้ไขจากผู้วิจัยแล้วไปใช้กับผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

8. นำคะแนนที่ได้ วิเคราะห์หาความยากง่ายและอำนาจจำแนก แล้วคัดเลือกแบบทดสอบที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.12-0.8 และมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 ซึ่ง จาก 25 ข้อ จะได้แบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามจำนวน 22 ข้อ

9. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A” เรื่อง โมเมนตัมและการชนโดยนำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผ่านการพิจารณาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้สูตร KR-20 (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 197) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

10. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบสอบถามทักษะการทดลองของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A” เรื่อง โมเมนตัมและการชน จัดพิมพ์จำนวน 20 ข้อและตรวจสอบก่อนนำไปใช้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยต่อไป

สร้างแบบวัดระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A”

1. ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ความพึงพอใจมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะมีแรงจูงใจไม่เหมือนกัน ดังนี้ 1) ด้านรายวิชาในหลักสูตร 2) ด้านผู้สอน 3) ด้านการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยด้านสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

2. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แนะนำ และนำไปปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบวัดระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A”ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาเพื่อประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ค่า IOC ของ Rowinelli และ Hambleton โดยใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

+1	แน่ใจว่า	ข้อคำถามสอดคล้องกับขอบข่ายของจุดประสงค์
0	ไม่แน่ใจว่า	ข้อคำถามสอดคล้องกับขอบข่ายของจุดประสงค์
-1	แน่ใจว่า	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับขอบข่ายของจุดประสงค์

4. นำคะแนนผลการประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จำนวน 35 ข้อ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 249) และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับ (ภาคผนวก ค) ได้ข้อสรุปดังนี้ พิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.6 แล้วนำข้อเสนอนี้มาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบวัดระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A” จำนวน 30 ข้อ คัดเลือกโดยผ่านการตรวจ และแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปใช้กับผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

6. แบบวัดระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม“วัฏจักร GSC-KM-A” ได้ค่าเฉลี่ยทั้งฉบับ 0.68 ซึ่งอยู่ในระดับดี

7. นำแบบวัดระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยต่อไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการ**

1.1 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของการทดลอง

1.2 เตรียมผู้เรียนกลุ่มทดลองโดยใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3 เตรียมห้องทดลองโดยจัดสภาพห้องเรียนที่ใช้ในการทดลองมีสิ่งแวดล้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้แสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทได้สะดวก

1.4 เตรียมเครื่องมือ แผนการจัดการเรียนรู้ เว็บไซต์ กิจกรรมการทดลอง แบบบันทึกผลการทดลอง คู่มือการทดลอง โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์

2. ทำการจัดการเรียนรู้ ในห้องเรียน เก็บข้อมูลในการวิจัย และวิเคราะห์ผลการวิจัย

3. นำผลการวิจัยที่ได้สรุปผลทำรูปเล่มและนารายงานต่อไป

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) 2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 3. หาค่าร้อยละ
สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้หาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการหาค่าความเหมาะสม

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

2.2 หาค่าความยากง่าย (Diffoculty) และค่าอำนาจจำแนก (Discimination)

2.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบจากสูตร KR-20

3. แบบทดสอบความพึงพอใจ

3.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

3.2 หาคุณภาพของความพึงพอใจโดยการหาค่าความเหมาะสม

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ t-test แบบ Dependent

2. เปรียบเทียบทักษะการทดลอง ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ t-test แบบ Dependent

3. หาค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A”

ตารางที่ 1 การหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A”

ลำดับที่	จำนวนนักเรียน	ระหว่างเรียน (E ₁)	หลังเรียน (E ₂)
1	1	75.00	60.00
2	3	85.00	78.33
3	9	78.89	82.78
4	30	84.17	81.50

จากตารางที่ 1 ผู้เรียนจำนวน 30 คน จะได้ค่า E₁/E₂ เป็น 84.17/81.50 (เก็บข้อมูลภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 สามารถนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” นำไปใช้ทดลองได้

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และการประเมินทักษะกระบวนการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เรื่อง โมเมนตัมและการชน สำหรับผู้เรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 4

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 (n=30)

การทดสอบ	\bar{X}	S.D.	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	5.20	1.56	15.19	0.0000*
หลังเรียน	14.10	3.07		

*P<.05

จากตารางที่ 2 พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน \bar{X} = 5.20 คะแนน เป็นร้อยละ 26.00 มีค่า S.D.= 1.56 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน \bar{X} =14.10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 70.50 มีค่า S.D.=3.07 ตามลำดับและจากการทดสอบค่าที(t-test) พบว่า ผู้เรียนมีการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการประเมินทักษะกระบวนการทดลองในการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 (n=30)

การทดสอบ	\bar{X}	S.D.	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	3.75	0.78	4.14	0.0000*
หลังเรียน	4.27	0.58		

*P<.05

จากตารางที่ 3 พบว่า การประเมินทักษะการทดลองการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน สำหรับผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน \bar{X} = 3.75 คะแนน เป็นร้อยละ 75.00 มีค่า S.D.=0.78 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน \bar{X} = 4.27 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.4 มีค่า S.D.=0.5 ตามลำดับและจากการทดสอบค่าที(t-test) พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินทักษะการทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A”

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A”

ลำดับ	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1	ด้านรายวิชาในหลักสูตร	4.49	0.52	มาก	4
2	ด้านผู้สอน	4.62	0.39	มากที่สุด	2
3	ด้านการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการสอน	4.47	0.48	มาก	5
4	ด้านการวัดและประเมินผล	4.64	0.46	มากที่สุด	1
5	ปัจจัยด้านสนับสนุนการจัดการเรียนรู้	4.61	0.46	มากที่สุด	3
รวมทั้ง 5 ด้าน		4.57	0.40	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4 โดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า 3 ด้านที่มีระดับมากที่สุด ด้านการวัดและประเมินผล ด้านผู้สอนและด้านปัจจัยด้านสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีต่อความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้การสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 ระดับมากที่สุด จากข้อมูลข้างต้นผู้เรียนจะมีความพึงพอใจต่อด้านรายวิชาในหลักสูตรและด้านกิจกรรมการเรียนรู้อีกกิจกรรมการสอนในระดับมากซึ่งน้อยกว่าด้านอื่น ๆ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการและทักษะการทดลอง ในการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชนสำหรับ ผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบนี้เน้นการปฏิบัติเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถได้ปฏิบัติขั้นตอนตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” สร้างแรงบันดาลใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับโมเดลที่ได้จากการศึกษาหาความรู้จากทฤษฎีการสร้างแรงบันดาลใจของ มัสนี คงแก้ว (2563 : บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุการเขาวนปัญหาที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เท่ากับ 0.62 สรุปว่าเจตคติและแรงจูงใจจะมีผลต่อการเขาวนปัญหา และสอดคล้องกับโมเดลของสิริลักษณ์ พรสวรรค์ (2564 : บทคัดย่อ) และมารศรี แนวจำปา (2560 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวไว้ว่าการเสริมสร้างทักษะที่มีกระบวนการสามารถเสริมสร้างกระบวนการทดลองและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนได้ ผู้วิจัยจะได้อภิปรายผลการวิจัยตามลำดับรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” ดังนี้จากการให้ผู้เรียน 1:3:9:30 แบ่งเป็นเก่ง ปานกลาง และ อ่อน ได้ทำการเรียนและทำแบบทดสอบหลังเรียน จะได้ค่า E_1/E_2 เป็น 84.17/81.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริลักษณ์ พรสวรรค์ (2564 : บทคัดย่อ) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.54/92.67 ซึ่งตามเกณฑ์ 80/80 นำไปใช้ในการทดลอง

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์และทักษะกระบวนการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เรื่องโมเมนตัมและการชนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชนของผู้เรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ทักษะการทดลองการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 การสอนด้วยกิจกรรมการทดลองสามารถสร้างความคาดหวังในการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ 1. ด้านการเรียนรู้ 2. ด้านโครงสร้างของความรู้ 3. ด้านเนื้อหาความรู้ และ 4. สามารถแก้ปัญหา ผลการประเมินเรื่องโมเมนตัมและการชนต่ำกว่าเกณฑ์(ข้อ 1) เนื้อหายากและมีจำนวนข้อย่อยมาก(ข้อ 2) มีการคำนวณหลากหลาย โดยแต่ละข้อย่อยใช้คณิตศาสตร์ในการแก้สมการไม่เหมือนกัน(ข้อ 3) ด้านการเชื่อมโยงกับคณิตศาสตร์(ข้อที่ 5) การลงมือด้วยตนเองตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซส์ เป็นไปตาม ขั้นที่ 3 C ของโมเดล และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนทักษะกระบวนการทดลอง(ข้อที่4) ซึ่งจะมีค่ามากกว่าร้อยละ 75 ทุกข้อ ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่บรรลุเป้าหมาย ตอบโจทย์ในส่วนของผู้เรียน เป็นไปตาม ขั้นที่ 2 S ของโมเดล โดยผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองและสนใจการเรียนรู้แบบการทดลองทำให้ มีคะแนนสูงสุด เนื่องด้วยการเรียนการสอนที่ผ่านมาไม่เคยให้ผู้เรียนได้ลงถึงชุมชนดังนั้นผู้สอนต้องอดทนและส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอความรู้ลงสู่ชุมชนเพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจที่มาจากท้องถิ่นของตนเอง เป็นไปตามขั้นที่ 4 KM ของโมเดล แต่ถึงอย่างนั้นจะได้เมื่อผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรมที่อยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผนนั้น ผู้เรียนได้ทำตามวัฏจักร “GSC-KM-A” ทั้งหมด 6 รอบ จนสามารถเข้าใจวิธีการเรียนแบบสร้างแรงบันดาลใจจนซึมเข้าไปในส่วนลึกของปัญญาเกิดเป็นอุปนิสัย ด้านพฤติกรรมที่จำเป็นต่อการเรียนรู้(ข้อที่6) ตอบสนองการเรียนรู้นำไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ขั้นที่ 1 G ของโมเดล ผลการวิจัยที่ได้มาสามารถแก้ปัญหาข้อที่ 4 ด้านการเชื่อมโยงระหว่างฟิสิกส์และการนำไปใช้โดยในการทำกิจกรรมการทดลอง ผู้เรียนต้องคำนวณปริมาณต่าง ๆ จากการเก็บข้อมูลและเชื่อมโยงกับทฤษฎีของโมเมนตัมและการชน ทั้ง 6 เรื่อง ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องกับ นิภา ตรีแจ่มจันทร์ (2562 : บทคัดย่อ) การพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับอารีวรรณ ทองสุ (2563 : บทคัดย่อ) สภาพการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สอดคล้องกับขวัญหทัย พิกุลทอง (2562 : บทคัดย่อ) การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำความรู้สู่การปฏิบัติในชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียนจะทำให้ผลการเรียนบรรลุเป้าหมายจนประสบผลสำเร็จ

ตอนที่ 3 ผลความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” โดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจ (ประภิต ไชยธาดา, 2562) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับความพึงพอใจมากที่สุด 3 ด้านดังนี้ ด้านการประเมินผล ด้านผู้สอนระดับ และด้านปัจจัยด้านสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ และระดับมาก 2 ด้านดังนี้ ด้านรายวิชาในหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการสอน ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยจะต้องปรับปรุง 2 ด้านข้างต้นเพื่อให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับสูงสุด และจะต้องไปปรับปรุงด้านการประเมินของการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้รับทราบและปฏิบัติตนตามเกณฑ์การวัดและประเมินผล เป็นไปตาม ขั้นที่ 5 A ของโมเดล การวัดและประเมินผลของผู้เรียนเป็นตามสภาพจริง มีการสะท้อนกลับเป็นระยะ ๆ และผู้เรียนสามารถวางแผนในการเรียนกิจกรรมต่อไป วนเป็นวัฏจักรซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญและสามารถชี้แนะตนเองมีแรงบันดาลใจในการเรียน ผลการเรียนจะดีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนประสบผลสำเร็จ

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน สำหรับผู้เรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ค่า E_1/E_2 เป็น 84.17/81.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และทักษะของกระบวนการทดลองหลังเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” ได้ว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลการสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” มีระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชนสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถนำไปใช้กับรายวิชาอื่น ๆ และสามารถพัฒนาไปสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2. การจัดการเรียนรู้ควรมีการขยายขอบเขตประชากรเพื่อให้เป็นกลุ่มกว้างขึ้นและอาจจะมีข้อแก้ไขอื่น ๆ จะทำให้พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างแรงบันดาลใจตาม “วัฏจักร GSC-KM-A” เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชนสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สมบูรณ์มากขึ้น

3. การกำหนดเป้าหมายของผู้เรียนให้มีความหลากหลายรวมถึงการสร้างอุปนิสัยเพื่อใช้เป็นแรงบันดาลใจในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
http://academic.obec.go.th/images/document/1559878925_d_1.pdf
- กัญจน์นิชา ขาวเรือ. (2563). *การพัฒนาโมเดลการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยใช้การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา.ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*
<http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/979/1/55010563001.pdf>
- กาญจนา จันทร์ประเสริฐ. (2563). *การศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์รายวิชา PHY132: ฟิสิกส์ทั่วไปในภาชนะนิวนอร์มัล (ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน).มหาวิทยาลัยรังสิต.*
<https://rsuirlibrary.rsu.ac.th/bitstream/123456789/1392/1/Kanchana%20Chanprasert.pdf>
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
<https://www.sea12.go.th/plan/images/pdf/lowfocus64.pdf>
- ขวัญหทัย พิกุลทอง. (2562). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบ Model – Eliciting Activities (MEAs) ที่ส่งเสริมความสามารถการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ดอกเบี้ยและมูลค่าของเงินสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต, 17(2), 11*
<https://jrtl.rsu.ac.th/volume/17/number/2/article/353>
- นิภา ตรีแจ่มจันทร์. (2562) *การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ. (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
<http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2735/1/59253405.pdf>
- ประกิต ไชยธาดา. (2562). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ในรายวิชาปฏิบัติการเคมี 2 หัวข้อการเตรียมสารละลายของนักศึกษาคณะครุศาสตร์. International Journal of Research in Pharmaceutical Sciences, Volume 11, Issue 2, Page 1883-1887 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.*
<http://rdi.nstru.ac.th/dbadmin/research/view-result?id=36>
- พิสิษฐ์ สุวรรณแพทย์ และอนิรุทธ์ สติมัน. (2558). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้แบบสืบสอบ เพื่อเสริมสร้างความคาดหวังวิชาฟิสิกส์สำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี.วารสาร Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร.ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 2558*
<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/issue/view/3848>
- มัสณี คงแก้ว. (2563). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความสามารถการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา. (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยทักษิณ.* <https://www.hu.ac.th/conference/proceedings2020/doc/G9/G9-27-123Ed-pdf>

- มารศรี แนวจำปา. (2565). โมเดลโครงสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา. 4(1): 19-26[https://he02.tci-
thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/search/search](https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/search/search)
- สิริลักษณ์ พรสวรรค์. (2564). เรื่องการพัฒนารูปแบบการสอน MAT3C Model เพื่อเสริมสร้างทักษะ
กระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการ
จัดการแห่งแปซิฟิก, ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2564).
- สุภาพร มูฮำหมัด,นิศารัตน์ อิศระมโนรส, (2564) ผลของการจัดการเรียนรู้แบบ MACRO model ที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษารายวิชาการออกแบบและจัดสภาพแวดล้อม สำหรับสถานศึกษา
ปฐมวัย. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (2021): กรกฎาคม-ธันวาคม 2564
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). เทคโนโลยีการศึกษา: หลักการทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. ขอนแก่น: หจก.โรงพิมพ์คลังนานา
วิทยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและ ส่งเสริมการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2).กรุงเทพฯ โรงพิมพ์:
สุวีริยาสาส์น
- อารีวรรณ ทองสุ. (2563). ศึกษาเรื่องสภาพการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา
อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี, 39(6),12 <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sujthai/article/view/176066/160318>
- Chew, E. Jones, N. , & Turner, D. (2008). *Critical Review of the Blended Learning Models Based
on Maslow’s and Vygotsky’s Educational Theory. Hybrid Learning and Education
(ICHL 2008)* , 40–53.https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-540-85170-7_4
- Thrash, T. M., & Elliot, A. J. (2003). *Inspiration as a psychological construct. Journal of
Personality and Social Psychology*, 84(4), 871–889. [https://doi.org/10.1037/0022-
3514.84.4.871](https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.4.871)

RESEARCH

The Exposure Behavior and Perception of Marketing Communication Affecting Thai Tourists' Decision on Traveling by Train: A Case Study of Hua Lamphong Station

Phitcha Sirimongkol.*, Nattanut Chandavimol**

* Graduate Student, M.A. in Innovative Tourism and Hospitality Management, Bangkok University

** Ph.D. (Organization Development), School of Humanities and Tourism Management, Bangkok University

ABSTRACT

The purpose of this study was 1) to study the exposure behavior of marketing communication affecting Thai tourists' decision on travelling by train at Hua Lamphong Station and 2) to study the perception of marketing communication affecting Thai tourists' decision on Traveling by Train at Hua Lamphong Station. The sample used in this study was 401 respondents who had previously travelled by train at Hua Lamphong Station between January 2022 and June 2023. The data was collected by using questionnaires. The statistics used to analyze the data were descriptive statistics including frequencies, percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by using multiple regression analysis by enter regression method.

The result showed that the exposure behavior of marketing communication in terms of the access and duration of exposure to marketing communication affected tourists' decision on traveling by train at a statistical significance level of 0.05. It also showed that the perception of marketing communication in terms of sales promotions, social network, and direct communication affected tourists' decision on traveling by train at a statistical significance level of 0.05.

Keywords: Traveling by train, Marketing Communication, Exposure Behavior, Perception

บทความวิจัย

พฤติกรรมการเปิดรับและการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาสถานีหัวลำโพง

ภิษญ์ชา ศิริมงคล*, ณัฐนุช จันทวิมล**

*นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยา สาขาวิชาบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยา สาขาวิชาบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยา สาขาวิชาบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

**ดร. (พัฒนาองค์การ), อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง 2) ศึกษาการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง กลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยใช้บริการท่องเที่ยวโดยรถไฟที่สถานีหัวลำโพงระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2565 ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566 จำนวน 401 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบเข้าพร้อมกัน

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดในด้านช่วงเวลาการเข้าถึงสื่อและระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดด้านการส่งเสริมการขาย การใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ และการสื่อสารแบบทางตรง ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวโดยรถไฟ, การสื่อสารทางการตลาด, การรับรู้, การเปิดรับ

บทนำ

การท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมและแหล่งรายได้ที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ หลายประเทศจึงมีความพยายามที่จะสร้างจุดเด่นในด้านการท่องเที่ยวเพื่อกระจายความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ สำหรับประเทศไทยก็เช่นกัน พบว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมที่เติบโตอย่างรวดเร็ว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) จากความนิยมและชื่อเสียงของสถานที่ท่องเที่ยวของไทยหลายแห่งทำให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวในอันดับต้น ๆ ของโลก การท่องเที่ยวโดยรถไฟก็เป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม โดยที่เดิมรถไฟเป็นระบบการขนส่งที่เริ่มขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดยเป็นการเดินรถระหว่างสถานีหัวลำโพงไปยังจังหวัดนครราชสีมาในปี พ.ศ. 2439 และได้มีการขยายเส้นทางไปทั่วประเทศในเวลาต่อมา (ธนาพร ทศานนท์, 2560) อย่างไรก็ตาม สถานีหัวลำโพงยังคงเป็นสถานีรถไฟหลักที่รองรับรถไฟทางไกล และรถไฟชานเมืองที่มีความสำคัญทั้งในด้านสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่และโดดเด่นมากกว่า 100 ปี และได้มีการพัฒนาระบบรถไฟไทยให้มีความทันสมัย และยังมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมรถไฟลอยน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ รถไฟสายประวัติศาสตร์ไปยังน้ำตกไทรโยคน้อย เป็นต้น มีทั้งโปรแกรมแบบไปเช้าเย็นกลับ และแบบพักค้างคืน และมีทั้งแบบการเดินทางรายบุคคล และรูปแบบทัวร์ รูปแบบเช่าเหมาโบกี้ และเช่าเหมาโบกี้บรรทุกจักรยาน เป็นต้น (การรถไฟแห่งประเทศไทย, 2567) ซึ่งการเข้ามาของเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสื่อสารทางการตลาดและสื่อสังคมออนไลน์ถือได้ว่ามีอิทธิพลที่สำคัญและสามารถสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์ใหม่ ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว จึงส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาสถานีหัวลำโพง เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์สื่อสารการตลาดของการท่องเที่ยวโดยรถไฟให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง
2. เพื่อศึกษาการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง

ขอบเขตของงานวิจัย

1. งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาใช้บริการรถไฟที่สถานีรถไฟหัวลำโพง กรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือนมกราคม 2565 ถึงเดือนมิถุนายน 2566 จำนวน 401 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษาแบ่งเป็น ตัวแปรอิสระ ได้แก่ พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด 4 ด้าน ประกอบด้วย แหล่งการเปิดรับสื่อ ช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อ ความถี่ในการเปิดรับสื่อ และระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ และการรับรู้การสื่อสารทางการตลาด 5 ด้าน ประกอบด้วย การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การ

ส่งเสริมการขาย การใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ และการสื่อสารแบบทางตรง ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้บริการรถไฟที่สถานีรถไฟหัวลำโพง กรุงเทพมหานครตั้งแต่เดือนมกราคม 2565 ถึงเดือนมิถุนายน 2566 จำนวน 23,193,278 คน (การรถไฟแห่งประเทศไทย, 2565) และกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาใช้บริการรถไฟที่สถานีรถไฟหัวลำโพง ตั้งแต่เดือนมกราคม 2565 ถึงเดือนมิถุนายน 2566 จำนวน 401 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบออนไลน์ผ่าน Google form แบ่งเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรอง ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด ประกอบด้วย ด้านแหล่งการเปิดรับสื่อ ด้านช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อ ด้านความถี่ในการเปิดรับสื่อ และด้านระยะเวลาการเปิดรับสื่อ ส่วนที่ 4 การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด ประกอบด้วย การโฆษณา การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ การใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ และการสื่อสารแบบทางตรง เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ส่วนที่ 5 การตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทั้งนี้ แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านและได้ค่า IOC เท่ากับ 0.70 ซึ่งถือว่ามีค่าความเที่ยงตรงสูง นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ระดับ 0.82 ซึ่งถือว่ามีค่าที่น่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้จริง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของคุณลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์การรับรู้การสื่อสารทางการตลาดใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ประเมินและความหมาย ดังนี้ 1.00-1.80 (การรับรู้การสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด) 1.81-2.60 (การรับรู้การสื่อสารอยู่ในระดับน้อย) 2.61-3.40 (การรับรู้การสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง) 3.41-4.20 (การรับรู้การสื่อสารอยู่ในระดับมาก) 4.21-5.00 (การรับรู้การสื่อสารอยู่ในระดับมากที่สุด) สำหรับการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟ ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ประเมินและความหมาย ดังนี้ 1.00-1.80 (ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟน้อยที่สุด) 1.81-2.60 (ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟน้อย) 2.61-3.40 (มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟปานกลาง) 3.41-4.20 (ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟมาก) 4.21-5.00 (ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟมากที่สุด) และส่วนของการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

(Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเข้าพร้อมกัน (Enter Regression) ทั้งนี้ เนื่องจากตัวแปรพฤติกรรมกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดเป็นตัวแปรในมาตรานามบัญญัติ (Nominal) และเรียงลำดับ (Ordinal Scale) จึงต้องแปลงเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) เพื่อให้สามารถนำมาทดสอบทางสถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณได้

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.12 และมีอายุอยู่ในช่วง 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.16 มีสถานภาพสมรสโสด คิดเป็นร้อยละ 69.33 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.10 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 31.17 มีรายได้เฉลี่ย 15,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.37 และมีที่พักอาศัยอยู่กรุงเทพฯ และปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 44.64 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	166	41.40
หญิง	201	50.12
ไม่ระบุ	34	8.48
รวม	401	100
2. อายุ		
15-24 ปี	76	18.95
25-34 ปี	149	37.16
35-44 ปี	87	21.70
45-54 ปี	50	12.47
55 ปีขึ้นไป	39	9.72
รวม	401	100

ตารางที่ 1(ต่อ): ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. สถานภาพสมรส		
โสด	278	69.33
สมรส	105	26.18
หย่า/หม้าย	18	4.49
รวม	401	100
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	90	22.44
ปริญญาตรี	245	61.10
ปริญญาโท	61	15.21
สูงกว่าปริญญาโท	5	1.25
รวม	401	100
5. อาชีพ		
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	76	18.95
พนักงานบริษัทเอกชน	125	31.17
ธุรกิจส่วนตัว / เจ้าของกิจการ	63	15.71
นักเรียน / นักศึกษา	56	13.97
รับจ้างทั่วไป	40	9.98
อื่น ๆ	41	10.22
รวม	401	100
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 15,000 บาท	94	23.44
15,001-30,000 บาท	202	50.37
30,001-45,000 บาท	61	15.21
45,001-60,000 บาท	23	5.74
มากกว่า 60,000 บาทขึ้นไป	21	5.24
รวม	401	100

ตารางที่ 1(ต่อ): ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. ภูมิภาคที่อาศัยอยู่		
ภาคเหนือ	41	10.22
ภาคกลาง	128	31.92
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	22	5.49
ภาคตะวันตก	2	0.50
ภาคตะวันออก	10	2.49
ภาคใต้	19	4.74
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	179	44.64
รวม	401	100

2. พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 88.53 มีช่วงเวลาการเข้าถึงสื่ออยู่ระหว่างเวลา 18.01-24.00 น. คิดเป็นร้อยละ 65.59 มีความถี่ในการเปิดรับสื่อมากกว่าวันละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66.33 และมีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ 15-30 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.67 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด

พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. แหล่งเปิดรับข้อมูลข่าวสาร		
สื่อนิตยสาร เช่น นิตยสารการท่องเที่ยว อ.ส.ท.	4	1
สื่อวิทยุ	4	1
สื่อภาพยนตร์	5	1.24
สื่อโทรทัศน์	6	1.5
สื่อผ่านโฆษณาบริษัทนำเที่ยว หรือตัวแทนจำหน่าย	3	0.75
สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)	355	88.53
รับข้อมูลจาก Event ทางการท่องเที่ยว	9	2.24
การสื่อสารแบบปากต่อปาก (Word of Mouth)	15	3.74
รวม	401	100

ตารางที่ 2(ต่อ): ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด

พฤติกรรมกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. ช่วงเวลาการเข้าถึงสื่อ		
06.01 – 12.00 น.	38	9.47
12.01 – 18.00 น.	92	22.94
18.01 – 24.00 น.	263	65.59
00.01 – 06.00 น.	8	2
รวม	401	100
3. ความถี่ในการเปิดรับสื่อ		
เปิดรับสื่อมากกว่าวันละ 1 ครั้ง	266	66.33
เปิดรับสื่อวันละ 1 ครั้ง	30	7.48
เปิดรับสื่อ 2-6 ครั้งต่อสัปดาห์	48	11.97
เปิดรับสื่อ 1 ครั้งต่อสัปดาห์	22	5.49
เปิดรับสื่อน้อยกว่า 3 ครั้งต่อเดือน	35	8.73
รวม	401	100
4. ระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ		
ไม่เกิน 15 นาที / ครั้ง	68	16.96
15 - 30 นาที / ครั้ง	123	30.67
31 - 60 นาที / ครั้ง	115	28.68
1 – 2 ชั่วโมง / ครั้ง	62	15.46
มากกว่า 2 ชั่วโมง / ครั้ง	33	8.23
รวม	401	100

3. การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดทั้ง 5 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณารายด้านสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.91) ด้านการสื่อสารแบบทางตรง ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 1.01) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.84$, S.D. = 0.89) ด้านการโฆษณา ($\bar{X} = 2.79$, S.D. = 0.74) อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการส่งเสริมการขายอยู่ระดับน้อย ($\bar{X} = 2.35$, S.D. = 0.97) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3: สรุปการวิเคราะห์การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด ทั้ง 5 ด้าน

การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้
1. ด้านการโฆษณา	2.79	0.74	ปานกลาง
2. ด้านการส่งเสริมการขาย	2.35	0.97	น้อย
3. ด้านการประชาสัมพันธ์	2.84	0.89	ปานกลาง
4. ด้านการใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์	3.73	0.91	มาก
5. ด้านการสื่อสารแบบทางตรง	2.90	1.01	ปานกลาง
รวม	2.92	0.72	ปานกลาง

4. การตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.84) โดยสามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ การกลับมาท่องเที่ยวโดยรถไฟอีกในอนาคต ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.91) รองลงมาคือ แนะนำการท่องเที่ยวโดยรถไฟให้ผู้อื่น ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.94) และการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟจากข้อมูลผ่านการสื่อสารทางการตลาด ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 1.04) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟ

ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟ	\bar{X}	S.D.	ตัวแปร
1. การตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟจากข้อมูลผ่านการสื่อสารทางการตลาด	3.67	1.04	มาก
2. การกลับมาท่องเที่ยวโดยรถไฟอีกในอนาคต	4.12	0.91	มาก
3. มีการแนะนำการท่องเที่ยวโดยรถไฟให้ผู้อื่น	4.08	0.94	มาก
รวม	3.96	0.84	มาก

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบถดถอยพหุคูณแบบเข้าพร้อมกัน (Enter multiple regression) สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1: พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง

ตารางที่ 5: ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
.353 ^a	0.125	0.084	0.80708

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพงมีค่า R อยู่ที่ 0.353 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ สามารถทำนายได้ร้อยละ 12.5 หมายความว่าตัวแปร X ส่งผลต่อตัวแปร Y ได้ร้อยละ 12.5

ตารางที่ 6: แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด

ตัวแปร	การตัดสินใจพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด				
	B	SE	Beta	t	Sig.
(Constant)	3.804	0.253		15.041	0.00
00.01 – 06.00 น. (T_4)	0.299	0.150	0.104	1.991	0.04
ไม่เกิน 15 นาที / ครั้ง (D_1)	-0.284	0.123	-0.127	-2.308	0.02
31 – 60 นาที / ครั้ง (D_3)	0.377	0.110	0.203	3.423	0.00

Adjusted $R^2 = 0.125$ F = 3.029, p < 0.05

ผลจากการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบเข้าพร้อมกัน จากที่ตาราง 6 พบว่า ด้านช่วงเวลาการเข้าถึงสื่อ ในช่วงเวลา 00.01-06.00 น. (Sig. 0.04) และระยะเวลาในการเปิดรับสื่อไม่เกิน 15 นาที/ครั้ง (Sig. 0.02) และ 31-60 นาที/ครั้ง (Sig. 0.00) ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถเขียนเป็นสมการ ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 3.804 + 0.299(T_4) - 0.284(D_1) + 0.377(D_3)$$

สมมติฐานที่ 2: การรับรู้การสื่อสารทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง

ตารางที่ 7: ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของพฤติกรรมการรับรู้การสื่อสารทางการตลาด

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
.572 ^a	0.327	0.318	0.69619

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพงทั้ง 5 ด้านมีค่า R อยู่ที่ 0.572 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง สามารถทำนายได้ร้อยละ 32.7 หมายความว่าตัวแปร X ส่งผลต่อตัวแปร Y ได้ร้อยละ 32.7

ตารางที่ 8: แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของการรับรู้การสื่อสารทางการตลาด

ตัวแปร	การตัดสินใจการรับรู้การสื่อสารทางการตลาด				
	B	SE	Beta	t	Sig.
(Constant)	2.049	0.177		11.605	0.00
การส่งเสริมการขาย(P ₂)	-0.155	0.060	-0.178	-2.595	0.01
การใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ (P ₄)	0.391	0.046	0.423	8.475	0.00
การสื่อสารแบบทางตรง (P ₅)	0.266	0.051	0.319	5.249	0.00

Adjusted R² = 0.327 F = 38.327, p < 0.05

ผลจากการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบเข้าพร้อมกันจากตารางที่ 8 พบว่า การส่งเสริมการขาย (Sig. 0.01) และการใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ (Sig. 0.00) และการสื่อสารแบบทางตรง (Sig. 0.00) ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถกำหนดเป็นสมการ ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.049 - 0.155(P_2) + 0.391(P_4) + 0.266(P_5)$$

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) จากผลการวิจัยที่พบว่า ช่วงเวลาการเข้าถึงสื่อ ในช่วงเวลา 00.01-06.00 น. และระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ 31-60 นาที/ครั้ง ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฐิติพงศ์ จิตตวรากล, ต่อตระกูล อุบลวัตร และพิเชษฐ พิมพ์เจริญ (2565) ที่ทำการศึกษารื่องพฤติกรรมกรเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่มีต่อแอปพลิเคชันติ๊ก-ต็อกของผู้ใช้บริการกลุ่มมิลเลนเนียล ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันติ๊ก-ต็อกส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเปิดรับ 30-60 นาทีต่อวัน และยังสอดคล้องกับวรรณภา แดกปัญญา (2559) ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญในการช่วยตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล คือการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากการสื่อสารทางการตลาด ดังนั้น จึงสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า พฤติกรรมกรเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด ทั้งในด้านช่วงเวลาการเข้าถึงสื่อและระยะเวลาในการเปิดรับสื่อส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทย

2) จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขาย และการสื่อสารแบบทางตรง ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนินนุช เกรียงซี่ (2559) ที่ทำการศึกษารื่อง เครื่องมือการสื่อสารการตลาดกับการตัดสินใจท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร พบว่า เครื่องมือการสื่อสารการตลาด ด้านการตลาดทางตรง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความใส่ใจในข้อมูลที่ได้รับ และเกิดความต้องการเดินทางและการ

ตัดสินใจออกเดินทาง นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐชยา ธรรมสิทธิรักษ์ (2562) ที่ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไปท่องเที่ยวในประเทศ กรณีศึกษากลุ่มประชากรวัยทำงาน ซึ่งพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการขายด้วยการลดราคามากที่สุด และยังเป็นกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปท่องเที่ยวในประเทศของประชากรวัยทำงาน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมฤทัย สมจิตต์ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการรถไฟสายแม่กลองของผู้ใช้บริการ: เส้นทางสถานีวงเวียนใหญ่-มหาชัย พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมทางการตลาด ในด้านราคาโปรโมชั่นของตัวโดยสารมีอิทธิพลให้ผู้ใช้บริการเกิดความต้องการและให้ความสนใจในการใช้บริการรถไฟสายแม่กลองในระดับมาก และส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการรถไฟสายแม่กลอง เส้นทางสถานีวงเวียนใหญ่-มหาชัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1) จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด ด้านช่วงเวลาการเข้าถึงสื่อและระยะเวลาในการเปิดรับสื่อส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยรถไฟ ควรจัดทำสื่อที่น่าสนใจ กระชับ ทันสมัย และทำการสื่อสารการตลาดในช่วงเวลาที่มีผู้เข้าถึงจำนวนมาก อาทิ การจำกัดเวลาของข้อเสนอพิเศษเพื่อให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจซื้อภายในระยะเวลาที่กำหนด

2) จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขายส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยรถไฟ ควรเพิ่มการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการขายที่แตกต่างและมีความแปลกใหม่เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจเดินทางให้มากยิ่งขึ้น

3) จากผลการศึกษาที่พบว่า การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด ด้านการใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว และหน่วยงานภาครัฐควรพัฒนาข้อมูลผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์ให้มีความทันสมัย น่าติดตามเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถค้นหาเกี่ยวกับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดที่สามารถเดินทางโดยรถไฟได้ และทำการประชาสัมพันธ์ รวมถึง อาจทำการส่งเสริมการขายผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่ได้รับความนิยม ทั้งนี้ อาจเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ หรือช่องทางการติดต่อสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและเพื่ออำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยว

4) จากผลการศึกษาที่พบว่า การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด ด้านการสื่อสารแบบทางตรงส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว และหน่วยงานภาครัฐควรทำสื่อการตลาดที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจและต้องการเดินทางท่องเที่ยวโดยรถไฟ โดยทำการตลาดผ่านสื่อต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่ในปัจจุบันมีการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้วยการทำการตลาดไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เคยแสดงความสนใจในผลิตภัณฑ์หรือบริการของธุรกิจ

(Remarketing) หรือการระบุกลุ่มเป้าหมายในการนำเสนอโฆษณา (Customer Match) เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยตรง

2. ข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยโดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ภาคธุรกิจหรือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการนำมาใช้พัฒนาการท่องเที่ยวโดยรถไฟและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น

2) ควรขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทยไปยังชาวต่างประเทศ เพื่อให้เข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ และสามารถนำมาประยุกต์ให้เกิดการตลาดดึงดูดนักท่องเที่ยวโดยรถไฟมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2562. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2565, จาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=618
- การรถไฟแห่งประเทศไทย. (2567). ท่องเที่ยวทางรถไฟ. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2567, จาก <https://shorturl.asia/FA3R5>
- การรถไฟแห่งประเทศไทย สถิติผู้โดยสารสถานีรถไฟหัวลำโพง. กรุงเทพมหานคร: การรถไฟแห่งประเทศไทย, 2565. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- ชวิน สุธาทิพย์กุล. (2562). พฤติกรรมการเปิดรับสื่อดิจิทัล และความพึงพอใจในสื่อดิจิทัลของผู้มาใช้บริการโรงพยาบาลนครราชสีมา. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ณัฐชยา ธรรมสิทธิรักษ์. (2562). กลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไปท่องเที่ยวในประเทศไทย กรณีศึกษากลุ่ม ประชากรวัยทำงาน. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ฐิติพงษ์ จิตตวรากุล, ต่อตระกูล อุบลวัตร และพิเชษฐ พิมพ์เจริญ. (2565). พฤติกรรมการเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่มีต่อแอปพลิเคชันติ๊ก-ต็อกของผู้ใช้บริการกลุ่มมิลเลนเนียล ในเขต กรุงเทพมหานคร. วารสารนิเทศสยามปริทัศน์, 21(1), 106-120.
- ทัตเทพ จันทร์เมธิกุล. (2563). อิทธิพลของการเปิดรับและทัศนคติต่อแฮชแท็กซีรีส์บนทวิตเตอร์ที่มีผล ต่อพฤติกรรมการรับชมซีรีส์ไทยของกลุ่ม generation Y และ Z. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธนินนุช เงามั่งซี. (2559). เครื่องมือการสื่อสารการตลาดกับการตัดสินใจท่องเที่ยวภายในประเทศของ นักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธนาพร ทศานนท์. (2560). การศึกษาแนวคิดและรูปแบบตะวันตกที่ปรากฏในงานออกแบบตกแต่งภายใน พระอารามหลวงทรงสถาปนาและปฏิสังขรณ์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 21(2), 65-76.
- วรรณภา แดกปัญญา. (2559). แนวทางการพัฒนาการสื่อสารทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมฤทัย สมจิตต์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการรถไฟสายแม่กลองของผู้ใช้บริการ : เส้นทาง สถานีวงเวียนใหญ่-มหาชัย. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, วิทยาลัยบริหารนวัตกรรมและการบัญชี, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.

RESEARCH

The role of the World Assembly of Muslim Youth in the development of Saudi-Thai relations.

Turki Mohammed S. AL Malki¹, Abdulaziz Kalupae², Ahmad Omar Japakia³

¹Master's Degree in Political Science (International Relations)

²Lecturer, Department of Political Science, Faculty of Arts, Fatoni University

³Lecturer, Faculty of Arts, Fatoni University

Abstract

This research aims to study the role of the World Assembly of Muslim Youth (WAMY) in strengthening Saudi–Thai relations by employing descriptive and inductive methods of data collection. The findings reveal that WAMY played a significant role in creating unity of thought, strengthening bonds of brotherhood, and enhancing the creative role of youth in building a new society. It also assisted in training and academic education in cooperation with various organizations, while contributing to community development in both humanitarian and social aspects for Muslims and other residents in Thailand. WAMY supported the care of orphans by integrating them into society and fostering their scientific and moral capacities, enabling them to contribute to the dissemination of knowledge within their communities. Moreover, WAMY organized youth training courses to promote development, self-improvement, and resilience in facing natural crises, and initiated strategic and investment projects aimed at achieving sustainable positive change. The organization also provided consultation and assistance in educational information, coordinating with institutions to support youth, students, and the wider public. Importantly, WAMY is recognized as one of the key links in the historical and contemporary relationship between Saudi Arabia and Thailand, while continuing to establish and develop training programs to foster the skills and habits of students in educational institutions.

Keyword: The role of the World Assembly, development of relations, Saudi-Thai.

دور جمعية الندوة العالمية للشباب الإسلامي في تنمية العلاقات السعودية التايلاندية

* تركي بن محمد بن سعيد العبدلي المالكي * د. عبد العزيز كألوفي * د. أحمد عمر جافاكيا

* الماجستير في السياسة (العلاقات الدولية) * محاضر في قسم السياسة، كلية الآداب-جامعة فطاني * محاضر في كلية الآداب-جامعة فطاني

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى دراسة دور جمعية الندوة العالمية للشباب الإسلامي في تنمية العلاقات السعودية التايلاندية واعتمدت في جمع المعلومات على المنهج الوصفي والاستقرائي، وتوصلت إلى النتائج التالية: أولاً: خلق وحدة الفكر وتقوية أواصر الأخوة وتعزيز ودعم الدور الإبداعي للشباب في بناء مجتمع جديد. ثانياً/ المساعدة في التدريب والتعليم الأكاديمي لتطوير المعرفة بالتعاون مع المنظمات المتعددة. ثالثاً/ بناء وتمية المجتمع في الجوانب الإنسانية للمسلمين وغيرهم من السكان في مملكة تايلاند. رابعاً/ ساعدت جمعية الندوة العالمية في تطوير العلاقات السعودية التايلاندية. خامساً/ أسهمت الجمعيات الخيرية في بناء وتمية المجتمع التايلاندي وخاصة المجتمع المسلم. سادساً/ استطاعت الجمعيات الخيرية في رعاية الأيتام ودمجهم في المجتمع وبناء قدراتهم العلمية والأخلاقية ليكون لهم دور في نشر المهارات العلمية بالمجتمع. سابعاً/ إقامة دورات تدريبية للشباب من أجل التنمية وتطوير الذات في مواجهة الأزمات الطبيعية بالتعاون مع الجمعيات الخيرية. ثامناً/ تكفلت جمعية الندوة العالمية بإنشاء ومشاريع استراتيجية واستثمارية تحقق التغيير الإيجابي والمستدام في بناء الفرد والمجتمع بتايلاند. تاسعاً/ تقديم المشورة والمساعدة في مجال المعلومات التربوية والتنسيق مع المنظمات التعليمية للشباب والطلاب والمجتمعات. عاشراً/ تعتبر جمعية الشباب الإسلامي للندوة العالمية أحد روابط العلاقات القوية بين المملكة العربية السعودية ومملكة تايلاند عبر التاريخ وإلى الآن إحدى عشر/ إنشاء وتطوير الدورات التدريبية للشباب، وإقامة دورات تدريبية لتنمية عادات الطلاب والطالبات بشكل مستمر في المؤسسات التعليمية.

كلمات مفتاحية: دور جمعية, تنمية العلاقات, السعودية التايلاندية

مقدمة

إن السياسة الخارجية لكل بلد تستند إلى معطيات تزيد من فاعليتها وتأثيرها سواء على المستوى الإقليمي أو على المستوى الدولي، وهذه المعطيات تأخذ ابعاداً عديدة كأن تكون ابعاداً اقتصادية، ابعاداً عقائدية قومية، وابعاداً سياسية وأمنية، إن العلاقات الدولية في مجملها تقوم على المصالح المشتركة، وتبادل المنافع بينهما، ولكن العلاقات السعودية التايلاندية تسمو على المنفعة الذاتية المحدودة وترتقي إلى درجة الأخوة الصادقة التي تبهر بها في بحر العطاء المتبادل بين البلدين الشقيقين، وذلك ليس بمستغرب حيث يجمع بين الدولتين روابط أخوية ومما يدعم هذه الروابط الدولية والأعراف المتأصلة، هذا عدا المواقف المشتركة بينها تجاه أغلب القضايا الإسلامية، وبالذات الأقلية المسلمة، كما أن تايلاند عضواً في محافل إسلامية ومنظمة المؤتمر الإسلامي، وهيئة الأمم المتحدة. وفي هذا البحث سنلقي الضوء على تاريخ العلاقات المملكة العربية السعودية التايلاندية، من خلال دور جمعية الندوة العالمية للشباب الإسلامي في تنمية العلاقات السعودية التايلاندية

منهج البحث

واعتمد الباحث في جمع المادة العلمية لهذا البحث على المناهج الآتية:

- المنهج الوصفي : للوصول إلى جميع المعلومات والبيانات التي تساعد على فهم الموضوع.
 - المنهج الاستقرائي : بجمع المعلومات والوصول إلى نتائج الدراسة مع استخدام الأفكار المتعلقة بالموضوع.
 - منهج المقابلة : ويستخدم هذا المنهج لتحليل المقابلات الشخصية وتقييم المعلومات المتوفرة عن دور جمعية الشباب للندوة العالمي مكتب (تايلاند) وعلاقة بين السعودية وتايلاندية في بناء وتنمية المجتمع .
- هذا البحث هو بحث نوعي (Qualitative Research) ومن أجل تحقيق النتائج وفق الأهداف المعلنة فقد حدد الباحث موضوع طرق البحث على النحو

- التالي : المخبرون - الأدوات المستخدمة في البحث - جمع البيانات - البيانات التحليل - استخدم المخبر ، في هذا البحث طريقة أخذ العينات البسيطة باستخدام طريقة محددة وهي العاملين في مؤسسة جمعية الشباب للندوة العالمي مكتب تايلاند تأسيس جمعية الندوة العالمية للشباب الإسلامي مكتب (تايلاند) يوم التأسيس 23 ذو القعدة 1392هـ الموافق (10 مارس 1972م)
- المؤسس أنشئت بقرار من الاجتماع الأول للمجلس العالمي للشباب الإسلامي. وفي اجتماع المجلس العالمي للعالم الإسلامي في 15 ذي القعدة 1392هـ الموافق (2 مارس 1972م) ونفذ القرار المذكور في الاجتماع الثاني في 23 ذي القعدة هـ. 1395 (28 أبريل 1974)

الموقع الأصلي: الرياض، المملكة العربية السعودية.

رأس المال الأولي مليون دولار سعودي.

موقع المكتب الرئيسي الحالي

طريق الأمير سلطان بن عبد العزيز، ص.ب. ص.ب. 10845، الرياض، المملكة العربية السعودية.

شعار (WAMY)

رمز وامي هو على شكل كرة بيضاوية وعليه الآية القرآنية 41:33 مكتوبة بأحرف خضراء فوق الكرة الأرضية: في وسط الكرة الأرضية كان اسم وامي الكامل باللغة العربية الحمراء. بجانبها يوجد الاختصار الإنجليزي WAMY وتحت الكرة الأرضية سنة تأسيسها وهي 1972م أو 1392هـ كما في المثال أدناه، وحاليا، يقع المقر الرئيسي لشركة وامي في الرياض، المملكة العربية السعودية. ولها عدة مكاتب فرعية في المملكة العربية السعودية، مسؤول عن القيام بمساعدة وتشجيع الشباب المسلم في العديد من البلدان في كل قارة حول العالم. ومن الماضي إلى الحاضر، هناك ما يقرب من 55 دولة عضواً وأكثر من 500 منظمة عضو في جميع أنحاء العالم، تضم 60 بالمائة من المسلمين حول العالم،

دشنت الندوة العالمية للشباب الإسلامي مقرها في العاصمة التايلاندية بانكوك، بحضور سعد النامسي المستشار الإسلامي بالسفارة السعودية بتايلاند، نيابة عن القائم بأعمال سفارة خادم الحرمين الشريفين ورعاية وان محمد نور مأتا نائب رئيس الوزراء التايلاندي وزير الداخلية السابق وحوالي 500 شخصية إسلامية. ونقل نائب المشرف العام للشؤون الخارجية للندوة بالمنطقة الشرقية الدكتور جمال الدين يوسف سلاغور عن المستشار الإعلامي لسفارة خادم الحرمين الشريفين بتايلاند دعم الحكومة السعودية لمؤسساتها الخيرية في الخارج، لتقدم الدعم والمساندة للشعوب الفقيرة، ولا تطلب من ذلك اي مصلحة سياسية، أو أي هدف آخر. مشيراً إلى أن ذلك العمل ينبع من أصالة دينها الإسلامي. ودعا المستشار النامسي نائب رئيس الوزراء التايلاندي لتقديم التسهيلات للمؤسسات السعودية لتقوم بعملها بأكل وجهه. من جانبه أشاد نائب رئيس الوزراء التايلاندي بجهود الندوة العالمية في خدمة المسلمين. وذكر انه كان يطلب دائماً من الحكومة دعم العمل الخيري الإسلامي، لما له من اثر إيجابي على المجتمع التايلاندي، وكذلك أثره على عكس صورة إيجابية عن الإسلام والمسلمين بتايلاند. ودعا خالد عودة مدير مكتب الندوة في تايلاند أهالي المنطقة الشرقية إلى دعم جهود الندوة. مشيداً بفاعل الخير الذي تبرع بأرض المقر للندوة. ومن ثم قدمت مجموعة من اليتيمات نشيداً باللغة العربية والتايلاندية، وبعد ذلك تم افتتاح المقر الرسمي وإطلاع المشاركين على المعرض الذي أقيم بهذه المناسبة <https://www.alyaum.com/articles/207353>

تعتمد منظمة وامي على التنسيق والتعاون مع المنظمات الخيرية الأخرى حول العالم لتقديم الدعم وتبادل المعرفة على سبيل المثال، قامت المنظمة بالتعاون مع الندوة العالمية للشباب الإسلامي في تايلاند لتنفيذ مشاريع تنموية تستهدف الأسر المحتاجة، مثل بناء مراكز تنموية تضم مدارس ومساجد ومرافق صحية ورعاية الأيتام ومنح دراسية وغره. (السيد العامل مكتب السفارة للمملكة العربية السعودية بانكوك في التاريخ 2024/6/11)

اما تاريخ تأسيس وامي المجلس العالمي للشباب الإسلامي في تايلاند

المجلس العالمي للشباب الإسلامي (WAMY) هو منظمة تعمل مع الشباب المسلمين من المملكة العربية السعودية. وبدأت بالوصول إلى تايلاند في عام 1996م مع السيد أنس سنجاري أصله من جنوب تايلاند، الذي عمل مع الشباب المسلم في تايلاند.

جاءت في المرتبة الأولى تمت دعوتها للعمل كممثل لشركة وامي في تايلاند بالتنسيق مع مكتب وامي الدمام بالمملكة العربية السعودية في الإطلاق الأول لوامي، عمل Achan Anas Sangaree بمفرده. باستخدام غرفة واحدة

في مؤسسة سانتيتشون هو مكتب مؤقت. تتلقى المنظمة ميزانيات دعم مختلفة. وبعد ذلك استقال من منصبه وجاء السيد خالد شريف عودة أردني الجنسية ليواصل العمل في منصب المدير، بعد ذلك، تمت دعوة السيد أئتشاري روانغراتش للمساعدة في

العمل، كان التعاون الأولي عرضيًا فقط ولم يكن منظمًا كما كان متوقعًا، تتمثل أنشطة وامي المبكرة في مساعدة الأيتام وتنظيم الندوات وتنظيم تدريب الشباب في جامعات مختلفة، مع السيد أثناري روانجراتش كمنسق.

وبعد 6 أشهر، أصبح المكتب المؤقت في سانتيتشون مكتنًا ولم تكن المساحة كافية لتنظيم أنشطة مثل تقديم المساعدة للأنشطة خلال شهر رمضان، تقديم وجبات الإفطار، وتلاوة القرآن، وما إلى ذلك. ولذلك رأى المسؤولون أنه من المناسب أن يكون لوامي مكتبه الخاص، ولذلك، تم نقل المكتب من مؤسسة سانتيتشون وذهبت لاستئجار منزل للمكتب في لات فراو سوي 70 (الإيجار حوالي 2-30.000 باهت شهريًا) مع السيد خالد شريف عودة كمدبر وأثناري روانجراتش نائبًا للمدير، وكان من بين الحاضرين الإضافيين عبد الحميد تشارونسري، السكرتير، وعائشة وونغسان، رئيسة قسم المرأة، انضم كلاهما إلى وامي قبل وقت قصير من نقل المكتب من سانتيتشون) وبعد حوالي شهر أو شهرين، انضم السيد صديق محمد سعيد كرئيس للمحاسبة، ويعمل في مجال التمويل وإنشاء نظام محاسبة نفقات الدخل في المنظمة، وبعد ذلك، تم تطوير نظام محاسبي وتم تخزين المستندات المالية بشكل منهجي ومنذ ذلك الحين قامت وامي بتنظيم أنشطة مختلفة. وقد تزايدت بشكل كبير مثل تعليم اللغة العربية، تنظيم المعسكرات التدريبية للطلاب، تنظيم تدريب الشباب وغيرها، بإجمالي حوالي 12 مشروعًا (حاليًا هناك أكثر من 50 مشروعًا). المرحلة الأولى من مشروع وامي هي مساعدة الشباب على شكل (مساعدة مجانية) وليست شهرية.

وبعد حوالي 3 سنوات، أصبح المكان ضيقًا مرة أخرى. ويمكن ملاحظة ذلك من خلال تنظيم العديد من المشاريع المختلفة، مما تسبب في عدم كفاية المكان لاستيعابه، على سبيل المثال، مشروع دعوة المعلمين للتدريس في المدارس الدينية الخاصة في بانكوك والمناطق المحيطة بها، شارك حوالي 3-4 أشخاص من كل مدرسة في التدريب على مبادئ التدريس ونقل المعرفة للطلاب، كان هناك 5 خبراء من المملكة العربية السعودية يقدمون بالتدريب.

ومع ذلك، كان وامي نشطًا لمدة 3 سنوات في المكتب الواقع في Lat Phrao Soi 70 كل يوم هناك أطفال. وينضم المتطوعون الشباب أيضًا إلى The Wamy، لذلك اعتقد المسؤولون التنفيذيون أن الموقع سيحتاج إلى توسيعه لاستيعاب المشاريع المختلفة. ولكن لا يوجد حتى الآن عامل من حيث مساحة الأرض ورأس المال. وفي وقت لاحق، وجدوا منزلًا فارغًا، منزلًا كبيرًا أرضية يقع في المنتصف بين Soi Ramkhamhaeng 10 و Rama 9 Soi 3 للحاج سوموانج ديتلاي الذي وافته المنية. كان ابنه الأكبر حاجساو ودشلاي هو القائم بأعمال المنزل وأراد إفادة المنزل، ثم أعطى المنزل لـ Wamy لاستخدامه وتشغيله لمدة 3 سنوات، ولذلك، نقل وامي مكتبه من لات فراو سوي 70 ليقع في المنزل المذكور. المكتب الجديد واسع للغاية لأن المنزل يتكون من طابقين، لذلك هناك مساحة كافية لدعم الأنشطة المختلفة. Wamy بالكامل يمكن تحويل منطقة وقوف السيارات إلى 3-4 فصول دراسية، والتي يمكن استخدامها كغرف تدريب وغرف أنشطة وغرف تكنولوجية متنوعة. وكان هناك العديد من الأطفال الذين انضموا إلى الأنشطة. وفي المساء، تتاح الفرصة للشباب والطلاب المسلمين للحضور واستخدام أجهزة الكمبيوتر، والقيام بالأنشطة معًا تم جلب المعلمين لتدريس مواضيع مختلفة، تحضيراً لدخول الجامعة، وقامت بتنظيم تدريبات تعليمية خلال فترة الامتحانات لطلاب السنة الأولى والثانية، بما في ذلك طلاب جامعة رانجامهاينج. وخاصة أن مساعدة الأيتام هو النشاط الرئيسي. هناك زيارة تبرع مساعدة بأموال لبناء دار للأيتام تم تنظيم معرض الأيتام الأول من خلال تقديم وجبة إفطار للأيتام. كان هناك الكثير من الأيتام المشاركين لدرجة أن المساحة لم تكن كافية لاستيعابهم في ذلك الوقت. كما تمت دعوة الإمام إدريس أمونايورن من مسجد يامي الإسلام (ضفدع التمساح) للمشاركة في وجبة الإفطار للأيتام هذه المرة. وكان شرفًا أيضًا تقديم جوائز مختلفة. كان يعتقد أن مكان وامي ضيقًا لختلف الأنشطة.

بعد ذلك، حاول وامي شراء أرض لبناء مكتبه الخاص. لكن مثل هذه المحاولات باءت بالفشل لأن الأرض كانت باهظة الثمن. ليس لدى وامي ميزانية كافية لشراء الأرض، ولكن هناك ميزانية كافية لبناء مكتب، ولذلك قامت بالتشاور مع الإمام إدريس أمونايورن لمعرفة ما إذا كانت هناك أرض من أي مساجد في بانكوك يمكن استئجارها لبناء مكتب وامي لتنظيم الأنشطة المختلفة مثل تعليم الدين وتعليم القرآن وتدريب الشباب وما إلى ذلك على المدى الطويل. في البداية كان هناك مشروع لبناء مكتب من طابقين، ولذلك أعطى الإمام 200 متر مربع من الأرض في منطقة براويت بالقرب من مسجد ثانغ كواي لبناء مكتب، الذي ذهب لاحقًا

للتشاور معه مرة أخرى نظرًا لأن مساحة هذه الأرض تبلغ حوالي 5 راي، منها رايان لأخيه الأصغر، فقد خصص والديه 2 راي للأعمال الخيرية العامة لمسجد يامي الإسلام (ضفدع التمساح)، و تبلغ المساحة المتبقية أكثر من 1 راي تقريبًا، لذلك يعطون الأسباب له.

تريد Wamy أن يكون لدى الأطفال والشباب الذين يأتون للمشاركة في الأنشطة مساحة كافية للأنشطة والجري. لذلك، أعطى رايًا واحدًا آخر لبناء مبنى مكاتب من طابق واحد بمساحة 200 متر مربع وهو مكتب Wamy الحالي، وترك 200 متر مربع لمساحة النشاط. وأمامه حشيش كبير بحجم الراي بإذن الإمام. يمكن استخدامه.

وفي عام 2004، رأى المعلم التوازن الأحمر. Niringzhi Rare للفحص مرة أخرى، والانتظار مرة أخرى لمدة سنة و6 أشهر للفحص وفي عام 2006م لدى المكتب الرئيسي لشركة Wamy سياسة يمكن تعديلها عند الطلب تم تفتيشها منذ تعيين المستشار سانغولور رايدر جوارا كعلم بارز، وقد قامت وامي بتوسيع المنطقة بأكملها في المنطقة الجنوبية السفلى. المنطقة الجنوبية وساحل أندامان والمنطقة الجنوبية ومنطقة خليج تايلاند والمناطق الشمالية والشرقية من خلال العمل معًا من خلال منظمات الشبكة والمنظمات المختلفة

(المقابلة مع السيد مدير مكتب وامي بانكوك في التاريخ 2024/6/11) أول تسجيل لـ Wamy لدى الحكومة سجل كمظمة أجنبية تأتي للعمل في تايلاند من خلال التصديق على أنها تعمل بشكل صحيح. يتم تقديم التقارير المالية ومحاضر الاجتماعات إلى الحكومة وسيتم فحصها بالتفصيل. ويتم الموافقة عليه سنة بعد سنة. عندما تعمل لفترة من الوقت، هناك مشاكل في تدقيق المنظمة. ولذلك عقدت منظمة Wamy اجتماعًا للتوصل إلى حل وتلخصت النتائج على النحو التالي: التسجيل كمؤسسة مثل أي منظمة أخرى باستخدام اسم "مؤسسة مجلس الشباب الإسلامي العالمي مكتب تايلاند" له اختصار "MSYOT" ويسمى في الإنجليزية "مؤسسة الندوة العالمية للشباب الإسلامي" والمختصرة بـ WAMY إذا تم تحديدها، فسيتم التحقق منها نيابة عن المؤسسة رقم مكتبها 70/7 قرية رقم 4، سوي أون نوت سوي 59، منطقة براويت، منطقة براويت، بانكوك 10250. (المقابلة مع السيد مدير مكتب وامي بانكوك في التاريخ 2024/6/11)

قال سكرتير الجمعية بداية العمل جمعية الشباب الندوة التعامل مع جمعية الإغاثة مكتب تايلاند لها دور كبير في المساعدة الإنسانية وجمعية الندوة للشباب طلبت غرفه لتشغيل المشروع وامي ثم بعد ذلك انتقل الى مكتب قريب من رام كم هينج مكث فترة ثم قامت لجنة الجمعية لإيجاد الأرض ملك خاص للجمعية واتفق بشراء الأرض في أون نوت حتى الان وجاء عبد الرشيد مدير المكتب بانكوك في سنة 2005م. (مقابلة مع السيد سكرتير مكتب وامي بانكوك في التاريخ 2024/6/11).

مشاريع جمعية الندوة العالمية

أولاً: دور المساعدة لجمعية الشباب للندوة العالمية مكتب (تايلاند) في بناء وتنمية المجتمع
تضطلع "جمعية الندوة العالمية للشباب الإسلامي" مكتب تايلاند بدور محوري في تنظيم مشروع إفطار الصائمين وتنمية المجتمع، حيث تنفذ هذه المبادرة سنويًا خلال شهر رمضان المبارك، مستهدفةً المسلمين في مختلف أنحاء تايلاند، بما في ذلك مناطق نائية مثل فطاني

ثانياً: دور الجمعية في مشروع إفطار الصائمين

تقوم الجمعية بتنظيم إفطارات جماعية في العاصمة بانكوك، حيث يتم توزيع مئات الوجبات الساخنة على الصائمين، مع التركيز على إيصال هذه الوجبات إلى الفقراء والأيتام والمحتاجين. كما يتم توزيع سلال غذائية تحتوي على الأرز والتمر واللبن وغيرها من المواد

الغذائية الأساسية. يُشيد مدير المكتب، عبد الرشيد والي، بالثناء الكريمة من المملكة العربية السعودية حكومةً وشعباً، ويشكر الداعمين لهذه المشاريع المباركة في هذا الشهر الفضيل

ثالثاً: دور الجمعية في تنمية المجتمع

تسعى الجمعية إلى تعزيز التنمية المجتمعية من خلال مشاريع متعددة، مثل تأسيس مركز تنموي في منطقة بارينج – فطاني، الذي يضم بئراً ارتوازية توفر المياه الصالحة للشرب، ومسجداً، ومدرسة تعليمية، ومطعمًا خيرياً، بالإضافة إلى محلات وقفية خيرية. يخدم هذا المركز مئات الأسر من سكان المنطقة، ويُعبر الأهالي عن فرحتهم الغامرة بهذه المبادرة، داعين الله أن يديم الأمن والرخاء على المملكة ويحفظ استقرارها في ظل قيادتها التي لا تدخر وسعاً في دعم العمل الخيري والإنساني في كل مكان (مقابلة السيد نائب رئيس مؤسسة وسكرتير مكتب وامي بانكوك في التاريخ 2024/6/11)

خلاصة القول عن استراتيجية العمليات والمشاريع والخطط التشغيلية السنوية

لتحقيق الأهداف في كل مجال تقسم الاستراتيجيات كالتالي:

إستراتيجية العمل بشكل استباقي على تنمية شخصية الشباب، من خلال التعاون مع المنظمات/ الوكالات، العامة والخاصة، التابعة لواي في كل جزء (ثلاث مقاطعات حدودية جنوبية، المنطقة الوسطى الجنوبية، المنطقة الجنوبية لساحل أندامان الجنوبي، خليج تايلاند، المنطقة الوسطى، المنطقة الشمالية الشرقية، المنطقة الشمالية، وما إلى ذلك)

أولاً: تحسين إدارة منظمة وامي وإدارة المشروع للاستجابة لتنمية الشباب :

1/ إنشاء وتطوير مناهج تدريب مستمر للشباب (معسكرات، دورات تدريبية، دروس خصوصية، إلخ) قادر على تقييم

التقدم، ويمكن توصيلها ببعضها البعض

2/ (توسيع العمل) لإنشاء مشروع تنمية شبابية على شكل بناء مناعة للشباب منذ البداية، بالتعاون مع الجهات الحكومية

والقطاع الخاص في الدولة وخارجها.

3/ تطوير مناهج الدعوة ومناهج رعاية الطالب وتنفيذه بشكل كامل في المؤسسات التعليمية.

4/ تعزيز وتحسين استخدام مناهج تدريب شخصية الطالب المنتظمة في المدارس المرتبطة بشبكة منظمة وامي.

5/ تحسين شبكة المنظمات الطلابية لتكون قوية وقادرة على التواصل مع أعمال تدريب شخصية الطلاب.

6/ تطوير الفريق الذي يعتني بالطلاب، ليكون لديهم معرفة وفهم لاستراتيجيات دعوة الطلاب والطالبات.

7/ توسيع العمل التعاون مع المنظمات الشريكة لإنشاء مشاريع تنمية الطلاب.

8/ تطوير منظمة طلابية تكون مقبولة على مستوى الآسيان والمجتمع.

ثانياً: التنسيق والتعاون مع المؤسسات التعليمية العامة والخاصة، توفير تعليم جيد للأيتام إلى أعلى مستوى حسب الإمكانيات.

1/ التعاون/ التنسيق مع مؤسسات التدريب المهني أو الخاص التي تهتم بتدريب المهارات المهنية للأيتام حسب قدرة/اهتمام

الطفل.

2/ تطوير شبكة مستقرة ومستدامة للتعاون/ المساعدة للأيتام بمختلف الأشكال المناسبة، مثل الأسر الحاضنة، يعتني كبير

السن بالمشاريع الصغيرة التي يدعمها القطاع الحكومي والخاص.

3/ تحسين كفاءة نظام إدارة الأيتام، مثل الشبكة الأم، يقوم القائم بالرعاية (مشرف مرابي) بتنظيم أنشطة التحصين المستمرة

والمراقبة والتقييم.

- 4/ (تطوير) التعاون مع الحكومة في دعم السياسات والموازنات الخاصة بالأيتام.
- 5/ (تمديد العمل) هناك تعزيز الأخلاق والمواطنة والوطنية الصالحة للأيتام
- يقدم وامي السياسات ويطور نظامًا تطوعيًا بروح التطوع، تهدف إلى تطوير إمكانيات العمل والتعاون مع القطاعين العام والخاص :
- 1/ (رئيسي) دعم الأنشطة بالتعاون مع المنظمات النسائية لتطوير الشباب وربات البيوت والأطفال.
- 2/ (تحسين) تنظيم أنشطة لتنمية قوة الأسر المسلمة والمجتمعات المسلمة.
- 3/ (تطوير) تنمية الشباب المسلمات ليكونن قدوة للمسلمين ويعملن من أجل التنمية الاجتماعية (العمل من أجل الإسلام).
- 4/ (تمديد) التواصل/تنظيم الأنشطة لخلق فهم عام لدور المرأة في الإسلام.
- 5/ (الرئيسي) التواصل باستخدام الأساليب الحديثة مثل فتح خطوط الهاتف والخطوط الساخنة/ المواقع الإلكترونية والمجالس التفاعلية وما إلى ذلك في تقديم المشورة للمهتمين بالإسلام وتوفير الموظفين في جميع الأوقات أو الرد خلال الوقت المحدد.
- 6/ (تحسين) الوسائط المختلفة مثل الكتب وغيرها، التي يمكن للأجانب الوصول إليها وفهمها والتعلم بسهولة.
- 7/ (تطوير) وضع نظام لرعاية الديانات الأخرى، الذين يعتقدون الإسلام بشكل مستمر، مثل النظام الاستشاري للنصائح حول أنماط الحياة، والمهن الجديدة، وما إلى ذلك.
- 8/ (رئيسي): تنسيق التعاون مع مختلف المنظمات/ الوكالات، قيام القطاعين العام والخاص بإنشاء مشاريع مشتركة من خلال إعداد مذكرة تفاهم)
- 9/ (المنقحة): تعلم نظام إدارة المشاريع. وميزانية جيدة من المنظمات الشريكة، العامة والخاصة، لتطوير العمل
- 10/ (التطوير): وضع خطة عمل/مجموعة من المشاريع وفقًا لخطة Wamy الإستراتيجية التي تتوافق مع أهداف المنظمات العامة والخاصة على الصعيدين المحلي والخارجي من أجل طلب دعم الميزانية أو العمل معًا)
- 11/ (التوسيع): إنشاء قبول المنظمات الخارجية Wamy من خلال العلامات التجارية الإبداعية (العلامة التجارية): الحصول على أفضل النتائج لإدارة الجودة الشاملة: إدارة الجودة الشاملة أو الحجم.
- 12/ الإدارة (إدارة موارد هومين: إدارة الموارد البشرية) في 7 غرف (تم تطويره بواسطة) تنمية موارد هومين: تنمية الموارد البشرية).

يتم تطوير الشباب ليكونوا مسلمين مثاليين أن يكون لدى الطلاب فكرة (تحسين الذات) والعمل من أجل الإسلام يتلقى الأيتام تعليمًا جيدًا، مما يعدهم للمهن المستقبلية. والحصول على المزيد من الفرص الاجتماعية ساعد وتطوع في تنمية الشباب وتكريم القدوة كأمثلة للشباب. أن تكون قائدة المرأة في التنمية الاجتماعية (الأسر والمجتمعات والمجموعات / المنظمات، لاداعي للقلق بشأن هذا الأمر وهي منظمة تنسيقية للشباب المسلم، التعاون في العمل مع المنظمات الشريكة باستخدام الموارد المشتركة مثل الميزانيات والقوى العاملة وما إلى ذلك.

النتائج :

- 1/ خلق وحدة الفكر وتقوية أواصر الأخوة وتعزيز ودعم الدور الإبداعي للشباب في بناء مجتمع جديد.
- 2/ المساعدة في التدريب والتعليم الأكاديمي لتطوير المعرفة بالتعاون مع المنظمات المتعددة.
- 3/ بناء وتنمية المجتمع في الجوانب الإنسانية للمسلمين وغيرهم من السكان في مملكة تايلاند.
- 4/ ساعدت جمعية الندوة العالمية في تطوير العلاقات السعودية التايلاندية.

- 5/ أسهمت الجمعيات الخيرية في بناء وتمية المجتمع النايلاندي وخاصة المجتمع المسلم.
- 6/ استطاعت الجمعيات الخيرية في رعاية الأيتام ودمجهم في المجتمع وبناء قدراتهم العلمية والأخلاقية ليكون لهم دور في نشر المهارات العلمية بالمجتمع.
- 7/ إقامة دورات تدريبية للشباب من أجل التنمية وتطوير الذات في مواجهة الأزمات الطبيعية بالتعاون مع الجمعيات الخيرية.
- 8/ تكفلت جمعية الندوة العالمية بإنشاء ومشاريع استراتيجية واستثمارية تحقق التغيير الإيجابي والمستدام في بناء الفرد والمجتمع بتايلاند.
- 9/ تقديم المشورة والمساعدة في مجال المعلومات التربوية والتنسيق مع المنظمات التعليمية للشباب والطلاب والجمهور.
- 10/ تعتبر جمعية الشباب الإسلامي للندوة العالمية أحد روابط العلاقات القوية بين المملكة العربية السعودية ومملكة تايلاند عبر التاريخ وإلى الآن.
- 11/ إنشاء وتطوير الدورات التدريبية للشباب، وإقامة دورات تدريبية لتنمية عادات الطلاب والطالبات بشكل مستمر في المؤسسات التعليمية.

التوصيات :

- 1/ يُعتبر دعم الجمعيات الخيرية جزءاً أساسياً من بناء مجتمعات أكثر إنسانية واستدامة بفضل التبرعات والمساهمات المالية والمعنوية من الأفراد والشركات والمؤسسات.
- 2/ تستطيع الجمعيات الخيرية تقديم خدمات أساسية وبرامج تنموية تؤثر بشكل إيجابي في حياة المحتاجين والفئات الضعيفة في المجتمع.
- 3/ يتضمن دعم الجمعيات الخيرية توفير التعليم، والرعاية الصحية، والإغاثة في حالات الطوارئ، ودعم العمل الاجتماعي والثقافي، إلى جانب الاستثمار في المشاريع البيئية والزراعية المستدامة.
- 4/ يساهم الدعم في تعزيز المشاركة المجتمعية والوعي بالقضايا الاجتماعية المهمة، مما يساهم في بناء مستقبل مشرق يتسم بالعدالة والتعاون بين أفراد المجتمع.
- 5/ إن دعم الجمعيات الخيرية ليس مجرد واجب إنساني، بل هو استثمار حقيقي في تحقيق تغيير إيجابي ومستدام يعود بالنفع على المجتمع بأسره.
- 6/ أسهمت الجمعيات الخيرية في بناء وتمية المجتمع النايلاندي وخاصة المجتمع المسلم.

المقترحات :

- 1/ إجراء بحوث علمية حول تنفيذ المشاريع والبرامج الاجتماعية، سواء بتقديم الخدمات أو المواد أو الخبرات الفنية، مما يزيد من فعالية العمل الخيري.
- 2/ اقتراح بحوث حول تطوير المهارات والقدرات مما يتيح التطوع للأفراد فرصة لتطوير مهارات جديدة، مثل التواصل والقيادة وحل المشكلات، مما يعود بالفائدة على المجتمع والفرد على حد سواء.
- 3/ الاشتراك في بحوث علمية حول التعليم والتوعية التي تساهم في نشر الوعي بالقضايا الاجتماعية والبيئية المهمة، وتعزيز التنشيف الصحي والتعليمي بين الأفراد والمجتمعات المستفيدة.

4/ بحوث حول الدعم السياسي والقانوني لدعم السياسات والقوانين التي تعزز دور الجمعيات الخيرية التي تساهم في توسيع نطاق تأثيرها الاجتماعي.

5/ كيفية الاستفادة من الهيئات الحكومية والأهلية في إيجاد الجمعيات الخيرية على المستوى البلاد في تقديم التبرعات المالية المحتاجين في تايلاند.

6/ اقتراح إجراء بحوث توضح دور المملكة العربية السعودية في جوب شرق اسيا خاصة في جلب العلاقات الاجتماعية.

أهم المراجع

. المقالات

(السيد العامل مكتب السفارة للمملكة العربية السعودية بانكوك في التاريخ 2024/6/11)

السيد عبد الرشيد أحمد والي يشغل منصب الإدارة، رئيس الجمعية الشباب للندوة العالمي مكتب (تابلاند)

السيد يوسف عبد الله مقا يشغل منصب الإدارة، نائب رئيس مؤسسة وسكرتير

السيد عبد العزيز برهان ، يشغل منصب رئيس قسم الدعوة

السيد صديق محمد سعيد، شغل منصب محاسب

السيد محمد فوزي حسين بينا، شغل منصب الأمين التنفيذي لمؤسسة تعزيز وتنمية المجتمع

السيدة فوزية غزالي ، بعد أن شغل منصب متابعة تقرير مشاريع

المقابلة مع السيد مدير المدرسة سانتئ سقسا في ولاية جأسوغ سو في التاريخ 2024/6/12)

المقابلة مع السيد مدير المدرسة سانتئ سقسا في ولاية فطاني في التاريخ 2024/6/5)

المقابلة مع السيد مدير المدرسة سانتئ سقسا في ولاية جالا في التاريخ 2024/6/5)

<https://www.islamic-relief.me/about-us/history3/5/2025>

<https://ar.wikipedia.org/wiki/3/5/2025>

<https://www.alyaum.com/articles/207353.5/5/2025>

RESEARCH

Marketing Mix Factors Affecting Parents' Decision-Making Enrolling Their Children in Ibnu Affan Buranawit School Pattani Province.

Ahmad Yishunsong¹, Muhammad Assomadee² and Mayid Cheloh³

¹Assit.Prof. Dr. Lecturer in Educational Administration Faculty of Education, Fatoni University

²Dr. Lecturer in Educational Administration Faculty of Education, Fatoni University

³Master Student in Educational Administration Faculty of Education, Fatoni University

Corresponding Author, Email: Yahmad@ftu.ac.th

Abstract

This study is a survey research, the objective of this research was to study 1) The level of marketing mix affecting parents' decision-making enrolling their children 2) The level of parents' decision-making enrolling their children 3) The relationship between the marketing mix and the parent's decision-making enrolling their children 4) The factors of marketing mix affecting parents' decision making enrolling the children, which the sample was 254 parents. The instrument for collecting data was a questionnaire and the Confidence Coefficient (α) was .967. Statistics were tested by frequency, Percentage, Means, Standard Deviation, Pearson Correlation, and Multiple Regression Analysis.

The results of this research found that 1) The parents had a level of the marketing mix that affected parents' decision-making enrolling their children, Overall was at a high level (\bar{X} = 4.30, SD = .45). 2) The level of parents' decision-making enrolling their children, Overall was at a high level (\bar{X} = 4.31, SD = .47). 3) The result of analyzing Pearson Correlation marketing mix and the parents' decision-making in enrolling their children had a positive relationship at a high level. 4) The factor of product, price, place, and process affected parents' decision-making in enrolling their children with a statistical significance which predictive power of 59.60 percent

Keywords: Marketing Mix Factors, Decision Making

บทความวิจัย

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียน
ในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบุนนวิทช์ จังหวัดปัตตานีอะห์มัด ยี่สุนทรง^{1*} มูฮำหมัด อี้ซซอมาดี² และมายิด เจ๊ะเลาะ³¹ ผศ.ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี² อ.ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี³ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

Corresponding Author, Email: Yahmad@ftu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด 2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียน 4) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 254 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบุนนวิทช์ จังหวัดปัตตานี มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นโดยรวมของครอนบาค (α) เท่ากับ .967 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .45) 2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D.= .47) 3) ส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง 4) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้งและด้านกระบวนการ โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 59.60

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด, การตัดสินใจ

บทนำ

ศาสนาอิสลามมีหลักธรรมคำสอนที่ประมวลด้วยระบบแห่งการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่ครบวงจร นับตั้งแต่เกิดจนถึงวันสุดท้ายของชีวิต และถือว่าการเรียนรู้เป็นภารกิจสำคัญจำเป็นสำหรับมนุษยชาติ การเรียนรู้เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต การเรียนรู้จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เป็นอย่างดี มนุษย์มีการเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงก่อนตาย ไม่มีใครอายุแก่เกินที่จะเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ท่านศาสนทูตมุฮัมมัด ﷺ ได้มีคำสอนว่า “أُطْلِبُوا الْعِلْمَ مِنَ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ” ความว่า “จงแสวงหาวิชาความรู้ตั้งแต่ในเปลจนถึงหลุมฝังศพ” นั่นคือ อิสลามมีคำสั่งใช้ให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) (วิศรุต เลาะวิถิ , 2559)

ตรงกับเป้าหมายที่องค์การสหประชาชาติกำหนด คือ ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาขึ้นใหม่โดยอาศัยกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความเชื่อมโยงกัน เรียกว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals (SDGs) ซึ่งจะใช้เป็นทิศทางการพัฒนาตั้งแต่เดือนกันยายน ปี 2558 ถึงเดือนสิงหาคม 2573 ครอบคลุมระยะเวลา 15 ปี เพื่อให้โลกดีขึ้น โดยประกอบไปด้วย 17 เป้าหมาย หนึ่งในนั้นเป้าหมายด้านการศึกษา คือ เป้าหมายที่ 4 ที่ได้กำหนดในการสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สหประชาชาติ ประเทศไทย, มปป.)

สอดคล้องกับที่ประเทศไทยที่ได้ส่งเสริมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 15 และเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 43 ได้เปิดโอกาสให้ทางเอกชนสามารถจัดการบริหารและจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562) เมื่อทางเอกชนได้รับโอกาสในการจัดการบริหารและจัดการศึกษานี้ จึงจำเป็นสำหรับโรงเรียนเอกชนที่ต้องพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา สถานศึกษา คุณภาพนักเรียนและอื่น ๆ สถานศึกษาในยุคปัจจุบันที่ต้องเผชิญความท้าทายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป ความต้องการของผู้ปกครองที่หลากหลาย สภาพสังคมและค่านิยมของชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนที่อาจส่งผลต่อผู้เรียนผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน

ในประเทศไทยนั้นโรงเรียนเอกชนถือได้ว่ามีบทบาทและมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาไม่น้อยไปกว่าโรงเรียนของภาครัฐ ซึ่งโรงเรียนเอกชนที่อยู่ในระบบจะจัดการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แต่จะมีสภาพแวดล้อม อุปกรณ์การเรียนการสอนหรือสื่อที่ใช้แตกต่างจากโรงเรียนรัฐบาล บางโรงเรียนมีการรูปแบบการสอน English Program (EP) เข้ามาในหลักสูตรด้วย แม้ว่าโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงกว่าโรงเรียนรัฐบาล แต่ก็เป็นตัวเลือกที่ยอมรับและได้รับความนิยมจากผู้ปกครอง เนื่องจากการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน มีการดูแลและให้ความสำคัญกับเด็กอย่างทั่วถึง ผู้ปกครองสามารถเข้าถึงครูในการสอบถามเกี่ยวกับตัวลูกได้ง่าย และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์ที่ทันสมัย จึงทำให้ภาพลักษณ์ของโรงเรียนเป็นโรงเรียนในฝันของเด็ก ๆ (Amarinbabyandkids : 2020)

สำหรับปัจจัยที่โรงเรียนในปัจจุบันจะสามารถดำเนินกิจการได้จำเป็นต้องรู้จุดยืน เอกลักษณะที่แตกต่างของตนเอง ประกอบกับกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดที่ชัดเจน แต่เมื่อก้าวถึงการตลาดสำหรับโรงเรียนแล้ว น้อย

คนนักที่จะตระหนักถึงและให้ความสำคัญ ซึ่งการเรียนรู้และเข้าใจหลักการตลาดจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ โครงการและจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กุลพร พูลสวัสดิ์ และ อนุชิต จุรีเกษ, 2559) ผู้บริหารโรงเรียนต้องหากกลยุทธ์ในการดึงดูดให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนและเพิ่มประสิทธิภาพ ความน่าเชื่อถือกับผู้ปกครองให้เกิดความศรัทธา (ขวัญดาว จุฬาวงษ์, 2555) และปัจจุบันการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองเพื่อบุตรนั้น ผู้ปกครองสมัยใหม่ได้ให้ความสำคัญมากขึ้นกว่าในอดีต ทั้งนี้เนื่องจากยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้ปกครองต้องการที่จะเลือกโรงเรียนที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมสำหรับบุตร เพื่อให้บุตรของตนได้เข้าไปอยู่ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงทางสังคม รวมถึงยังคำนึงถึงความสะดวกสบายของผู้ปกครองอีกด้วย การจะเลือกหาโรงเรียนเพื่อบุตรจึงคำนึงถึงปัจจัยในหลาย ๆ ด้าน เช่น ค่าเทอม ระยะเวลา สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียน และอาจรวมถึงหลักสูตรและวิธีการสอน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้แก่บุตร (ปณชัย เลิศรัตนานนท์, 2552)

โรงเรียนอับดุลฟานบูรณวิทย์เป็นหนึ่งในโรงเรียนเอกชนในระบบ โรงเรียนมีแนวโน้มที่ได้รับการยอมรับของผู้ปกครองในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมากขึ้น จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ซึ่งให้เห็นได้ว่าผู้ปกครองนักเรียนให้ความสนใจในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนอับดุลฟานบูรณวิทย์อย่างต่อเนื่อง แต่ทางโรงเรียนยังขาดข้อมูลในทางสถิติในประเด็นปัจจัยสาเหตุในการเลือกโรงเรียนอับดุลฟานบูรณวิทย์ของผู้ปกครอง

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอับดุลฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นประโยชน์และนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาการจัดการศึกษาให้เกิดความเชื่อมั่น เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและมาตรฐานในทุกด้าน รวมถึงผลการศึกษาอาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี
4. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี

วิธีการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดประชากร

ประชากร คือ ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนอับดุลฟานบูร์ณวิทช์ จังหวัดปัตตานี ที่มีบุตรหลานกำลังเรียนอยู่ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 751 คน โดยยึดจำนวนผู้ปกครองตามจำนวนของนักเรียน

2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนอับดุลฟานบูร์ณวิทช์ จังหวัดปัตตานี โดยเทียบจำนวนประชากรกับขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 254 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ ส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ 1. ผลิตภัณฑ์ (Product) 2. บุคลากร (People) 3. ราคา (Price) 4. ท่าเลที่ตั้ง (Place) 5. ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) 6. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) 7. กระบวนการ (Process)

ตัวแปรตาม คือ กระบวนการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอับดุลฟานบูร์ณวิทช์ จังหวัดปัตตานี ได้แก่ 1. การรับรู้ถึงความต้องการหรือปัญหา 2. การค้นหาหรือแสวงหาข้อมูล 3. การประเมินทางเลือก 4. การตัดสินใจเลือก 5. การประเมินพฤติกรรมหลังการเลือก

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลฟานบูร์ณวิทช์ จังหวัดปัตตานี โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ ศึกษาเอกสารงานวิจัยเอกสารบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทำการรวบรวม วิเคราะห์และเรียบเรียงข้อมูลเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด สร้างแบบสอบถามเป็นรายข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลฟานบูร์ณวิทช์ จังหวัดปัตตานี และส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลฟานบูร์ณวิทช์ จังหวัดปัตตานี พบว่าได้ค่า IOC ในแต่ละข้อได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยจัดทำหนังสือถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอับดุลฟานบูร์ณวิทช์ จังหวัดปัตตานี เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขออนุญาตเก็บข้อมูล และส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้ปกครองนักเรียน โดยการส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบ และนำผลจากการตอบแบบสอบถามออนไลน์จากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และความสมบูรณ์ พร้อมทั้งทำการลงรหัสและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ด้วยสถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดและข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี จากแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี โดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation)

6.4 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพและรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 80.30 อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 70.50 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 64.20 ประกอบอาชีพข้าราชการ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 47.60 มีรายได้รวมมากกว่า 45,000.00 บาท จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 31.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคาและด้านทำเลที่ตั้ง ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการรับรู้ถึงความต้องการหรือปัญหา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ด้านการประเมินพฤติกรรมหลังการเลือก ด้านการตัดสินใจเลือก ด้านการประเมินทางเลือกและด้านการค้นหาหรือแสวงหาข้อมูล ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อมาพิจารณา

ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนูอ์ฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี รายด้าน พบว่า ทั้ง 7 ด้าน มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนูอ์ฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสามารถพยากรณ์การตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนูอ์ฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี ได้ร้อยละ 59.60 โดยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้ง และด้านกระบวนการ มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนูอ์ฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพและด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนูอ์ฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และมีค่าคงที่ (Constant) อยู่ที่ .673

สรุปและอภิปรายผล

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนูอ์ฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถามในยุคสมัยปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่เปลี่ยนแปลงต้องการที่จะเลือกโรงเรียนที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมสำหรับบุตร เพื่อให้บุตรของตนได้เข้าไปอยู่ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงทางสังคม รวมถึงยังคำนึงถึงความสะดวกสบายของผู้ปกครองอีกด้วย การจะเลือกหาโรงเรียนเพื่อบุตรจึงคำนึงถึงปัจจัยในหลาย ๆ ด้าน เช่น ค่าเทอม ระยะเวลาสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียน และอาจรวมถึงหลักสูตรและวิธีการสอน ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้แก่บุตร (ปณชัย เลิศรัตนานนท์, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับวฤณดา ทองเนื้อสูง (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการคอร์สเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับสมศักดิ์ หงส์สุวรรณ (2561) ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสถาบันสอนภาษาต่างประเทศ อพเกรด อคาเดมี่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนูอ์ฟานบูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก อันเนื่องมาจากผู้ตอบแบบสอบถามมองว่าการเลือกโรงเรียนที่เหมาะสมสำหรับบุตรหลานถือเป็นหนึ่งในการตัดสินใจที่สำคัญที่สุด ไม่เพียงแต่เป็นการเลือกหลักสูตรการเรียน แต่ยังรวมไปถึงการเลือกสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสังคมให้กับบุตรหลานอีกด้วย สอดคล้องกับวฤณดา ทองเนื้อสูง (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการคอร์สเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับกาญจนา มักเขียว (2563) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนโชติกาญจน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาคความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนุอ์ฟานบูนูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนุอ์ฟานบูนูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี ในทางบวกอยู่ในระดับสูง เมื่อมาพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนุอ์ฟานบูนูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี ในระดับสูง คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคลากร ด้านราคา ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการ มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง ส่วนด้านทำเลที่ตั้ง และด้านการส่งเสริมการตลาด มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สำหรับด้านที่มีความสัมพันธ์ปานกลาง ได้แก่ ด้านทำเลที่ตั้ง อาจจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีพื้นที่จอดรถสำหรับการรับส่งนักเรียนนั้นยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และด้านการส่งเสริมการตลาด อาจจะเป็นเพราะว่าสิทธิพิเศษที่โรงเรียนมอบในเรื่องมีบุตร 4 คน เรียนฟรี 1 คนนั้น กลุ่มเป้าหมายมีจำนวนไม่ได้เยอะมากและโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนยังน้อย ซึ่งสอดคล้องกับวจุณี วิริยะกิจไพศาล (2559) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การตลาดกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า กลยุทธ์การตลาดด้านการส่งเสริมการตลาด จัดจำหน่ายหรือทำเลที่ตั้ง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทางบวกในระดับปานกลาง

จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบข้อมูลแบบสอบถามปัจจัยประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนุอ์ฟานบูนูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้งและด้านกระบวนการ มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนุอ์ฟานบูนูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านอื่น ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพและด้านการส่งเสริมการตลาด ไม่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนุอ์ฟานบูนูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจาก

1. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนุอ์ฟานบูนูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี ผลจากการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านผลิตภัณฑ์ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจจะเป็นเพราะตระหนักว่าการบูรณาการกับหลักการอิสลามและวิถีชีวิตในหลักสูตรการเรียนการสอนนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งกับนักเรียน ผ่านการเรียนการสอนที่มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมมีการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งประเด็นเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนสำหรับบุตรหลาน สอดคล้องกับมรกต ยัมเนียม (2559) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนกวดวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะหลักสูตรการเรียนส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนสำหรับบุตรหลาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเอื้องฟ้า พิไต้ (2560) ที่ทำวิจัยเรื่องข้อพิจารณาในการเลือกโรงเรียนอนุบาลให้บุตรหลานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนอนุบาลให้แก่บุตรหลาน

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคามีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบुरुณวิทย์ จังหวัดปัตตานี ผลจากการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจจะเป็นเนื่องมาจากผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับรายจ่ายที่อาจจะเกิน ก็ ด ู้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ทางโรงเรียนไม่มีร้านสหกรณ์ขายขนมในโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองไม่มีค่าใช้จ่ายเรื่องนี้ นอกจากนั้นโรงเรียนมีการแจ้งรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ชัดเจน ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถที่จะวางแผนการเงินเกี่ยวกับนักเรียนได้ ซึ่งส่งผลให้ปัจจัยด้านราคามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง สอดคล้องกับเหมื่อนฝัน ธัญญศรีชัย (2558) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ปัจจัยด้านราคาส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และยังสอดคล้องกับวฤณดา ทองเนื้อสูง (2563) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการคอร์สเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์ พบว่า ปัจจัยด้านราคามีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการคอร์สเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์

3. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านทำเลที่ตั้งมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบुरुณวิทย์ จังหวัดปัตตานี ผลจากการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านทำเลที่ตั้งค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจจะเป็นมาจากทำเลที่ตั้งของโรงเรียนมีการคมนาคมหรือเดินทางได้สะดวก มีสภาพแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลภาวะทางเสียง กลิ่น หรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียน สอดคล้องกับกันตรัตน์ สุจิตวนิช (2563) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนสองภาษาเอกชน A ของผู้ปกครองสำหรับบุตรหลานในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งมีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนสองภาษาเอกชน A และสอดคล้องกับเหมื่อนฝัน ธัญญศรีชัย (2558) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ปัจจัยด้านสถานที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านกระบวนการมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอิบนูอัฟฟานบुरुณวิทย์ จังหวัดปัตตานี ผลจากการวิจัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านกระบวนการค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เพราะผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหารงาน มีแบบแผน เช่น โรงเรียนมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน ระบบต่าง ๆ แอปพลิเคชัน สามารถลดภาระงานที่ซ้ำซ้อน ตลอดจนอำนวยความสะดวกในด้านการติดต่อกับโรงเรียน สอดคล้องกับพรพรรณมล สุขะตะวิจิตร (2558) ที่ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสถาบันสอนดำน้ำลึก (Scuba Diving) ของผู้บริโภคนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสถาบันสอนดำน้ำลึก (Scuba Diving) และยังมีผลสอดคล้องกับวฤณดา ทองเนื้อสูง (2563) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการคอร์สเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์ พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการคอร์สเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

จากงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการและพัฒนาโรงเรียนให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง รวมทั้งเป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลอัสซาลามบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลอัสซาลามบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี ดังนั้น โรงเรียนควรที่จะให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ของโรงเรียน คือ หลักสูตรของโรงเรียนที่ควรมีการบูรณาการกับหลักการอิสลามและวิถีชีวิตที่ชัดเจนมากขึ้น มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนให้เด่นชัด ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยตลอดเวลา นอกจากนี้พบว่าปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2 ข้อ ที่โรงเรียนต้องมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น คือ การกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามคำสอนอันดีงามและควรที่จะประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรของโรงเรียนที่ได้มาตรฐานและได้รับการรับรองคุณภาพจากองค์กรทางการศึกษาให้ผู้ปกครองรับทราบมากกว่านี้

2. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคามีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลอัสซาลามบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี ดังนั้น โรงเรียนควรที่จะยื่นหยัดในการที่จะไม่มีร้านสหกรณ์ขายขนมในโรงเรียน ที่ทำให้ผู้ปกครองไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับการซื้อขนมในโรงเรียนของนักเรียน แต่ปัจจัยด้านราคาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดนั้นโรงเรียนต้องแก้ไขให้ดีขึ้น คือ โรงเรียนต้องทำให้ผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนมีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นที่เก็บจากนักเรียน ผู้ปกครองไม่ได้มองประเด็นถูกแพง แต่จะมองว่าโรงเรียนต้องจัดการศึกษาให้คุ้มค่างับการที่ผู้ปกครองได้จ่ายไว้ให้กับโรงเรียน

3. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านทำเลที่ตั้งมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลอัสซาลามบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี เพราะว่าการคมนาคมที่สะดวกสำหรับผู้ปกครองในการรับส่งนักเรียน แต่ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีที่จอดรถเพียงพอสำหรับการรองรับนักเรียน หากโรงเรียนสามารถที่จะหาพื้นที่เพิ่มสำหรับบริการที่จอดรถของผู้ปกครองในการรับส่งนักเรียนและในวันที่ต้องเข้าร่วมงานกับโรงเรียน อาจจะเพิ่มการตัดสินใจของผู้ปกครองที่สนใจส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนด้วย

4. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านกระบวนการมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลอัสซาลามบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี ดังนั้น โรงเรียนควรที่จะเป็นโรงเรียนที่มีระบบการบริหาร การทำงานที่ดี มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนให้ทันสมัยตลอดเวลา และปัจจุบันโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบุคลากรโรงเรียนก็ควรที่จะเปิดโอกาสให้กว้างมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับดุลอัสซาลามบรูณวิทย์ จังหวัดปัตตานี สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคาดหวังที่มีต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนูอัฟฟานบูนูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและยกระดับการศึกษาของประชาชนในจังหวัดปัตตานี ให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้านต่อไป
2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเปรียบเทียบกับกรวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอับนูอัฟฟานบูนูรณวิทย์ จังหวัดปัตตานี
3. ควรมีการศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการให้บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอื่น ๆ ด้วย

บรรณานุกรม

- กันตรัตน์ สุจิตวานิช. (2563). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนสองภาษาเอกชนของผู้ปกครองสำหรับบุตรหลานในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (20 สิงหาคม 2566). จาก อิน เต อ ร์ เนี ต .<https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/10/1.-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ-พ.ศ.2542-ฉ.อพเดท.pdf>
- กุลพร พูลสวัสดิ์ และ อนุชิต จุรีเกษ. (2559). กลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับสถานศึกษา (Strategic Marketing For School). (1 สิงหาคม 2566). จาก อิน เต อ ร์ เนี ต .<https://www.truelookpanya.com/dhamma/content/52234>
- กาญจนา มักเขียว. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนโชติกาญจน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ขวัญดาว จุฬางษ์. (2555). การดำเนินงานตามกลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จุฬณี วิริยะกิจไพศาล. (2559). กลยุทธ์การตลาดกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปณชัย เลิศรัตนานนท์. (2552). การเลือกโรงเรียนเพื่อบุตรและธิดาของผู้ปกครองสมัยใหม่ : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. การศึกษาเฉพาะบุคคลหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พรธมล สุขะตะวิจิตร. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสถาบันสอนดำน้ำลึก (Scuba Diving) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มรกต ยิ้มนิยม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนกวดวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- วฤณดา ทองเนื้อสุก. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการคอร์สเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการตลาด คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิศรุต เลาะวิถี. (2559). การเรียนรู้ในมิติของอิสลาม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. 12 (21).
- สมศักดิ์ หงส์สุวรรณ. (2561). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสถาบันสอนภาษาต่างประเทศ อพเกรด อคาเดมี่ จังหวัดเชียงใหม่. งานค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สหประชาชาติ ประเทศไทย. (ม.ป.ป.). งานของเราเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย.

(20 สิงหาคม 2566). จากอินเทอร์เน็ต.<https://thailand.un.org/th/sdgs>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). ประโยชน์ของข้อมูลสถิติ. (20 สิงหาคม 2566). จาก

อินเทอร์เน็ต.http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/know/estat2_2.html

เหมือนฝัน ธัญศรีชัย. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอื้องฟ้า พิโต้. (2560). ข้อพิจารณาในการเลือกโรงเรียนอนุบาลให้บุตรหลานในเขตกรุงเทพมหานคร.

สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ, มหาวิทยาลัยมหิดล.

Amarinbabyandkids. (2020). 3 ข้อดี โรงเรียนรัฐบาล vs โรงเรียนเอกชน ต่างกันอย่างไร?. (23 สิงหาคม 2566).

จากอินเทอร์เน็ต.<https://www.amarinbabyandkids.com/school/thai-government-school/>

RESEARCH

THE IMPLEMENTATION OF TAHFIZ AL-QURAN TEACHING METHODS
IN SOUTHERN THAILAND: A COMPARATIVE STUDYAhmadzakee Mahama¹, Muhaamad Kosee Kaso², Abdulkareem Samaeng³¹Faculty of Education, Fatoni University²Faculty of Islamic Studies and Law, Fatoni University³Faculty of Islamic Studies and Law, Fatoni University

ABSTRACT

This research aims to explore and analyze the development history of Quran memorization methods, focusing on the techniques employed by teachers. It particularly examines how these methods are implemented in schools in the southern border provinces of Thailand, choosing six schools as case studies: Tahfiz Markaz, Yala, Darussalam School, Narathiwat, Islamiyah School, Yala, Salihuddin Chana School, Songkhla, Quran and Kalamullah School, Pattani, and Bamrung Islam School, Pattani. The study encompasses interviews and questionnaires, coupled with document analysis, involving 180 participants, including school administrators, teachers, students, and their parents. The primary goal is to understand the varied approaches to Quran memorization across these schools and their potential integration into school curricula. The research method includes analyzing student recitations of the Quran and employing SPSS software (version 17.0) for statistical analysis, aiming to discern differences among the six schools.

The study results on the use of Quran memorization principles, and the t-test results for memorizing 5 Juz, 10 Juz, 20 Juz, and 30 Juz, showed statistically significant differences at the $P < 0.05$ level. From studying all 6 schools, it was found that the most effective and efficient memorization principle was that of Tahfiz Markas Yala School. The differences between the 6 schools are noteworthy to ensure continued improvement in quality and efficiency of the Quran memorization.

Keywords: Hafazan, Kaedah, Al-Quran

RESEARCH

PELAKSANAAN PENGAJARAN KAEDAH TAHFIZ AL-QURAN DI SELATAN THAI: KAJIAN PERBANDINGAN

Ahmadzakee mahama¹, Muhaamadkosee Kaso²,. Abdulkareem Samaeng³

¹Fakulti pendidikan Universiti Fatoni

²Fakulti Islam dan Undang Universiti Fatoni

³Fakulti Islam dan Undang Universiti Fatoni

ABSTRACT

Tajuk kajian Pelaksanaan pengajaran kaedah tahfiz al-Quran di Selatan Thai: Kajian perbandingan. Kajian ini dilakukan ke atas enam buah Madrasah tahfiz yang telah dipilih iaitu: Madrasah Tahfiz al-Nur Markaz Yala, Madrasah Darussalam Tanjungmat Naratiwat, Madrasah Islahiah Yala, Madrasah Solihuddin Canak Songkla, Madrasah al-Quran dan Kalamullah Pattani dan Madrasah Arrahmaniah Barao Pattani. Pelajar 180 orang, Pentadbir Madrasah, para guru dan waly Amry.

Tujuan kajian ini adalah untuk melihat perbezaan dalam kemampuan dan urusan yang di lakukan oleh Madrasah. Juga dalam kajian ini bertujuan untuk melihat kaedah manakah yang lebih berkesan untuk diamalkan dalam proses penghafalan al-Quran. Dimulai dengan sejarah Madrasah, perkembangan Madrasah. Penulis telah menemukan beberapa Madrasah hafalan al-Quran dengan beberapa tahun dan dapat mengenalkan berbagai kaedah hafalan yang terdapatnya. Penulis memilih enam buah Madrasah dan enam kaedah ini bagi membuktikan bahawa ada perbizaan. Bagi menganalisa perbandingan di antara enam kaedah dengan melakukan soal selidik temu bual dan ada ujian hafalan al-Quran dengan para pelajar. Data-data yang diperolehi menggunakan program SPSS versi 17.0 (Statistical Package For Sosial Science) dan juga dianalisis dengan menggunakan statistic deskriptif dan inferensi. Ujian-t digunakan untuk melihatperbizaan di antara enam kaedah. Dan mencari jawapan kepada empat hipotesis yang diketengahkan dalam kajian ini. Secara keseluruhannya dalam kajian terdapat perbizaan kemampuan kaedah hafalan al-Quran yang digunakan dalam mengingati ayat-ayat al-Quran apa yang dihafalkan. Hasil ujian-t bahagian hafalan al-Quran 5 juzuk,10 juzuk,20 juzuk dan 30 juzuk dapat menunjukkan bahawa terdapat perbizaan yang signifikan pada aras keertian $p < 0.05$ di antara pelajar enam kaedah. Kaedah ini menolak hipotesis yang mengandaikantidak perbizaan yang aras keertain $p < 0.05$ di antara pelajar enam Madrasah. Dan membuktikan bahawa kaedah Madrasah Tahfiz al-Nur Markaz Yala adalah terlebih berkesan untuk diamalkan dalam proses penghafalan al-Quran. perbizaan antara enam kaedah perlu diperhatikan bagi menghasilkan kabaikkan hafalan yang lebih berqualiti dan dapat berkesan.

Kata Kunci :, Hafazan, Kaedah, Al-Quran.

PENDAHULUAN: Al-Quran adalah sebuah kitab yang diwahyukan oleh Allah kepada Nabi Muhammad ﷺ sebagai satu mu'jizat yang terakhir yang mengandung isi yang cukup sempurna sebagai hidayah dan pengajaran seluruh manusia untuk menjadi rujukan hidup di dunia dan di akhirat Ia mengandung sebanyak 6,236 ayat yang terhimpun dalam 30 juzuk yang perlu bagi umat Islam untuk dibaca, difaham dan dihafal. Sejarah pembelajaran al-Quran secara hafalan bermula sejak turunnya ayat pertama kepada Nabi Muhammad ﷺ iaitu Allah ﷻ berfirman :

﴿ أَقْرَأْ بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۙ ۱ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۚ ۲ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۙ ۳
الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۚ ۴ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝ ﴾

Maksudnya: Bacalah dengan (menyebut) nama tuhanmu yang menciptakan Dia telah menciptakan manusia dari seketul darah bacakanlah dan dengan Tuhanmulah yang maha pemurah, yang mengajar dengan perantaraan galam(pena).dia mengajarkan kepada manusia apa yang tidak diketahuinya.

(al-Alaq,96, hlm: 1-5)

Sebagaimana dimaklumkan bahawa baginda adalah seorang Nabi yang ummie' (buta huruf), yakni tidak pandai menulis dan membaca. Dalam keadaan yang dimakian Nabi Muhammad ﷺ menerima al-Quran dari Malaikat Jibril dan seterusnya menyampaikan kepada para sahabat menerusi hafalan.

Seterusnya Rasulullah ﷺ turut mempraktikkan kaedah hafalan ketika mengajar al-Quran kepada para sahabatnya sehinggalah hafazan menjadi satu kaedah atau manhaj yang amat penting dalam pembelajaran al-Quran, Hafalan terhadap al-Quran telah membantu dan memudahkan Rasulullah ﷺ untuk mengajar para sahabat tentang isi kandungan ayat-ayat suci al-Quran yang menjadi pedoman bagi matlummat kehidupan manusia sebagai hamba dan khalifahnyanya di atas muka bumi ini. Rasulullah ﷺ mengajar al-Quran kepada para sahabat dahulu kemudian memperdengarkan bacaannya diikuti oleh sahabat-sahabat sebelum menghafalnya. Selain dari itu Baginda juga menyuruh beberapa orang sahabatnya yang pandai menulis agar menulis ayat-ayat suci al-Quran yang hendak dihafal di atas kepingan batu-batu, tulang-tulang dan pelepah tamar. Pendekatan pengajaran al-Quran yang diamalkan oleh Rasulullah ﷺ ialah secara musyafahah dan taqlidi iaitu dengan membaca antara dua hingga sepuluh ayat berdasarkan ayat-ayat yang diturunkan. (Ismail Awang,1987, hlm,202).

Rasulullah ﷺ bersabda:

﴿ عَنْ عَثْمَانَ بْنِ عَفَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :
خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ ﴾ (صحيح البخاري: 5027,6,192)

Maksudnya: Dari Usman رضي الله عنه dari Nabi ﷺ Sebaik-baik Kamu adalah orang yang belajar al-Quran dan mengajarkannya.

Tesis ini mengkaji tentang pelaksanaan pengajian kaedah tahfiz al-Quran di Selatan Thai : kajian perbandingan di antara enam kaedah Madrasah tahfiz iaitu: Madrasah Tahfiz al-Nur Markaz Yala, Madrasah Darussalam Tanjungmat Naratiwat, Madrasah Islahiah Yala, Madrasah Solihuddin Canak Songkla, Madrasah al-Quran dan Kalamullah Pattani dan Madrasah Arrahmaniah Barao Pattani. Penulis cuba melihat kaedah manakah yang lebih praktikal untuk diamalkan dalam proses perhafalan al-Quran di antara enam kaedah yang tersebut

Latar Belakang Kajian: Al-Quran adalah merupakan wahyu Allah yang diturunkan kepada Nabi Muhammad ﷺ dan sebagai satu Mukjizat yang menandakan kenabian para rasul. Sebagai Kitab al-Quran mengandungi 6,236 ayat dia bukan hanya dibaca, difaham, diamal sahaja bahkan ia digalakkan umat Islam menghafal. Menghafal al-Quran adalah satu ibadah sebagaimana sejarah permulaan yang diajarkan oleh Nabi Muhammad ﷺ kepada para sahabat. Al-Quran juga Allah berjanji akan jaga sehingga hari kiamat. Firman Allah عَلَّمَ

﴿ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ۙ ﴾

Maksudnya: Sesungguhnya Kamilah Yang Menurunkan akan al-Quran sesungguh Kami memeliharanya.

(al-Hijr,15,9)

Kalau memperhatikan di akhir zaman ini, didapati ummat Islam tidak mengamati menghafal al-Quran. Oleh itu menghafal al-Quran adalah satu tanda yang amat penting dalam usaha mempertahankan kesucian ummat Islam kerana al-Quran merupakan panduan utama ummat Islam dalam segenap hal. Sebab itulah kelebihan menghafaz al-Quran itu sungguh besar sekali dan tidak dapat ditandingi oleh mana-mana Ilmu di dunia. Ini terbukti melalui sepotong Hadis Nabi ﷺ bersabda :

﴿ وَاسْتَظْهَرَهُ الْقُرْآنَ قَرَأَ مَنْ : وَسَلَّمَ عَلَيْهِ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ رَسُولُ قَالَ قَالَ ، طَالِبِ أَبِي بِنِ عَلِيٍّ عَنْ النَّارِ لَهُ وَجَبَتْ كُلُّهُمْ بَيْنَهُ أَهْلٍ مِنْ عَشْرَةِ فِي وَسَفَعَهُ الْجَنَّةَ بِهِ اللَّهُ أَدْخَلَهُ حَرَامَهُ وَحَرَّمَ حَلَالَهُ فَأَحَلَّ ﴾

Maksudnya: Daripada Saidina Ali bin Abi Talib, beliau pernah berkata, bahawa Rasulullah ﷺ pernah bersabda, Siapa yang membaca al-Quran, lalu menghafalnya dan menghalalkan apa-apa yang halal di dalamnya

dan mengharamkan apa-apa yang diharamkan di dalamnya akan dimasukkan ke dalam syurga oleh Allah ﷻ dan akan menerima syafaatnya yang diberikan kepadanya sepuluh daripada ahli keluarganya, biarpun semua mereka telah wajib memasuki neraka. (Sunan at-Turmuzi, 1999, Jld 5, hlm:19)

Dalam permulaan zaman nabi Muhammad ﷺ dan para Sahabat sebagai cunh permulaan menghafal al-Quran. Dia adalah satu peoses pemeliharaan al-Quran. Bagi cara menghafal ayat-ayat al-Quran bukan satu perkara yang mudah dia adalah satu mukjizat juga satu kelebihan, Dengan dimakian ini penghafal al-Quran pesti memerlukan kepada bentuk dan cara yang cukup tinggi dalam menghadap segala rentangan dan ujian dari Allah ﷻ dalam mengcapaika sebagai seorang Hafiz.

Pada masa sekarang banyak terdapat Madrasah-madrasah dan Maktab Tahfiz al-Quran ditubuhkan oleh Madrasah Swasta bahkan berlumba-lumba untuk melahirkan jenerasi para hafiz ada yang berjaya dan ada yang tidak berjaya sepenuhnya. Juga pihak ibu bapa mengharapkan harapan yang tinggi agar anak-anak merika dapat berjaya menghafal al-Quran dengan cepat dan lancarya. Dalam hal dimakian ada yang tidak Berjaya. Dalam tesis ini penulis akan mengkaji dan melihat dari permasalahan beberapa buah Madrasah dan Maktab Tahfiz al-Quran yang terpilih dan mengguna kaedah yang terbaik diguna cara bagi melahir para hafiz mengingati hafalan mereka. Dengan melihat apakah perbizaan dalam kemampuan di antara Madrasah dan Maktab Tahfiz al-Quran tersebut penulis berharap serta meyakini dapat menyelesaikan beberapa masaalah dalam mengingati hafalan al-Quran dan melahirkan seorang hafiz yang berkewibawaan dalam mengingati hafalan al-Quran.

Objektif Kajian: Dalam kajian ini Pengkaji akan mengenal kaedah manakah yang terlebih baik supaya dapat diamalkan dalam mengguna perjalanan hafalan al-Quran dapat menggunakan seperti berikut :-

1. Untuk mengkaji sejarah perkembangan dan ilmu hafalan al-Quran di Madrasah Selatan Thai.
2. Untuk memperkenalkan Kaedah- kaedah hafalan al-Quran yang terdapat di Selatan Thai.
3. Untuk mengkaji perbezaan kemampuan mengingatti kaedah hafalan al-Quran di Madrasah-madrasah Selatan Thai.
4. Untuk mengkaji metodologi hafalan al-Quran menurut kaedah yang terdapat di Madrasah-madrasah Selatan Thai.

Pernyataan Masaalah Kajian: Dalam kajian ini penulis melihat kepada individu dan masharakat Islam sekarang untuk menjadi seorang hafiz al-Quran dengan menumbuhkan tempat pengajian dan Madrasah Tahfiz. Dimakian itu dikalangan tempat dan sekolah

pengajian membawa metode dan cara masing-masing dalam menggunakan kaedah kepada para pelajar menghafal al-Quran. Dalam masa

yang sama permasalahan yang dihadapi tujuan untuk mendapat mengingat hafalan al-Quran. Kajian ini penulis akan mengkaji dan melihat kaedah manakah yang terlebih baik untuk diguna dan melahirkan para pelajar sebagai hafiz yang benar-benar mantap dan tepat dalam hafalannya. Dari masalah inilah membawa kepada para hafiz belunggu dan teragu dalam hafalan walaupun telah menghafal al-Quran sempurna tetapi masih lagi terdapat kemahan. Terdapat sedikit sahaja yang mantap dan lancar apabila menjadi seorang Imam solat 30 juzuk al-Quran. (Temu bual seorang guru Madrasah Tahfiz Markaz Yala Ustaz Ahmad Muhammad Taib Jabat. (5 Oct 2564).

Persoalan Kajian: Dalam hurain di atas maka pengkaji dapat merumuskan dalam beberapa soalan yang menjadi topik pertama di dalam perbincangan kajian secara ilmiah akan tertumpu kepada persoalan-persoalan berikut:

1. Bagaimanakah sejarah perkembangan ilmu tahfiz al-Quran di Madrasah-madrasah di Selatan Thai.
2. Apakah kaedah-kaedah yang digunakan dalam penghafalan al-Quran di Madrasah-madrasah tahfiz al-Quran di Selatan Thai.
3. Apakah peranan yang dimaikan oleh guru-guru al-Quran dalam penghafalan al-Quran di Madrasah-madrasah tahfiz al-Quran di Selatan Thai.
4. Adakah ada perbezaan kemampuan untuk mengingat hafalan al-Quran menurut kaedah Madrasah di Selatan Thai berdasarkan hafalan 5 juzuk, 10 juzuk, 15 juzuk, 20 juzuk, dan 30 juzuk. al-Quran serta kaedah mana yang lebih diamalkan.

Faedah Kajian: Al-Quran adalah kitab suci Allah sebagai panduan umat tajuk yang pengkaji pilih untuk mengkaji ialah untuk mendapatkan cara dan kaedah hafalan al-Quran yang akan dikajikan di Selatan Thai empat wilayah iaitu: Yala, Pattani, Narathiwat dan Songkhla.

Dalam jangka kajian ini akan dapat seperti berikut:

1. Dapat memahami cara hafalan yang tepat
2. Dapat mengguna kaedah hafalan sebagai bantuan dalam hafalan
3. Dalam kajian ini dapat diberi perhatian terutama kepada pihak yang berkaitan dengan secara langsung dalam mendidik pelajar yang berada di Madrasah.
4. Hasil kajian ini diharapkan dapat membolehkan pihak yang berkenaan mengenal kemampuan hafalan al-Quran para pelajar secara tepat. Dan dapat mengesan kelemahan para pelajar. Melalui maklumat yang diperolehi pihak Madrasah boleh melihat kaedah sebenar yang berlaku di Madrasah masing-masing dan merancang kaedah yang terbaik dalam menghafalkan al-Quran.

Skop Kajian: Maksud Skop kajian ini ialah batasan kajian yang bertujuan untuk mendapatkan gambaran yang lebih jelas dari masalah bagi memudahkan sesuatu kajian dibuat dengan skop yang lebih kecil tetapi bersifat mendalam. Skop kajian ini akan menerangkan tentang tempat kajian, Madrasah kajian, Pungurus Madrasah, guru yang bertugas mengajar tahfiz al-Quran, pelajar dan wali amry pelajar yang berkaitan dengan Madrasah kajian dan bahan-bahan yang digunakan untuk menjalankan kajian

Tempat Kajian: Kajian ini akan dilakukan di Selatan Thai. Penulis telah memilih enam buah iaitu: Madrasah Tahfiz al-Nur Markaz Yala, Madrasah Darussalam tanjungmat Naratiwat, Madrasah Islahiah Yala, Madrasah Solihuddin Canak Songkla, Madrasah al-Quran dan Kalamullah Pattani dan Madrasah Arrahmaniah Barao Pattani. Madrasah tahfiz yang berada di Selatan Thai yang merupakan Sekolah yang termashhur di semenajung Thailand. Walaupun penulis memilih hanya enam buah Madrasah Swasta yang di tubuhkan sebagai Tahfiz al-Quran di Selatan Thai dengan secara umumnya. Ia memberi berkesan yang besar dalam pandangan penghafalan al-Quran. Ini disebabkan Madrasah Tahfiz yang dipilih oleh penulis adalah mewakili di seluruh Selatan Thai.

Metodologi Kajian: Metodologi berarti ilmu tentang cara mengadakan penilain atau kajian metodologi adalah jalan dan petunjuk kepada pengkaji dalam memenuhi sesuatu objek yang menjadi sasaran kajian, ia merupakan suatu yang mesti diikuti demi mendapat sesuatu penyelidikan kualiti yang tinggi di dalam penyelidikan yang dijalankan (Muhamad Majid kunting, 1990, Kaedah penyelidikan pendidikan kuala Lumpu, Dewan Bahasa dan Pustaka, hlm : 80).

Untuk memperulih data-data dan maklumat yang benar yang boleh di percayai dalam kajian, pengkaji melakukan penyelidikan yang mengguna metodologi kajian yang merangkumi dua metod asas; Metod pengumpulan data dan metod penganalisisan data.

1. Metode Penentuan Subjek

Dalam menentukan subjek penyelidikan pengkaji akan menggunakan metode sampling iaitu tempat kajian, Madrasah kajian, pungurus Madrasah, guru yang bertugas mengajar tahfiz al-Quran, pelajar dan wali amri pelajar yang berkaitan dengan Madrasah kajian dan bahan-bahan yang digunakan untuk menjalankan kajian.

2. Metodologi Pengumpulan Data

Metode pengumpulan data ini merupakan satu cara untuk mendapatkan data dan fakta tentang sesuatu objek daripada subjek yang dikaji, Di dalam mendapatkan data-data dan fakta-fakta tersebut penkaji telah menggunakan dua metode kajian iaitu; pertama; metode kajian perpustakaan dan kedua; metode kajian lapangan. Kedua dua pendekatan ini adalah sangat penting untuk mendapatkan data-data dan maklumat yang berkaitan dengan objek kajian.

3. Metode Kajian Perpustakaan.

Dalam waktu yang sama, pengkaji akan menggunakan kajian perpustakaan bagi mencari bahan-bahan bertulis berbentuk fakta dan sebagainya seperti sejarah, dokumentasi seperti kitab al-Quran dan al-Sunnah sebagai rujukan utama, buku-buku, jurnal dan majalah.

4. Metode Lapangan.

Metode lapangan ini dilakukan untuk mendapatkan maklumat yang tidak terdapat dalam fakta bertulis. Dengan ini pengkaji akan menghasilkan maklumat yang terperinci kutipan dan sebagainya. Bagi mencapai segala maklumat tersebut dan kajian termutu pengkaji memilih metode kajian.

5. Metode Temu bual (Interview).

Metode temu bual merupakan cara untuk mendapatkan keterangan dan pendirian secara lisan daripada seseorang responden dengan bercakap dan berhadapan muka dengan responden mengikut apa tercatat dengan seseorang yang berkenaan bagi menambah maklumat dalam kajian serta untuk mendapatkan beberapa pandangan yang berkaitan dengan kajian serta dapat membantu lagi kepada penulis dalam membuat laporan yang tepat.

6. Metode Soal Selidik

Metode soal selidik ini dilakukan dengan cara mengidarkan soalan kaji selidik yang mengandungi soal-soal yang sesuai dengan tajuk yang dikaji kepada guru yang mengajar tahfiz disekitar subjek kajian. Ini merupakan kaedah untuk mendapatkan maklumat secara langsung. Dengan mengidarkan borangkaji selidik yang dibuat sendiri oleh pengkaji melalui perbincangan dengan penyelia dan pakar penyelidikan soalan kajian untuk pentadbir Madrasah, para guru, waly Amri dan para pelajar di Madrasah sebagai responden yang mewakili subjek kajian untuk mengetahui perbizaan kemampuan mengingat hafalan al-Quran.

7. Metode Analisis Data

Data-data dan segala maklumat yang telah dikumpul akan dianalisis dan menganalisis data-data yang diperolehi melalui metode-metode pemumpulan data diatas. Pengkaji menggunakan beberapa metode penganalisis yang berikut;

8. Metode Lnduktif

Melalui metode ini pengkaji meanalisis data melalui keadaan-keadaan beberapa data yang bersifat khusus untuk sampai kepada kesimpulan yang umum. Contohnya di dalam kajian ini pengkaji menggunakan metode induktif di dalam meningjau pengamalan teknik hafalan di Madrasah Tahfiz al-Quran di Selatan Thai.

9. Metode Deduktif

Melalui metode ini pengkaji menganalisis data berlandaskan kepada bukti umum terhadap keadaan-keadaan yang khusus. Di dalam kajian ini pengkaji melihat reaksi pelajar terhadap metodologi-metodologi yang digunakan oleh para guru di dalam pengajaran.

10. Metode Komparatif

Metode ini merupakan instrument bagi menghasilkan kajian perbandingan yang diperolehi semasa melakukan kajian. Pengkaji menggunakan metode membuat kesimpulan dan perbandingan antara sekolah di Selatan Thai.

Data-data yang dikumpul melalui soalan-soalan kajian dan temu bual selidek Pengurus Madrasah, Guru-guru, Pelajar-pelajar dan waly Amri Pelajar juga akan dibuat secara perbandingan dan satu kesimpulan akan dicapai melalui analisis yang dilakukan. Pengkaji percaya akan menghasilkan natijah-natijah yang baik lagi bulih dapat panduan kepada Madrasah-madrasah yang lain.

Kerangka Konsep: Kerangka konsep kajian ini memberi gambaran yang jelas tentang penulis akan membahagikan kepada Lima bab. Dari apa yang telah dijelaskan supaya dapat matlumat yang cukup dan jelas. Contoh dari Nabi Muhammad ﷺ. Para Shahabat, Para Tabie, Para Tabie tabie dan Para guru yang mengikut apa yang di rangkakan kaedah-kaedah tertentu mengikut kemudahan dan cara pelaksanaan. Kerangka yang akan ditetapkan.

Penutup

Setelah kajian ini dilakukan penulis telah menjawab dalam semua masalah kajian yang dikemukakan. Dimakian masalah kajian yang tersebut membuktikan dalam sejarah Madrasah hafalan al-Quran, metode-metode hafalan di Thailand umumnya dan di Selatan Thai khususnya. Kaedah hafalan al-Quran di Madrasah Tahfiz al-Nur Markaz Yala, Madrasah Darussalam Tanjungmat Naratiwat, Madrasah Islahiah Yala, Madrasah Solihuddin Canak Songkla, Madrasah al-Quran dan Kalamullah Pattani dan Madrasah Arrahmaniah Barao Pattani.

Dalam kajian ini penulis menuju kepada ummat Islam agar dapat berusha dan menambah ilmu lagi disetiap bidang tertentu ilmu al-Quran dan ilmu kaedah hafalan al-Quran

Buku Rujukan

Rujukan

- Ab Rahman, A., Sukari, A., Nozlan, N. N., Zakaria, M. A., & Shakor, M. F. A. (2020). Dasar Pemerkasaan Institusi Tahfiz Di Malaysia. e-ISBN: 978-967-440-859-6
- Abd Hamid, M. H., Isa, A. A. M., & Ishak, H. (2021). Faktor pembelajaran tahfiz program huffaz profesional di Universiti Tenaga Nasional (UNITEN): Implementaton of learning tahfiz program of professional huffaz at Universiti Tenaga Nasional (UNITEN). *al-Irsyad: Journal of Islamic and Contemporary Issues*, 6(1), 596-605.
- Abdul Hafiz Haji Abdullah, Hussin Salamon, Azmi Shah Suratman, Sulaiman Shakib Mohd Noor, Kamarul Azmi Jasmi & Abdul Basit Samat @ Darawi. 2005. Sistem pembelajaran dan kaedah hafazan al-Qur'an yang efektif: Satu kajian di Kuala Lumpur dan Terengganu. Projek Penyelidikan. Pusat Pengajian Islam dan Pembangunan Sosial, Universiti Teknologi Malaysia.
- Abdullah, A. H., & Abdul Rahman, N. (2010, October 4). Kaedah Hafazan al-Quran sistem turki: Kajian di Tahfiz al-Quran darul tuba. Universiti Teknologi Malaysia Institutional Repository. Retrieved November 29, 2022, from <http://eprints.utm.my/id/eprint/10459/>
- Ashraf Ismail. 2018. Amalan pengajaran pensyarah tahfiz di maahad tahfiz al-Quran kelolaan JAKIM. Tesis Ijazah Doktor Falsafah. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Azmil Hashim (2010). Penilaian perlaksanaan kurikulum Tahfiz al-Quran di Darul Quran JAKIM dan Ma'ahad Tahfiz al-Quran Negeri Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, Selangor
- Azmil Hashim, Ab.Halim Tamuri & Misnan Jemali. 2013. Latar Belakang guru tahfiz dan amalan teknik pengajaran tahfiz al-Quran di Malaysia. *The Online Journal of Islamic Education* 1(1): 28-39.
- Mustaffa, M. (2010). Hafazan al-Quran dan hubungannya dengan kecemerlangan pelajar: kajian di Maahad Tahfiz al-Quran Wal Qiraat Pulai Chondong, Kelantan dari tahun 1997 hingga 2007/Muhaidi Hj. Mustaffa (Doctoral dissertation, University of Malaya).
- Scribd. (n.d.). Hafazan Sekolah Rendah. Scribd. Retrieved November 29, 2022, from <https://www.scribd.com/doc/272338906/hafazan-sekolah-rendah>
- Sedek bin Ariffin, Sabri bin Mohamad, Shaharuddin bin Saad, Mohd Zaini bin Zakaria, Nik Md Saiful Azizi bin Nik Abdullah, Mohd Sa'di bin Md Said, Riswadi bin Azmi. (2016). Keunikan Metodologi Hafazan Al-Quran Deobandy Dari India.
- Sedek Bin Ariffin. (2011). Keunikan Metode-Metode Hafazan Al-Quran Di Dunia : Suatu Tinjauan Terhadap Kaedah Di Malaysia, India, Pakistan, Arab Saudi, Indonesia, Dan Turki.
- Yahaya, M., Rasheed, Z. N., & Selamat, A. F. (2018). Isu dalam pendidikan tahfiz: Satu analisis. *Persidangan Antarabangsa Sains Sosial dan Kemanusiaan*, Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor, Bandar Seri Putra, Selangor.

Yahaya, M., Rasheed, Z. N., & Selamat, A. F. (2018). Isu dalam pendidikan tahfiz: Satu Analisis. Persidangan Antarabangsa Sains Sosial dan Kemanusiaan, Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor, Bandar Seri Putra, Selangor. Yusof, N. H. (2020). Kaedah pintar murajaah al-quran: kajian di institusi pengajian tahfiz Malaysia. *Tamaddun: Jurnal Pendidikan dan Pemikiran Keagamaan*, 21(2), 219-230.

Zakaria, F.I., Noh, M.A., & Razak, K.A. (2018). Amalan Pembelajaran Pelajar Tahfiz Di Institusi Tahfiz Swasta (Tahfiz Students' Learning Practices in Private Tahfiz Institutions). *Jurnal Pendidikan Malaysia*.

Tesis

Abdulhafiz bin haji Abdullah dan kawan 2.(2005). **System pembelajaran dan kaedah hafazan al-Quran yang efektif : satu kajian di kuala lumpur dan terangganu.**University teknologi Malaysia.

Abdul Hafiz, A., &Norhanan, A.R.(2010). **Kaedah Hafazan al-Quran Sistem Turki**

Muhammad Zulazizi Mohd Nawawi dan kawan2.(2021). **Pembacaan Al-Quran dalam Pendidikan Masa Kini: Satu Tinjauan Umum,** University, Kota Bharu, Universiti Pendidikan Sultan Idris.

Ariffin, A. (2012). **Islamic Education: A Contrastive Analysis of Ibn S n's and Al- Ghazali's views.** *Journal of Islam in Asia*. Retrieved from :

Azmil bin Hashim & Misnan Jemali.(2013). **Hubungan Antara Gaya Pembelajaran Tahfiz Dengan Pencapaian Hafazan al-Quran: Kajian di Zon Tengah.**Universiti Pendidikan Sultan Idris. Tanjung Malim, Perak.

Abd Rahman Abd Ghani, Abdul Munir Ismail & Wahibah Twahir@Tahir.(2014).**Amalan Kaedah Hafazan al-Quran di Darul Quran.**Universiti Pendidikan Sultan Idris. Tanjung Malim Perak.

Nor Musliza Mustafa, Mokmin Basri, (2014), **Perbandingan kaedah hafazan al-Quran traditioanal dan moden : satu kajian awal,** Fakulti Sains dan Teknologi MaklumatKolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor.

Raihan Mohd Arifin,(2016), **pelaksanaan iklim dini dan hubungannya dengan peristasi sekolah sekolah kebangsaan di daerah pekan Pahang,** tesis starat memperoleh serjana Pendidikan Islam di Fakulti pengajian Kontemporari Islam Universiti Sultan Zainal Abidin, Terangganu.

Sedek bin Arifin. (2011). **Kaedah menghafal al-Quran di institusi tahfiz al-Quran di Malaysia :** kajian perbandingan di antara kaedah Darul Quran, Jakim dengankaedah alHufaz. Jabatan al-Quran dan al-Hadith akademi pengajian IslamUniversiti Malaya Kuala Lumpur.

Laman Internet

<http://www.islam.gov.my/en/buku-kaedah-hafazan-al-quran>

<http://www.iqt.terengganu.gov.my/>

<http://www.darulquran.gov.my/>

Al-Amin. (2020) <http://www.al-amin.edu.my>. Diakses Januari 21.

<http://blackfiles.mywapblog.com/sejarah-islam-di-thailand.xhtml>

[http:// www.slideshare.net/nikazehar/kaedah](http://www.slideshare.net/nikazehar/kaedah) dan teknik pengajaran tilawah al-Quran [8 Ogos 2018.

<https://www.merdeka.com/jabar/8-cara-cepat-menghafal-al-quran-bagi-pemula-mudan-dan-efektif-klm.html>, 12 Jun 2022.

Temu Bual

1. Pengurus Madrasah
2. Guru
3. Pelajar
4. Waly amry

RESEARCH

The relationship between information technology competencies with the academic administration of Islamic Private School Administrators in Pattani Province.

Uswah Masa¹, Ahmad Yisunsong²

¹Master of Education Program, Master of Education in Educational Administration, Faculty of Education, Fatoni University.

²Program Director of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Fatoni University.

ABSTRACT

This research aims to: 1. To study the level of information technology competency of administrators in private Islamic schools in Pattani Province based on the opinions of school personnel. 2. To study the level of academic administration of administrators in private Islamic schools in Pattani Province based on the opinions of school personnel. 3. To compare the levels of information technology competency and academic administration of administrators in private Islamic schools in Pattani Province, classified by gender, age, educational background, and job position. The sample group used in this study consisted of administrators and secondary school teachers in private Islamic schools in Pattani Province. The researcher employed stratified random sampling with districts as the strata. The total sample comprised 371 participants, including school administrators and teachers from 67 schools. The research instrument was a questionnaire using a rating scale to collect opinions regarding the relationship between information technology competency and academic administration of administrators in private Islamic schools in Pattani Province. The statistics employed in the study included frequency, percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient, and t-test

Research Findings:

1. The overall IT competency of school administrators is at a high level across all four aspects. When ranked from highest to lowest mean score, the aspects are as follows:

1 IT utilization in teaching and learning,

- 2 IT application in school administration,
- 3 Ethical use of IT and (4) IT utilization in assessment and evaluation.
2. The level of academic administration among school administrators is also at a high level across all five aspects. When ranked from highest to lowest mean score, the aspects are:
 - 1 Curriculum development and local content integration,
 - 2 Enhancement of learning processes,
 - 3 Management of media, innovation, and educational technology,
 - 4 Educational supervision and instructional leadership, and
 - 5 Assessment and evaluation.
3. The results indicate a statistically significant positive correlation at the 0.01 level between IT competency and academic administration among school administrators. This suggests that administrators with higher IT competency tend to demonstrate stronger academic administration capabilities. The positive correlation is observed across all aspects. Regarding approaches for developing IT competencies to support academic administration, the study identifies key strategies, including: Providing professional development and IT training tailored to academic administration needs, Integrating IT tools and platforms into teaching, learning, and administrative processes, Enhancing digital literacy and ethical IT usage among school administrators, and Implementing systematic policies for IT adoption in school administration.

Keywords: Relationship, Information Technology Competency, Academic Administration.

บทความวิจัย**ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี**อุซวีย์ มะชา^{1*} อะห์มัด ยี่สุนทรง^{2*}

^{1*} มหาบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

^{2*} อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน 2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน 3. เพื่อเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารและครูมัธยมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยที่ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยใช้อำเภอเป็นชั้นภูมิ จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากร จำนวน 371 คน จาก 67 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียสัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และค่า t-test

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า

1. ผลสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูงทุกด้าน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยในระดับสูงไปหาอยู่ในระดับต่ำดังนี้
 - 1.ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน
 - 2.ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน
 - 3.ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ
 - 4.ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผล

2. ผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูงทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากอยู่ในระดับสูงไปหาอยู่ในระดับต่ำ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำสาระท้องถิ่น
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การบริหารงานการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา
4. การบริหารงานการนิเทศการศึกษา และ
5. การวัดผลและประเมินผล

3. ผลสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณารายด้านผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีความสัมพันธ์กันในทางบวก และ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทุกด้าน

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ, การบริหารงานวิชาการ

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นผลจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ และการจัดการศึกษา ระบบการศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ ความรู้ และสมรรถนะที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในโลกยุคดิจิทัล

ในบริบทของสถานศึกษา “ผู้บริหารสถานศึกษา” เป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารที่มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศย่อมสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ เช่น การจัดทำแผนการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การประเมินผลการเรียนรู้ ตลอดจนการสร้างระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบาย ซึ่งจะช่วยให้ประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างแท้จริง

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีมีความสำคัญทั้งในด้านการจัดการศึกษาสามัญและการธำรงรักษามรดกทางศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น โรงเรียนเหล่านี้มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ การบริหารจัดการที่มีคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลทางการศึกษา อย่างไรก็ตาม โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลายแห่งยังเผชิญความท้าทายในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากข้อจำกัดด้านบุคลากร ทรัพยากร และทักษะของผู้บริหารเอง

ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จึงมีความสำคัญ เพราะจะช่วยทำความเข้าใจระดับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของผู้บริหาร ตลอดจนบทบาทของสมรรถนะดังกล่าวที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร และสนับสนุนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี

3. เพื่อเปรียบเทียบระดับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี โดยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน
2. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน
3. สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล
4. สมรรถนะในการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

1. การบริหารงานการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำสาระท้องถิ่น
2. การบริหารงานการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การบริหารงานการวัดผลและประเมินผล
4. การบริหารงานการพัฒนาสื่อ
5. การบริหารงานการนิเทศการศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยที่ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1967 อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากร จำนวน 371 คน จาก 67 โรงเรียน การสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกผู้บริหารและครูผู้สอน ออกเป็นกลุ่มย่อย โดยมีลักษณะของกลุ่มที่เหมือนกัน โดยที่สามารถจำแนกได้เป็นรายอำเภอ จำนวน 11 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอหนองจิก อำเภอยะหริ่ง อำเภอปะนาเระ อำเภอยะรัง อำเภอมายอ อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอแม่ลาน อำเภอสายบุรี อำเภอทุ่งยางแดง และอำเภอไม้แก่น

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มตัวอย่างจากแต่ละอำเภอ เพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาตามสัดส่วน การหากลุ่มตัวอย่างจากแต่ละอำเภอทำได้โดยเทียบบัญชีรายชื่อประชากร เปรียบเทียบค่าสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง ต่อจำนวนประชากรในแต่ละอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็นรายข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดระดับเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ความหมายของระดับค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ความหมายของระดับค่าเฉลี่ย หมายถึง

4.50 – 5.00 สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูงสุด

3.50 – 4.49 สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูง

2.50 – 3.49 สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารอยู่ในระดับอยู่ในระดับต่ำ

1.00 – 1.49 สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารอยู่ในระดับอยู่ในระดับต่ำที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีลักษณะประมาณค่า 5 ระดับ ความหมายของระดับค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ความหมายของระดับค่าเฉลี่ย หมายถึง

4.50 – 5.00 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูงสุด

3.50 – 4.49 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูง

2.50 – 3.49 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร อยู่ในระดับอยู่ในระดับต่ำ

1.00 – 1.49 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารอยู่ในระดับอยู่ในระดับต่ำที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาดำเนินการตามลำดับ ดังนี้ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ และทำการลงรหัสเพื่อนำข้อมูลมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย

1. มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน
2. มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน
3. มีการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล
4. มีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

โดยที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และให้ความหมายของคะแนนเฉลี่ยโดยที่กำหนดตามตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert Five's Rating Scale) มีลักษณะประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และให้ความหมายของคะแนนเฉลี่ยโดยที่กำหนดตามแนวทางของ (Likert Five's Rating Scale) ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังนี้

1. ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
5. ค่า t-test

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการนำเสนอจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี” โดยที่ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือจากงานวิจัยของ เขมนิจ ปรีเปรม (2554) และอนุชา พลสุด (2559) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ผู้วิจัยส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถาม จำนวน 371 ฉบับ ผู้วิจัย ได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 371 คน ในสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอน

ศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีและได้รับการตอบกลับคืนมา ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์และเสนอจากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใส่ตารางประกอบการบรรยาย จำแนกออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลวิเคราะห์สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
3. จากการวิเคราะห์สภาพการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
4. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

จากการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยที่เป็นครูผู้สอนและบุคลากร รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 371 คน จำแนกตาม เพศ ประสภการณ์ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน โดยหาค่าความถี่ (frequency) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ร้อยละ (percentage) และค่าความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product – moment Correlation coefficient) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงข้อมูลทั่วไปของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า บุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหาร จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 7 6.88 และตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 23.12 ตามลำดับ บุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 82.26 และเป็นเพศหญิง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 17.74 ตามลำดับ บุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสภการณ์การทำงานที่อยู่ในระดับต่ำกว่า 6 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 และประสภการณ์ทำงาน 6 -10 ปี จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 68.55 และประสภการณ์ทำงาน 11 ปีขึ้นไปจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.05 ตามลำดับ บุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.27 และระดับปริญญาตรี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22.85 และระดับปริญญาโท จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 71.77 และระดับปริญญา เอก จำนวน 19 คนคิดเป็นร้อยละ 5.11 ตามลำดับ ผลวิเคราะห์สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 1. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน 2. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน 3. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผล โดยที่วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้านและผลเฉลี่ยรวม ได้จากการวิเคราะห์ดังนี้

จากผลวิเคราะห์สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับอยู่ในระดับสูงและเมื่อพิจารณารายด้านผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียน การสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.08$ S.D.= 0.38) รองลงมาได้แก่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน ($\bar{X} = 4.07$ S.D.= 0.37) และด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.08$ S.D.= 0.37) และด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.06$ S.D.= 0.36) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.06$ S.D.= 0.36)

จากการวิเคราะห์สภาพการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว แต่ละข้อสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้ ระดับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณารายข้อ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสามารถมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูและนักเรียน ($\bar{X} = 4.10$ S.D = 0.42) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้และบูรณาการกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.10$ S.D = 0.41) และผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.08$ S.D = 0.41) และผู้บริหารใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.08$ S.D = 0.39) และผู้บริหารมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้ ของนักเรียนทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.07$ S.D = 0.42) ตามลำดับ

ระดับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาและเมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาขีดความสามารถของทีมงานในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.08$ S.D = 0.42) และ ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานแต่ละฝ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.08$ S.D= 0.38) และ ผู้บริหารสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเก็บรวบรวมข้อมูลและตีความข้อมูล ($\bar{X} = 4.06$ S.D = 0.41) และผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.06$ S.D = 0.39) ผู้บริหารมีการฝึกปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่องสร้างทีมงานและกลุ่มการเรียนรู้ในองค์กรเพื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนางาน ($\bar{X} = 4.07$ S.D = 0.41) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.06$ S.D = 0.39)

ระดับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูง

และเมื่อพิจารณารายชื่อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้วยความระมัดระวัง ($\bar{X} = 4.08$ S.D = 0.42) และผู้บริหารโรงเรียนมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่รับผิดชอบต่อสังคมและไม่ขัดกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 4.08$ S.D = 0.41) และผู้บริหารสามารถทำให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการอย่างถูกกฎหมายและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.08$ S.D = 0.39) และผู้บริหารออกกฎระเบียบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.09$ S.D = 0.41) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีการส่งเสริมและบังคับใช้มาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.07$ S.D = 0.39)

ระดับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูงและเมื่อพิจารณารายชื่อ 10 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.07$ S.D = 0.37) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.06$ S.D = 0.39) และผู้บริหารมีการประเมินคุณภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในโรงเรียนเพื่อสร้างความมั่นใจในการบริหารและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามที่ตั้งไว้ ($\bar{X} = 4.06$ S.D = 0.38) และผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.04$ S.D = 0.41) และผู้บริหารมีการประเมินครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอน และโรงเรียน ($\bar{X} = 4.06$ S.D = 0.39) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.04$ S.D = 0.41)

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วสามารถสรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านการบริหารการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำสาระท้องถิ่นโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน ในระดับสูง (RCTE1 = .757) โดยสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร ด้านที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ สมรรถนะในการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี (RCTE1 = .723) รองลงมา คือสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน (RCTE1 = .720) และสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (RCTE1 = .609) และ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล (RCTE1 = .358) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านการบริหารงานการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดย

ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($RCTE2 = .834$) โดยสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร ด้านที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือสมรรถนะในการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($RCTE2 = .924$) รองลงมาคือ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการ บริหารงาน ($RCTE2 = .815$) และ สมรรถนะในการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ($RCTE2 = .531$) และ สมรรถนะในการ ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล ($RCTE2 = .483$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านการบริหารงานการพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($RCTE3 = .858$) โดยสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารด้านที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ สมรรถนะในการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ($RCTE3 = .983$) รองลงมา ได้แก่ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน ($RCTE3 = .785$) และ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล ($RCTE3 = .520$) และ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน ($RCTE3 = .516$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านการบริหารงานการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($RCTE4 = .730$) โดยสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารด้านที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล ($RCTE4 = .765$) รองลงมาได้แก่ สมรรถนะในการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ($RCTE4 = .728$) และ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน ($RCTE4 = .612$) และ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน ($RCTE4 = .351$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านการบริหารงานการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($RCTE4 = .639$) โดยสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร ด้านที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ สมรรถนะในการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ($RCTE5 = .580$) รองลงมา ได้แก่ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน ($RCTE5 = .521$) และ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล ($RCTE5 = .348$) และสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน ($RCTE5 = .321$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กล่าวโดยสรุปคือ สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับสูงผู้วิจัยจึงนำเสนอประเด็นสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารด้านดังกล่าวไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านแล้วสรุปผลการ สัมภาษณ์โดยเนื้อหาในการสัมภาษณ์มีความสอดคล้องกันตามกรอบแนวคิดการวิจัยโดยข้อมูลการสัมภาษณ์ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่สมรรถนะใน

การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานสมรรถนะในการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ปรากฏผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณารายด้านผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.08$ S.D.= 0.38) รองลงมาได้แก่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน ($\bar{X} = 4.07$ S.D.= 0.37) และด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.08$ S.D.= 0.37) และด้าน การใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.06$ S.D.= 0.36) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.06$ S.D.= 0.36)

จากการศึกษาระดับสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูงทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากอยู่ในระดับสูงไปหาอยู่ในระดับต่ำ ดังนี้ 1. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน 2.ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน 3. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4.ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผล

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูงและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพโรงเรียนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.10$ S.D = 0.41) และผู้บริหารจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ($\bar{X} = 4.08$ S.D = 0.41) และผู้บริหารดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) และกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.08$ S.D = 0.39) และผู้บริหารดำเนินการศึกษาศิลปวัฒนธรรมสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.07$ S.D =0.42) ตามลำดับ

จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูงทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากอยู่ในระดับสูงไปหาอยู่ในระดับต่ำ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำสาระที่ ๐๑ ถึง ๐๕
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การบริหารงานการพัฒนาสื่อวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา
4. การบริหารงานการนิเทศการศึกษา
- และ 5. การวัดผลและประเมินผล

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีมีความสัมพันธ์กันทางบวก และ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ อยู่ในระดับสูง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานและด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวัดผลและประเมินผล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา โดยที่กำหนดไว้ใน หมวด 9 เทคโนโลยีการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความตื่นตัวในการส่งเสริมสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นต้นแบบด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) และสอดคล้องกับ สุริยา หมดทัง (2557, บทนำ) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีทักษะและความสามารถ ด้านการใช้ ICT เพื่อที่จะนำมาปรับใช้ให้สามารถบริหารจัดการภายใต้สภาพการณ์ที่เป็นอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สภาครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือคุรุสภา ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาไว้ให้แก่ครูผู้บริหาร สถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบวิชาชีพที่ต้องประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน โดยเฉพาะสมรรถนะของผู้บริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหาร ว่า

ด้วยการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการ เรียนรู้ และยังกำหนดสมรรถนะไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมมีความสามารถประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ 182 และมีความสามารถส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549, หน้า 39)โดยที่ผู้บริหารจำเป็นต้องตระหนักและยึดถือสิ่งเหล่านี้เป็นสำคัญ

2 สมรรถนะด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูงทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากอยู่ในระดับสูงไปหาอยู่ในระดับต่ำ ดังนี้ 1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำสาระท้องถิ่น 2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. การบริหารงานการพัฒนาสื่อวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา 4. การบริหารงานการนิเทศการศึกษา และ 5. การวัดผลและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนครูที่รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีและ ครูผู้สอน ต่างมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต่างกันออกไปตามหน้าที่ของตน สอดคล้องกับ นิศาชล บำรุงภักดี (2563, หน้า 173) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่างมีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดี กล่าวคือผู้บริหารก็มีความสามารถในการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาส่วนครูผู้สอนก็มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อีกทั้งในปัจจุบัน ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจึงมีการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับสูงขึ้น โดยที่สอดคล้องกับ International Society for Technology in Education (2002) ได้ให้ความสำคัญกับมาตรฐานระดับชาติทางเทคโนโลยีการศึกษา สำหรับผู้บริหารโดยที่ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ได้มีการกำหนดให้ผู้นำสถานศึกษาควรมีการกำหนดให้มีการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นกิจวัตรปกติสร้างทีมงานและกลุ่มการเรียนรู้ในองค์กรเพื่อนำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนางานที่ปฏิบัติเพื่อสร้างผลผลิตของงานให้ดีขึ้น และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งทรัพยากรทางเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างยั่งยืน

3 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร โดยรวม (CT) กับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวม (ET) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์ ทางบวก อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เท่ากับ .904 เมื่อพิจารณารายด้านผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ (C2) มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .835 ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมและการจัดการเทคโนโลยี (C3)มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .926 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการสนองตอบนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังจะเห็นได้จาก หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของรัฐในการสนับสนุนให้สถานศึกษานำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการศึกษา โยผู้บริหาร

สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดีต่อการนำ 187เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา ต้องมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญใน เรื่องของเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อพัฒนาทักษะในการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ การประกันคุณภาพ ของสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ สามารถตอบสนององความเจริญก้าวหน้าในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, (2545) ด้วยเหตุนี้เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อ สถานศึกษาเป็นอย่างดีอยู่ในระดับสูง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาในทุกด้าน กระทรวงศึกษาธิการ (2548) จึงมี นโยบายให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการ บริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศให้การปฏิรูป การศึกษาประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดโดยใช้สนับสนุนการบริหาร ตามขอบข่ายงาน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน การบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยที่สอดคล้องงานวิจัยของ บุชรา บุญตะหล้า (2563, หน้า 195) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับประสิทธิผลการ บริหารงาน วิทยาลัย มีความสัมพันธ์กันทางบวกโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยมีค่า เท่ากับ .731 โดยที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการ บริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาวิจัยผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยี สารสนเทศกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับอยู่ในระดับสูงทุกด้าน เมื่อพิจารณาทางด้านผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าด้านที่ควรนำไป ปรับปรุงได้แก่ สมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลดังนั้นผู้บริหารควรพัฒนาระบบ การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพมีความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ กำหนดมาตรการการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษาอย่างชัดเจนเป็นต้น

1.2 จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด ปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอยู่ใน ระดับอยู่ในระดับสูงทั้ง 5 ด้าน และค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุดได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ดังนั้น ผู้บริหารควรพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพไปยังทุกฝ่ายงานในสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและเพื่อรองรับการเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้วยวิธีการวิจัย เชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการพัฒนา

2.2 ควรศึกษาหาแนวทางการส่งเสริมความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ.(2553) .แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

การสื่อสารของผู้บริหารโรงเรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้.วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดวงนภา เตปา (2562) การพัฒนาคู่มือการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านท้าวบุญเรือง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ .วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นิตาชล บำรุงภักดี. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร:มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร

บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว.(2553). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง.วารสารการวัดผลการศึกษา, 3(1), 23 -24.

บุษรา บุญตะหล้า. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: สำนัก นายกรัฐมนตรี

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.(2549). เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ .ศ. 2537. กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

สุรียา หมดทัง. (2557). ยุทธศาสตร์การพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและ

Adegbemile, Oluwadare. (2011). *Principals' Competency Needs for Effective Schools'Administration In Nigeria*. Nigeria. Journal of Education and Practice, 2(4),15 -24.

RESEARCH

Thesis title: The use of interactive electronic activities to enhance reading comprehension among non-native Arabic language learners in Malaysia

Abdel Shafi Hidar Abdel Shafy¹ Amaddin Makhoulf Abdulhalim Attia² Ibrahim Te He³

¹Master's Student in Arabic Language and Literature, Faculty of Arts and Social Sciences, Fatoni University

²Ph.D. in Literary Studies, Lecturer in the Doctor of Philosophy Program in Arabic Language and Literature, Faculty of Arts and Social Sciences, Fatoni University

³ Ph.D. in Literary Studies, Lecturer in the Doctor of Philosophy Program in Arabic Language and Literature, Faculty of Arts and Social Sciences, Fatoni University

Abstract

This study aimed to develop reading comprehension skills among non-native Arabic speakers in Malaysia through a module based on interactive electronic activities. It sought to identify the most suitable reading comprehension skills and appropriate interactive electronic activities for beginner-level learners. Furthermore, the study aimed to determine the effectiveness of the module in enhancing these skills among the target learners.

A descriptive-analytical approach was employed to select appropriate reading comprehension skills for beginner learners of Arabic as a foreign language in Malaysia, while a quasi-experimental design was used to assess the impact of the interactive electronic activities. Data were collected using a questionnaire to identify key reading comprehension skills and a test to measure the effectiveness of the implemented module.

The findings revealed statistically significant differences at the 0.05 level between the pre- and post-test mean scores of the learners, in favor of the post-test group. This indicates that the module based on interactive electronic activities had a statistically significant positive effect on the reading comprehension performance of the experimental group. Additionally, the Eta squared value ($\eta^2 = 0.94$) suggests a large effect size, confirming the substantial impact of the module on improving learners' reading comprehension skills.

The study contributes by affirming the value of interactive electronic activities in improving learners' reading abilities in general and reading comprehension. It also suggests that educators can utilize such activities in designing further instructional content to foster reading comprehension. Moreover, the implementation of interactive electronic activities can be extended to other educational settings to

yield similarly positive outcomes. Overall, the results provide robust empirical evidence supporting the effectiveness of interactive electronic activities in enhancing reading comprehension skills among non-native Arabic learners in Malaysia, thereby underscoring their broader positive influence on the Malaysian educational context.

Keywords: Arabic language, reading comprehension, interactive electronic activities, non-native Arabic learners in Malaysia

بحث علمي

توظيف الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تنمية الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا

عبد الشافي حيدر عبد الشافي^{1*} الأستاذ المساعد د. عماد الدين مخلوف عبد الحلیم عطية^{2**} الأستاذ
المساعد د. إبراهيم تيه هي^{3**}

^{1*} طالب ماجستير في اللغة العربية وآدابها، كلية الآداب والعلوم الاجتماعية، جامعة فطاني
^{2**} دكتوراه في الدراسات الأدبية، محاضر برنامج دكتوراه الفلسفة في اللغة العربية وآدابها، كلية الآداب والعلوم
الاجتماعية، جامعة فطاني
^{3***} دكتوراه في الدراسات الأدبية، محاضر برنامج دكتوراه الفلسفة في اللغة العربية وآدابها، كلية الآداب والعلوم
الاجتماعية، جامعة فطاني

مستخلص البحث

هدف هذا البحث إلى تنمية مهارات الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا من خلال وحدة قائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية وذلك من خلال تحديد مهارات الفهم القرائي والأنشطة الإلكترونية التفاعلية المناسبة لدارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا في المستوى المبتدئ، وكذلك تحديد فاعلية الوحدة القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى الدارسين المستهدفين. وتبع البحث المنهج الوصفي التحليلي لاختيار مهارات الفهم القرائي المناسبة لدارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا في المستوى المبتدئ، والمنهج التجريبي مستخدماً التصميم شبه التجريبي لقياس فاعلية استخدام الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تنمية مهارات الفهم القرائي، واعتمد البحث على استبانة لتحديد مهارات الفهم القرائي، واختبار لقياس فاعلية الأنشطة الإلكترونية في تحسين مستوى مهارات الفهم القرائي.

توصل البحث إلى وجود فروق ذات دلالة إحصائية عند مستوى 0.05 بين متوسطات درجات الدارسين في القياسين القبلي والبعدي، وذلك لصالح مجموعة القياس البعدي، وهذا يُشير إلى أنّ الوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية كانت ذات تأثير إيجابي ذي دلالة إحصائية على تحسين مستوى أداء الدارسين المجموعة التجريبية في مهارات الفهم القرائي، كما تُظهر قيمة مربع إيتا (η^2) البالغة 0.94 أنّ الوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية كانت ذات تأثير

كبير على تحسين مهارات الفهم القرائي للدارسين، وهذا يعني أنّ الوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية قد أحدثت تغييراً كبيراً ومؤثراً في مستوى أداء الدارسين في مهارات الفهم القرائي.

وجاءت مساهمة البحث في التأكيد على جدوى استخدام الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تحسين مهارات الدارسين في مجال القراءة بصفة عامة وفي مجال الفهم القرائي بصفة خاصة، كما يُمكن للمعلمين الاستفادة من الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تصميم أنشطة تعليمية أخرى لتنمية مهارات الفهم القرائي لدى الدارسين، وكذلك يُمكن تعميم استخدام الأنشطة الإلكترونية التفاعلية على سياقات تعليمية أخرى للحصول على نتائج إيجابية مماثلة. بشكل عام، توفر هذه النتائج أدلة علمية قوية على فاعلية الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تحسين مهارات الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا، مما يؤكد التأثيرات الإيجابية على المجتمع الماليزي.

الكلمات المفتاحية: اللغة العربية، الفهم القرائي، الأنشطة الإلكترونية التفاعلية، دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها في ماليزيا

المقدمة

اللغة العربية هي إحدى اللغات الحية التي يزداد الإقبال على تعلمها في أوروبا وأمريكا، بل أن هناك دول تعدُّ اللغة العربية لغة ثانية مثل البلدان الإسلامية في جنوب شرق آسيا، وهي تُدرّس إجبارياً في كثير من مدارس هذه البلدان؛ ففي ماليزيا يبدأ تدريس اللغة العربية من المرحلة الابتدائية وهناك بعض المدارس الثانوية تكون الدراسة باللغة العربية في كثير من المواد وخاصة المواد الدينية لذلك يجب الاهتمام بتعليم اللغة العربية وتعلمها والاهتمام بالبرامج التي تعلم اللغة العربية لغير الناطقين بها وتبني المداخل والتوجهات الحديثة، ومن هذه التوجهات الاستراتيجيات الإلكترونية التفاعلية، ومع تقدم عصر المعلومات فقد أصبح استخدامها شيئاً مهماً في كل مناحي الحياة لا سيما في العملية التعليمية، هذا التطور التقني قد انعكس على البرامج والتطبيقات، مما يحتم استخدام هذه الأنشطة التفاعلية في تطوير العملية التعليمية وإيجاد مزيد من المواقع والبرامج الإلكترونية لتطور العملية التعليمية وخاصة في تعليم وتعلم اللغة العربية لغير الناطقين بها، ومن هنا تكمن أهمية هذا البحث في محاولة لمواكبة هذا التقدم من خلال توظيف أنشطة تفاعلية في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا.

خلفية البحث

تعدُّ مهارة القراءة من المهارات اللغوية التي لها تأثير كبير على المهارات الاستيعابية، والإنتاجية، كما أن تعلمها يحتاج إلى طرق وأساليب حديثة غير التي تمارس في قاعات الدراسة الآن، فالقراءة هي عملية يُراد بها إيجاد صلة بين لغة الكلام والرموز الكتابية، ولذا فمهارة القراءة مكملية للمهارات اللغوية الأخرى؛ فعالم اليوم عالم قراءة وإطلاع، وعلى الرغم من تعدد الوسائل الثقافية في العصر الحديث من إذاعة مسموعة، ومرئية، فإن القراءة تفوق كل هذه الوسائل، لما تمتاز به من السهولة والسرعة والحرية، وعدم التقييد بزمن معين، أو مكان معين. (علي، وعلي، 2016، ص 13)

ويعدُّ الفهم القرائي أساساً لعملية القراءة ومطلباً أساسياً ومهماً في القراءة ولا يقتصر هذا الفهم على مادة دراسية بعينها، بل كل المواد الدراسية من لغة عربية وعلوم ورياضيات وتاريخ وكمياء وغيرها، وأيضاً هذا الفهم يزيد من أفكاره الأثرية والمهام بخفايا اللغة واكتساب مهارات النقد والتحليل وابداء الآراء (عبد الحميد، 2000، ص. 203)

وتتحقق مهارات الفهم القرائي بامتلاك الدارسين مهارات معقدة تتضمن مهارات فرعية مختلفة يكون من خلالها الدارس قادراً على بناء المعاني في النص المقروء مثل: تحديد الأفكار الرئيسة في النص،

وترتب الأفكار، وتحديد العلاقات بين الأسباب والنتائج، وتحديد أسلوب الكتاب، والاستدلال والاستنتاج، وتحديد غرض الكتاب، والتمييز الخيال والحقيقة. (شحاتة، 2002، ص.120)

ومع تقدم عصر المعلومات فقد أصبح استخدامها شيئاً مهماً في كل مناحي الحياة لاسيما في العملية التعليمية، هذا التطور التقني قد انعكس على البرامج والتطبيقات، مما يحتم استخدام هذه الأنشطة التفاعلية في تطوير العملية التعليمية وإيجاد مزيد من المواقع والبرامج الالكترونية لتطور العملية التعليمية وخاصة في تعليم وتعلم اللغة العربية لغير الناطقين بها.

إن استخدام الأنشطة الإلكترونية التفاعلية قد يساعد الدارسين على تطوير قدراتهم اللغوية، ومهارات اللغة التواصلية، من خلال تنمية الثروة اللغوية، خاصة حين تصبح هذه الأنشطة جزءاً رئيساً من مكونات المنهج، مُستندة في ذلك إلى إيجابية الدارس، وحرصه على تعلم المهارات اللغوية عن طريق أنشطة إلكترونية تجمع بين المتعة والترفيه والتعليم عن طريق جذب انتباههم من خلال رسوم مُتحركة ملونة وألعاب تعليمية ومسابقات ترفيهية. (مختار، 2022، ص.306)

وتعمل الأنشطة الإلكترونية التفاعلية على تزويد الدارسين بخبرة تعليمية جديدة، كما أنها تؤدي عدداً من العمليات التي يقوم بها المعلم، وتشمل المراقبة والتقييم وتوضيح نقاط القوة والضعف ومعالجتها، وتتميز أيضاً بالسرعة الكبيرة والدقة العالية في بيئات التعلم الإلكتروني، والعمل لفترات طويلة وبصورة مستمرة وكذلك الكفاءة العالية والقدرة على الاستنباط والاستنتاج والاستقراء. (Zhao,2018, p37)

كما أن استخدام الأنشطة الإلكترونية التفاعلية يفيد الدارس بشكل كبير في عملية التعلم وخاصة عند تعلم اللغات الأجنبية، لأن الدارس سيكون قادراً على الاختيار بين مجموعة متنوعة من طرق التعلم مثل الألعاب التعليمية والمواقع الإلكترونية وغرف الدردشة وألعاب الإنترنت للمتعلمين الصغار، وستكون عملية التعلم أكثر ملاءمة وجاذبية من خلال عملية التواصل والتفاعل، ويتم تنظيم الأنشطة التفاعلية داخل البيئة التعليمية أو خارجها ولن يكون مقيداً بالوقت أو بالمكان، والمعلومات تقدم بأشكال متعددة من مصادر مختلفة، كما أن الروابط التعليمية الموجودة للمواقع التعليمية سوف تقدم المزيد من المساعدة للمتعلمين لدراسة أي محتوى تعليمي بأي لغة أجنبية. (Ambarini,2018, p231)

وقد اختار البحث مدرسة أمان الثانوية، والتي تأسست عام 1431هـ/2010 م، وهي مؤسسة تعليمية تعتمد على التربية الإسلامية المنظمة لبناء فرد مسلم قادر على ممارسة الإسلام بوعي وإيمان، وقد ثبت ذلك من خلال نجاح الطلاب السابقين. أما ملامح منهج اللغة العربية في مدرسة أمان الثانوية؛

فإنها تستخدم كتاب اللغة العربية الفصحى لغير الناطقين بالعربية في السنة الثالثة الثانوية حسب المنهج المعياري للمدارس الثانوية، وزارة التربية الماليزية، والهدف الأسمى لهذا الكتاب هو مساعدة الطلاب على اكتساب المهارات اللغوية الأربع، وكذلك تزويد الطلاب بالثروة اللغوية والتراكيب اللغوية التي يمكن استخدامها في المواقف التواصلية والحياتية؛ حيث يتمكن الطلاب من رفع مهاراتهم اللغوية والحصول على المعرفة والتحلي بالقيم النبيلة التي تعتمد على فلسفة التربية الوطنية.

وانطلاقاً من رؤية مدرسة أمان الثانوية في أن تكون مؤسسة تعليمية رائدة في كيلانتان، ورسالتها المتمثلة في تقديم نظام تعليم إسلامي لإنتاج جيل متعلم ومؤمن ومتميز ذي أخلاق حميدة، ومساهم في بناء أمته، وتحقيق أهدافها التي تنص على مواصلة عملية التعليم الإسلامي، وتثقيف الطلاب بالعميقة الإسلامية الصحيحة المستندة إلى القرآن الكريم والسنة النبوية، وغرس الأخلاق الحميدة في نفوس الطلاب، وبناء الفرد المسلم القادر على قيادة المجتمع، والحرص على وحدة المعرفة وذلك لإنتاج علماء وقادة أذكياء صالحين ملتزمين بالإسلام؛ فقد رأى البحث ضرورة مواكبة هذه الرؤية والرسالة للتقدم العلمي والتكنولوجي من خلال توظيف أنشطة تفاعلية في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها.

بالرغم من أهمية مهارات الفهم القرائي للناطقين بغير العربية، واهتمام الباحثين بها، فقد أكدت بعض البحوث وجود بعض القصور في الاهتمام بهذه المهارات لدى الدارسين، ومن هذه الدراسات (عبد الوهاب، 2016) فقد أشارت هذه الدراسات إلى قصور تعليم مهارات الفهم القرائي فيما يتعلق بإستراتيجيات التدريس المستخدمة من قبل المعلمين، وقصور المواد التعليمية التي تسهم في تنمية مهارات الفهم القرائي، وعدم وجود إستراتيجيات تدريسية حديثة تسهم في علاج تدني مستوى المتعلمين في الفهم القرائي، وهذا ما ينطبق على المدرسة عينة البحث (مدرسة أمان الثانوية) حيث يعاني الدارسون من ضعف مستويات الفهم القرائي في المستوى المباشر والمستوى الاستنتاجي، واقتصار مهارات الفهم القرائي على تحديد معاني الكلمات.

أهمية البحث

تأتي أهمية هذا البحث فيما يحتمل أن يسهم به في مجال تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها بعامه، وفي مجال تنمية مهارات الفهم القرائي خاصة؛ حيث يفيد كلاً من مخططي ومعدّي مناهج وبرامج تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها حيث يقدّم هذا البحث قائمة بمهارات الفهم القرائي المناسبة لدارسي اللغة العربية الماليزيين في المستوى المبتدئ، وقد يُستعان بتلك القائمة في بناء مناهج تُناسب أولئك الدارسين في مهاراتهم اللغوية، كما يفيد منقّذي المناهج والبرامج حيث يقدّم هذا البحث وحدة تستند إلى أنشطة

إلكترونية تفاعلية لتنمية مهارات الفهم القرائي، وتدريب المعلمين على توظيف تلك الأنشطة في تنمية مهارات الفهم القرائي المناسبة لدارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها، ويفيد كذلك المستفيدين من هذه المناهج والبرامج حيث يساعد دارسي اللغة العربية الماليزيين على التمكن من مهارات الفهم القرائي، واكتساب القدرة على فهم النصوص المقروءة في المجالات والمواضيع الحياتية المختلفة، وأخيرا يفيد الباحثين في الميدان من أجل تطوير أساليب تعليم اللغة العربية حيث يفتح هذا البحث المجال أمام الباحثين لإعداد دراسات أخرى حول تنمية مهارات الفهم القرائي وتوظيف التوجهات الحديثة في ذلك.

أهداف البحث

يمكن تحديد أهداف البحث فيما يلي:

1. تحديد مهارات الفهم القرائي والأنشطة الإلكترونية التفاعلية المناسبة لدارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا في المستوى المبتدئ.

2. تحديد فاعلية الوحدة القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى الدارسين المستهدفين.

حدود البحث

تقصر حدود البحث على:

-الحدود الموضوعية: بعض مهارات الفهم القرائي اللازمة لدارسي اللغة العربية الماليزيين في المستوى المبتدئ (الفهم المباشر، والفهم الاستنتاجي) وفقاً لآراء المحكمين.

-الحدود البشرية: مجموعة من دارسي اللغة العربية الناطقين في مدارس أمان التعليمية في الصف الثالث وعددهم ثلاثون طالباً؛ إذ أنه المستوى الذي يفترض فيه أن الدارس الماليزي يحتاج إلى التمكن من الفهم القرائي.

-الحدود المكانية: مدرسة أمان الثانوية في كيلانتان حيث إنها مؤسسة تعليمية رائدة، وبيئة تعليمية ممثلة لبيئات ماليزيا المختلفة.

-الحدود الزمنية: الفصل الدراسي الثاني عام 2024 بمدرسة أمان الثانوية في كيلانتان.

الدراسات السابقة

دراسات تتعلق بالفهم القرائي:

دراسة بشار (2021) هدفت إلى تنمية مهارات الفهم القرائي من خلال نظم دعم الأداء الإلكتروني، وتوصلت إلى تفوق تلاميذ المجموعة التجريبية الأولى التي استخدمت نمط دعم الأداء الداخلي مقارنة بالمجموعة التجريبية الثانية والتي استخدمت نمط دعم الأداء العرضي ويمكن تفسير هذه النتيجة بأن نمط الدعم الداخلي أتاح للتلميذ الحصول على الدعم في نفس الواجهة التي يعرض فيها المحتوى دون إخفائه.

دراسة تركي (2021) هدفت إلى معرفة أثر استراتيجية معنى الكلمة في الفهم القرائي لدى طالبات الصف الثاني المتوسط، وقد اتبعت المنهج التجريبي، وتوصلت إلى تفوق طالبات المجموعة التجريبية اللائي درسن مادة المطالعة وفق استراتيجية معنى الكلمة على طالبات المجموعة الضابطة اللائي درسن نفس المادة بالطريقة التقليدية.

دراسة حسن (2021) هدفت إلى علاج ضعف مهارات الفهم القرائي وكذلك علاج الإخفاق في فهم بعض المعاني المتضمنة في النصوص القرائية وذلك باستخدام بيئة تعلم مقترحة قائمة على تقنية الهولوجرام، ولتحقيق أهداف البحث استخدم الباحث المنهج شبه التجريبي، وقد توصلت الدراسة إلى وجود فروق ذات دلالة إحصائية بين المجموعة الضابطة والمجموعة التجريبية بعد تطبيق البرنامج في متوسط الدرجة الكلية لمهارات الفهم القرائي لصالح المجموعة التجريبية؛ مما يؤكد فاعلية تقنية الهولوجرام المستخدمة في البحث.

دراسة السلمي (2022) هدفت إلى تعرف فاعلية النصوص الرقمية التفاعلية في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى تلاميذ الصف الرابع الابتدائي، باستخدام المنهج شبه التجريبي، وقد استخدمت الدراسة اختبار مهارات الفهم القرائي كأداة للقياس، وتوصلت الدراسة إلى فاعلية النصوص الرقمية التفاعلية في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى تلاميذ الصف الرابع الابتدائي، وأوصت الدراسة بضرورة تدريب معلمي اللغة العربية على تصميم وإنتاج البرمجيات التعليمية القائمة على النصوص الرقمية التفاعلية لتدريس مقررات اللغة العربية.

دراسة إبراهيم (2023) هدفت إلى التعرف على أثر استخدام تطبيقات الهاتف النقال في تنمية مهاراتي القراءة والفهم القرائي وذلك باستخدام بعض تطبيقات الهاتف النقال (تطبيق نان ويلي؛ تطبيق رحلة الحروف. تطبيق القراءة والكتابة)، وتم إعداد اختبار تحصيلي وبطاقة ملاحظة لقياس مهارات

القراءة والفهم القرائي لدى التلاميذ، وأكدت الدراسة وجود علاقة ارتباطية موجبة بين مهارات القراءة ومهارات الفهم القرائي وهذا يعني أنه كلما ارتفعت مهارات التلاميذ في القراءة ارتفعت مهاراتهم في الفهم القرائي.

دراسات تتعلق بالأنشطة الإلكترونية التفاعلية:

دراسة أبو عنزة وحمدي (2015) هدفت هذه الدراسة إلى استقصاء أثر التدريس باستخدام الألعاب التعليمية الإلكترونية في تنمية مهارات اللغة العربية، ولتحقيق أغراض الدراسة استخدم المنهج شبه التجريبي، وأظهرت النتائج وجود فرق دال إحصائي في متوسطات رتب درجات لدى طلاب المجموعة التجريبية ويعزى ذلك إلى الأثر الإيجابي للتدريس باستخدام الألعاب الإلكترونية التعليمية على مهارات اللغة العربية، وأوصت الدراسة بضرورة تفعيل التدريس باستخدام الألعاب الإلكترونية في تدريس اللغة العربية الصف الثاني الأساسي؛ لما أظهرته هذه الدراسة من أثر إيجابي في تنمية مهارات الطلبة في التحدث والاستماع والقراءة.

دراسة علي (2020) هدفت إلى التعرف على فاعلية برنامج قائم على الأنشطة الإلكترونية في تنمية مهارات القراءة والكتابة لدى تلاميذ مدارس الفصل الواحد، وتمثلت مواد وأداتا البحث في قائمة مهارات القراءة والكتابة، وأنشطة البرنامج الإلكتروني، ودليل المعلم لاستخدام البرنامج الإلكتروني، ومقياس مهارات القراءة واختبار مهارات الكتابة، وقد توصلت نتائج البحث إلى فاعلية برنامج قائم على الأنشطة الإلكترونية في تنمية مهارات القراءة والكتابة لدى تلاميذ مدارس الفصل الواحد.

دراسة شحاتة (2020) هدفت إلى قياس فاعلية إستراتيجية القراءة الإلكترونية في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى تلاميذ المرحلة الإعدادية، ولتحقيق هذا الهدف تم بناء قائمة بمهارات الفهم القرائي واختبار في الفهم القرائي وإعداد دليل معلم ودليل التلميذ لاستخدام الاستراتيجية، وتوصلت الدراسة إلى فاعلية استراتيجية القراءة الإلكترونية في تنمية مهارات الفهم القرائي (الاستنتاجي - الناقد - الإبداعي) ووجود فروق ذات دلالة إحصائية بين متوسطي درجات المجموعة التجريبية والمجموعة الضابطة في التطبيق البعدي لصالح المجموعة التجريبية. وأوصت بضرورة تطبيق التعلم الإلكتروني في المدارس وخاصة بعد انتشار جائحة كورونا جنبا إلى جنب مع التعليم وجها لوجه؛ وضرورة التنوع في طرق التدريس واستخدام الوسائل التعليمية المحفزة بما يتناسب وطبيعة الموقف التعليمي والموضوعات القرائية وبما يتناسب طبيعة طلاب المرحلة.

دراسة عسيري (2022) استهدفت هذه الدراسة التعرف على فاعلية استخدام المنصات الرقمية التعليمية في تنمية الفهم القرائي باللغة الإنجليزية لدى طالبات الصف الأول الثانوي بمدينة جدة. ولتحقيق ذلك الهدف تم استخدام المنهج شبه التجريبي في إجراء تجربة الدراسة، وقد توصلت الدراسة من خلال تطبيق اختبار الفهم القرائي؛ وبطاقة الملاحظة على عينة مجموعتي الدراسة قبلًا وبعديًا إلى ما يلي: وجود فرق دال احصائيا عند مستوى 0.05 بين متوسطي درجات المجموعة التجريبية والمجموعة الضابطة في التطبيق البعدي للاختبار التحصيلي الخاص بمستوى الفهم القرائي النقدي والقرائي التحليلي والقرائي الابداعي باللغة الإنجليزية لصالح المجموعة التجريبية ". وجود فرق دال احصائيا عند مستوى 0.05 بين متوسطي درجات المجموعة التجريبية والمجموعة الضابطة في التطبيق البعدي لبطاقة الملاحظة الخاصة بمستوى الفهم القرائي النقدي والقرائي التحليلي والقرائي الابداعي باللغة الإنجليزية لصالح المجموعة التجريبية. وتمت التوصية باستخدام منصة Seesaw التعليمية في تصميم وتدريب المقررات الدراسية وتهيئة الطلاب والمعلمين على استخدام هذا النظام، وكذلك أهمية المنصات الرقمية في عملية التعلم.

دراسة الشحي (2023) هدفت الدراسة إلى التحقق من أثر استخدام الألعاب التعليمية الإلكترونية على الفهم القرائي والمرونة المعرفية لدى طلاب التعليم الأساسي، ولتحقيق هدف الدراسة تم استخدام اختبار الفهم القرائي، وحصلت المجموعة التجريبية على جلسات على استخدام الألعاب الإلكترونية، وتم تطبيق اختبار الفهم القرائي ومقياس المرونة المعرفية عقب الانتهاء من الجلسات، وتوصلت النتائج إلى تحسن مستوى الفهم القرائي والمرونة المعرفية لدى طلاب المجموعة التجريبية عند المقارنة بالمجموعة الضابطة، مما يؤكد فاعلية الألعاب التعليمية الإلكترونية في تنمية مهارات الفهم.

تختلف الدراسة الحالية عن الدراسات السابقة في عدة أوجه جوهرية، أبرزها أنها صمّمت وحدة تعليمية متكاملة قائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية خصيصًا لدارسي اللغة العربية من الناطقين بغيرها في ماليزيا بينما ركزت الدراسات السابقة على عناصر محددة مثل نظم دعم الأداء (بشار، 2021)، أو استراتيجيات لغوية تقليدية كمعنى الكلمة (تركي، 2021)، أو تقنيات متقدمة مثل الهولوجرام (حسن، 2021)، أو تطبيقات الهاتف الجاهزة (إبراهيم، 2023). كما اختلفت عن دراسات ركزت على فئات محلية ناطقة بالعربية في مراحل التعليم الأساسي، مثل استخدام الألعاب أو النصوص الرقمية أو المنصات التعليمية، دون تقديم وحدة تعليمية متكاملة موجهة لفئة أجنبية. وتتميز هذه الدراسة أيضًا بتنوع الأنشطة الرقمية، وبعتمادها على منهج وصفي وتجريبي، وبإثبات فاعليتها بأدلة إحصائية قوية ($\eta^2 = 0.94$)، مما يجعلها أكثر شمولاً وواقعية وقابلية للتطبيق في بيئات تعليم العربية للناطقين بغيرها.

منهجية البحث

تم استخدام المنهج التجريبي، لمناسبته لأهداف البحث الحالي، حيث يعرف المنهج التجريبي بأنه تغير متعمد وتحكم في المتغيرات المؤثرة في ظاهرة ما باستثناء متغيراً واحداً وهو الوحدة المقترحة القائمة على الأنشطة اللغوية التفاعلية، سيقوم الباحث بتطويعه وتغييره بهدف تحديد وقياس تأثيره وفاعليته في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية في المستوى المبتدئ من الناطقين بغيرها، وسيتم في ضوء ذلك إخضاع المتغير المستقل للتجربة وقياس أثره على المتغير التابع، حيث تعد طريقة التعلم هي المتغير المستقل وتتمثل في الوحدة المقترحة القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية، وتتمثل المتغيرات التابعة مستويات ومهارات الفهم القرائي.

وجاءت متغيرات البحث كما يلي:

- أ. المتغير المستقل: ويتمثل في الوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية.
 - ب. المتغير التابع: ويتمثل في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى الدارسين في المستوى المبتدئ.
- وقد تم استخدام التصميم التجريبي ذي المجموعة الواحدة للتأكد من فاعلية الوحدة المقترحة القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية، وقد تم استخدام التطبيق (قبلي - بعدي).

أسباب اختيار الموضوع

بالرغم من أهمية مهارات الفهم القرائي للناطقين بغير العربية، واهتمام الباحثين بها، فقد أكدت بعض البحوث على وجود بعض القصور في الاهتمام بهذه المهارات لدى الدارسين، ومن هذه الدراسات (الحديبي، 2013)، (عبد العظيم، 2012)، (أحمد، 2011)، (عبدالباري، 2009)، (شعلان، 2011)، (زهران، 2011). (عبد الوهاب، 2016)، (ياقوت، 2017)، (أحمد، 2013)، (عبد القادر، 2015).

فقد أشارت هذه الدراسات إلى قصور تعليم مهارات الفهم القرائي فيما يتعلق باستراتيجيات التدريس المستخدمة من قبل المعلمين، وقصور المواد التعليمية التي تسهم في تنمية مهارات الفهم القرائي، وعدم وجود استراتيجيات تدريسية حديثة تسهم في علاج تدني مستوى المتعلمين في الفهم القرائي، وقصور في تدريس مادة القراءة نتج عنه ضعف الدارسين في مهارات الفهم القرائي، وضعف مستويات

الفهم القرائي للفهم المتمثلة كالفهم المباشر والفهم الاستنتاجي، واقتصار مهارات الفهم القرائي على تحديد معاني الكلمات.

ونظرا لوجود أوجه ضعف متعددة لدى دارسي اللغة العربية لغير الناطقين بغيرها في مهارات الفهم القرائي وافتقار الممارسات التدريسية إلى استخدام الإستراتيجيات المناسبة لتنميتها من خلال نماذج تدريسية تعد لهذا الغرض، فإن أسباب اختيار موضوع البحث الحالي تتمثل في وجود قصور في استخدام استراتيجيات تنمية مهارات الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا، والاحتياج إلى استخدام أنشطة إلكترونية تفاعلية تسهم في تنمية هذه المهارات.

مشكلة البحث

تحدد مشكلة البحث في ضعف مهارات الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية المميزين بالإضافة إلى الافتقار إلى استخدام أنشطة إلكترونية تفاعلية لتنمية هذه المهارات. وللتصدي لهذه المشكلة يحاول البحث الإجابة عن الأسئلة الآتية:

1. ما مهارات الفهم القرائي المناسبة لدارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا في المستوى المبتدئ؟
2. ما أسس بناء وحدة قائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية لتنمية مهارات الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا في المستوى المبتدئ؟
3. ما الوحدة القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية لتنمية مهارات الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا في المستوى المبتدئ؟
4. ما فاعلية الوحدة القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية لتنمية مهارات الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا في المستوى المبتدئ؟

أدوات البحث

استبانة مهارات الفهم القرائي: هدف الوحدة الرئيس تنمية مهارات الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها باستخدام الأنشطة الإلكترونية التفاعلية؛ تلك المهارات التي حُدِّدَتْ بصورة مبدئية في صورة استبانة، ومن أجل التأكد من صلاحية قائمة مهارات الفهم القرائي لدارسي اللغة العربية اللغة العربية الناطقين بغيرها، تم عرضها على المحكمين؛ وذلك للتأكد مما إذا كانت المهارات الموضوعية في الاستبانة تقيس فعلاً ما وضعت لقياسه، وقد طلب الباحث من السادة المحكمين التكرم بقراءة هذه قائمة المهارات، وإبداء الرأي في انتماء المهارة للمجال الواردة فيه، ومناسبة المهارة للطلاب عيّنة البحث،

وإضافة مهارة أو حذفها أو تعديل صياغتها. وفي ضوء ملاحظات السادة المحكمين تمت مراجعة القائمة وإجراء التعديلات التي أشاروا إليها، وأصبحت القائمة في صورتها النهائية، علمًا بأنه تم حذف ثلاث مهارات، وتعديل سبع مهارات، وإضافة أربع مهارات، لكن تم رفضها لوجود هذه المهارات بالفعل في قائمة المهارات. وقد قام الباحث بإجراء التعديلات التي طلبها السادة المحكمون، وتم الاعتماد على بقية المهارات؛ لأنها حظيت بوزن نسبي 80% فأكثر من آراء السادة المحكمين. ومن ثم فقد تضمنت القائمة في صورتها النهائية 3 مهارات رئيسة انبثق عنها 12 مهارة فرعية.

اختبار مهارات الفهم القرائي: يهدف هذا الاختبار إلى قياس تقدم دراسي المستوى المبتدئ من دراسي اللغة العربية الناطقين بغيرها (مجموعة البحث) في مهارات الفهم القرائي، وذلك لمعرفة مدى تأثير الوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تنمية تلك المهارات المستهدفة، وقد استند البحث في بناء هذا الاختبار إلى قائمة مهارات الفهم القرائي المستهدف تنميتها في هذا البحث والتي تم التوصل إليها من الأدبيات العربية والأجنبية المرتبطة بمهارات الفهم القرائي لدى دراسي اللغة العربية، والدراسات والبحوث التي تناولت مهارات الفهم القرائي لدى دراسي اللغة العربية الناطقين بغيرها، وأهداف تعليم مهارات الفهم القرائي لدى دراسي اللغة العربية الناطقين بغيرها في المستوى المبتدئ، ومعايير تقويم مهارات الفهم القرائي لدى دراسي اللغة العربية الناطقين بغيرها في المستوى المبتدئ، وتمت كتابة تعليمات وإرشادات الاختبار في بداية الاختبار، ثم تمت صياغة مفردات الاختبار، حيث غطت المهارات التي تم التوصل إليها من استطلاع رأي المحكمين حول مهارات الفهم القرائي، وجميع أسئلة الاختبار من نوع (الاختيار من متعدد)، وروعي أن تكون موزعة على المهارات التي تم التوصل إليها؛ بحيث يقيس كل سؤال مهارة من مهارات الفهم القرائي، ثم تم عرض الاختبار في صورته الأولية على (3) محكمين بهدف إجراء التعديلات المناسبة وفق ما يروونه صوابًا من حيث مدى مناسبة كل مهارة لدارسي اللغة العربية الماليزيين في المستوى المبتدئ، وتعديل ما يرى المحكمون من أسئلة إما بالحذف، أو الإضافة، أو تعديل الصياغة، وقد أبدى المحكمون موافقتهم على جميع مفردات الاختبار، وتعديل صياغة بعض المفردات، ورأوا مناسبة الاختبار لدارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا (المستوى المبتدئ)، وقد حظيت أسئلة الاختبار بوزن نسبي 80% فأكثر من آراء السادة المحكمين.

نتائج البحث

نتائج الفرض الأول:

ينصّ الفرض الأول على "توجد فروق ذات دلالة إحصائية عند مستوى 0,05 بين متوسطات درجات المجموعة التجريبية في كلّ من القياسين القبلي والبعدي لدى تحقّق مهارات الفهم المباشر لصالح القياس البعدي"، ولتحقّق من هذا الفرض، استخدم الباحث اختبار "ت" للعينات المرتبطة، ويمكن تفسير نتائج اختبار (ت) للكشف عن الفروق بين المتوسطات الحسابية لدرجات الدارسين في القياسين القبلي والبعدي في مهارات الفهم المباشر كالاتي: وجود فروق ذات دلالة إحصائية عند مستوى الدلالة 0.05 بين متوسطي الدرجات في القياسين القبلي والبعدي في مهارات الفهم المباشر ككلّ، وذلك لصالح القياس البعدي. ويظهر المتوسط الحسابي للقياس البعدي (10.27) تفوّقاً على المتوسط الحسابي للقياس القبلي (4.36)؛ ممّا يُشير إلى فاعلية الوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تنمية مهارات الفهم المباشر لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا.

وقيمة (ت) المحسوبة (13.73) وهي دالة إحصائية، ممّا يؤكّد وجود فروق حقيقية بين القياسين وليست مجرد فروق عشوائية. وقيمة مربع إيتا (0.86) تُشير إلى حجم تأثير كبير للوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية على الدارسين في مهارات الفهم المباشر.

وبناءً على ما سبق، يمكن القول إنّ للوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية فاعلية كبيرة في تمكين دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا من إتقان مهارات الفهم المباشر.

وتتنفق هذه النتيجة مع دراسة بشار(2021) والتي هدفت إلى تنمية مهارات الفهم القرائي من خلال نظم دعم الأداء الإلكتروني وقد أشارت نتائج الدراسة إلى وجود فروق ذات دلالة إحصائية بين متوسطات رتب درجات تلاميذ مجموعتي دعم الأداء الإلكتروني (الداخلي - العرضي) في مهارات الفهم القرائي، ودراسة السلمي (2022) والتي توصلت إلى فاعلية النصوص الرقمية التفاعلية في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى تلاميذ الصف الرابع الابتدائي، باستخدام المنهج شبه التجريبي، وقد أوصت الدراسة بضرورة تدريب معلمي اللغة العربية على تصميم وإنتاج البرمجيات التعليمية القائمة على النصوص الرقمية التفاعلية لتدريس مقررات اللغة العربية.

ثانياً: نتائج الفرض الثاني:

ينصّ الفرض الثاني على "توجد فروق ذات دلالة إحصائية عند مستوى 0,05 بين متوسطات درجات المجموعة التجريبية في كلّ من القياسين القبلي والبعدي لدى تحقّق مهارات الفهم الاستنتاجي لصالح

القياس البعدي، وللتحقق من هذا الفرض، استخدم الباحث اختبار "ت" للعينات المرتبطة، ويمكن تفسير نتائج اختبار (ت) للكشف عن الفروق بين المتوسطات الحسابية لدرجات الدارسين في القياسين القبلي والبعدي في مهارات الفهم الاستنتاجي كالاتي: وجود فروق ذات دلالة إحصائية عند مستوى الدلالة 0.05 بين متوسط الدرجات في القياسين القبلي والبعدي في مهارات الفهم الاستنتاجي ككل، وذلك لصالح القياس البعدي، ويُظهر المتوسط الحسابي للقياس البعدي (10.63) تفوقًا على المتوسط الحسابي للقياس القبلي (4.43)؛ مما يُشير إلى فاعلية للوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تنمية مهارات الفهم الاستنتاجي لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا.

قيمة (ت) المحسوبة (16.11) وهي دالة إحصائية، مما يؤكد وجود فروق حقيقية بين القياسين وليست مجرد فروق عشوائية. قيمة مربع إيتا (0.89) تُشير إلى حجم تأثير كبير للوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية على الدارسين في مهارات الفهم الاستنتاجي.

وبناءً على ما سبق، يمكن القول إنَّ للوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية فاعلية كبيرة في تمكين دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا من إتقان مهارات الفهم الاستنتاجي.

وتتفق هذه النتيجة مع دراسة تركي (2021) التي وظفت استراتيجية معنى الكلمة في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى طالبات الصف الثاني المتوسط، وقد اتبعت المنهج التجريبي، وتوصلت إلى تفوق طالبات المجموعة التجريبية اللاتي درسن مادة المطالعة وفق استراتيجية معنى الكلمة على طالبات المجموعة الضابطة اللاتي درسن نفس المادة بالطريقة التقليدية، لكن تختلف الدراسة الحالية في استخدام أكثر من نشاط إلكتروني تعليمي بينما اقتصرَت دراسة تركي 2021 على استراتيجية واحدة فقط وهي استراتيجية معنى الكلمة.

وتتفق هذه النتيجة مع دراسة حسن (2021) التي أكدت فاعلية تقنية الهولوجرام في علاج ضعف مهارات الفهم القرائي، وكذلك علاج الإخفاق في فهم بعض المعاني المتضمنة في النصوص القرائية، وتتفق أيضا في استخدام المنهج شبه التجريبي، وقد توصلت الدراسة إلى وجود فروق ذات دلالة إحصائية بين المجموعة الضابطة والمجموعة التجريبية بعد تطبيق البرنامج في متوسط الدرجة الكلية لمهارات الفهم القرائي لصالح المجموعة التجريبية؛ مما يؤكد المستخدمة في البحث.

نتائج الفرض الثالث:

ينصّ الفرض الثالث على "توجد فروق ذات دلالة إحصائية عند مستوى 0,05 بين متوسطات درجات المجموعة التجريبية في كلٍّ من القياسين القبلي والبعدي لمدى تحقّق الدرجة الكلية لمهارات الفهم

القرائي لصالح القياس البعدي، ويمكن تفسير نتائج اختبار (ت) للكشف عن الفروق بين المتوسطات الحسابية لدرجات الدارسين في القياسين القبلي والبعدي في مهارات فهم المقروء كالاتي: وجود فروق ذات دلالة إحصائية عند مستوى الدلالة 0.05 بين متوسطات الدرجات في القياسين القبلي والبعدي في مهارات الفهم القرائي ككل، وذلك لصالح القياس البعدي، ويُظهر المتوسط الحسابي للقياس البعدي (20.9) تفوقاً على المتوسط الحسابي للقياس القبلي (8.79)؛ مما يُشير إلى فاعلية الوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى دارسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا.

قيمة (ت) المحسوبة (29.31) وهي دالة إحصائية، مما يؤكد وجود فروق حقيقية بين القياسين وليست مجرد فروق عشوائية. قيمة مربع إيتا (0.94) تُشير إلى حجم تأثير كبير للوحدة التعليمية الإلكترونية التفاعلية على الدارسين في مهارات الفهم القرائي.

وبناءً على ما سبق، يمكن القول إن للوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية فاعلية كبيرة في تمكين الدارسين من اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا من إتقان مهارات الفهم القرائي.

وتتفق هذه النتيجة مع دراسة عسيري (2022) والتي استخدمت المنصات الرقمية التعليمية في تنمية الفهم القرائي باللغة الإنجليزية لدى طالبات الصف الأول الثانوي بمدينة جدة لكن تختلف الدراسة الحالية عن دراسة عسيري 2022 في مهارات الفهم القرائي المستهدفة نظراً لاختلاف عينة البحث ولذلك فقد أوصت هذه الدراسة باستخدام منصة Seesaw التعليمية في تصميم وتدريس المقررات الدراسية وتهيئة الطلاب والمعلمين على استخدام هذا النظام، وكذلك أكدت أهمية المنصات الرقمية في عملية التعلم وهذا ما أكدته الدراسة الحالية.

ومع دراسة الشحي (2023) التي وظفت الألعاب التعليمية الإلكترونية لتنمية مهارات الفهم القرائي والمرونة المعرفية لدى طلاب التعليم الأساسي، وتوصلت النتائج إلى تحسن مستوى الفهم القرائي والمرونة المعرفية لدى طلاب المجموعة التجريبية عند المقارنة بالمجموعة الضابطة، مما يؤكد فاعلية الألعاب التعليمية الإلكترونية في تنمية مهارات الفهم، وهذا ما توصلت إليه الدراسة الحالية من خلال تنمية مهارات الفهم القرائية الكلية من خلال مواقع الأسئلة والمسابقات.

وعلى الرغم من أوجه التشابه بين الدراسات والبحوث السابقة وبين الدراسة الحالية متمثلة في الهدف العام من هذه الدراسة وهو تنمية مهارات الفهم القرائي، بينما اختلفت معها من حيث الهدف الخاص بها، فبينما هدفت تلك الدراسات إلى تنمية مهارات الفهم القرائي من خلال استخدام

تطبيقات الهاتف النقال كدراسة إبراهيم 2023، أو هدفت إلى تنمية هذه المهارات باستخدام استراتيجيات واحدة كدراسة تركي 2021، أو هدفت إلى تنمية هذه المهارات باستخدام النصوص الرقمية التفاعلية كدراسة السلمي 2022، أو اقتصر على نشاط واحد أو تطبيق إلكتروني واحد كاستخدام تقنية الهولوجرام مثل دراسة حسن 2021، أما الدراسة الحالية فقد هدفت إلى تنمية مهارات الفهم القرائي من خلال استخدام الأنشطة الإلكترونية التفاعلية تتسم هذه الأنشطة بالتنوع والتكامل.

استنادًا إلى هذه النتائج، يُمكن استنتاج أنّ للوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية فاعلية كبيرة في تمكين دراسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا من إتقان مهارات الفهم القرائي. وبناءً على النتائج الإحصائية المُقدّمة، يمكن المناقشة والتفسير العلمي للنتائج على النحو التالي:

- تشير النتائج إلى وجود فروق ذات دلالة إحصائية عند مستوى 0.05 بين متوسطات درجات الدارسين في القياسين القبلي والبعدي، وذلك لصالح مجموعة القياس البعدي.

- هذا يُشير إلى أنّ الوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية كانت ذات تأثير إيجابي ذي دلالة إحصائية على تحسين مستوى أداء الدارسين المجموعة التجريبية في مهارات الفهم القرائي.

- تُظهر قيمة مربع إيتا (η^2) البالغة 0.94 أنّ الوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية كانت ذات تأثير كبير على تحسين مهارات الفهم القرائي للدارسين.

- هذا يعني أنّ الوحدة التعليمية القائمة على الأنشطة الإلكترونية التفاعلية قد أحدثت تغييرًا كبيرًا ومؤثرًا في مستوى أداء الدارسين في مهارات الفهم القرائي.

مساهمة البحث: تُقدّم هذه النتائج دليلاً على جدوى استخدام الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تحسين مهارات الدارسين في مجال القراءة بصفة عامة وفي مجال الفهم القرائي بصفة خاصة، ويُمكن للمُعَلِّمين الاستفادة من الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تصميم أنشطة تعليمية أخرى لتنمية مهارات الفهم القرائي لدى الدارسين، كما يُمكن تعميم استخدام الأنشطة الإلكترونية التفاعلية على سياقات تعليمية أخرى للحصول على نتائج إيجابية مماثلة، وبشكل عام، توفر هذه النتائج أدلة علمية قوية على فاعلية الأنشطة الإلكترونية التفاعلية في تحسين مهارات الفهم القرائي لدى دراسي اللغة العربية الناطقين بغيرها بماليزيا، ممّا له تأثيرات إيجابية على المجتمع الماليزي.

المراجع العربية

- إبراهيم، وائل سماح محمد. (2023). تطبيقات الهاتف النقال وأثرها في تنمية مهاراتي القراءة والفهم القرائي لدى أطفال المرحلة الابتدائية، *المجلة التربوية*، ج 105، 693-736.
- أبو عنزة، أماني سالم سليمان، وحمدي، نرجس عبد القادر إسماعيل. (2015). أثر التدريس باستخدام الألعاب التعليمية الإلكترونية في تنمية مهارات اللغة العربية الأساسية لدى طلبة الصف الثاني الأساسي في الأردن (رسالة دكتوراه غير منشورة). الجامعة الاردنية، عمان.
- الأنصاري، خالد (2016). تكنولوجيا المعلومات والاتصال ودورها في التعليم والتعلم. *مجلة كراسات تربوية*، ع2.
- بشار، شرين عوضين محمد. (2021). أثر اختلاف أنماط دعم الأداء الإلكتروني على تنمية مهارات الفهم القرائي لدى التلاميذ المعاقين سمعياً. *مجلة القراءة والمعرفة*، 21(233) 305-331.
- تركي، هديل باسم، وخليل، عمار إسماعيل. (2021). أثر استراتيجية معنى الكلمة في الفهم القرائي لدى طالبات الصف الثاني المتوسط. *مجلة الآداب*، مج4، 351-372.
- الجاسر، عفاف محمد صالح (2019). توظيف ورصا معلمات اللغة الإنجليزية للأنشطة الإلكترونية في المدارس الابتدائية في المملكة العربية السعودية جامعة الأميرة نورة. *مجلة الفتح*، (79).
- حسن، محمد أبو هاشم عبد الله، الدسوقي، محمد إبراهيم، والنجار، محمد السيد. (2021). بيئة تعلم قائمة على تقنية الهولوجرام لتنمية مهارات الفهم القرائي لدى تلاميذ المرحلة الابتدائية. *مجلة القراءة والمعرفة*، ع242، 120-167.
- رسلان، مصطفى رسلان. (2005). *المهارات القرائية والكتابية النظرية والتطبيق*، ط1، القاهرة، دار المعارف.
- رسلان، مصطفى رسلان. (2008). *تعليم اللغة العربية والتربية الدينية الإسلامية*، القاهرة، جامعة عين شمس.
- زهران، نورا محمد أمين (2011) فاعلية الأنشطة اللغوية القائمة على النظرية البنائية في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى تلاميذ المرحلة الإعدادية. *مجلة البحث العلمي في التربية*. مصر.
- شحاتة، أسماء عبد العزيز السيد، جاب الله، علي سعد، وعلي، علا عبد المقصود عبد الصادق. (2022). فاعلية استراتيجية القراءة الإلكترونية في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى تلاميذ المرحلة الإعدادية. *مجلة كلية التربية*، مج33، ع131، 37-70.

الشحي، فاطمة عبد الله محمد رابع. (2023). أثر استخدام الألعاب التعليمية الإلكترونية على الفهم القرائي والمرونة المعرفية لدى طلاب التعليم الأساسي. *المجلة العربية للتربية النوعية*، ع29، 238-211.

عبد الحميد، عبد الحميد عبد الله عبد الحميد (2000). فعالية استراتيجية معرفية معينة في تمية بعض المهارات العليا للفهم في القراءة لدى طلاب الصف الأول الثانوي، *مجلة القراءة والمعرفة*، 286-259.

عبد الحميد، عبد العزيز طلبة (2011). أثر تصميم استراتيجية للتعليم الإلكتروني قائمة على التوليف بين أساليب التعلم النشط عبر الويب ومهارات وتنمية مهارات التنظيم الذاتي للتعلم على كل من التحصيل واستراتيجيات التعلم الإلكتروني المنظم ذاتيا التفكير التأملي. *مجلة كلية التربية بالمنصورة (75)*، 135-117.

عبد الغفار، حسناء محيي الدين؛ وسليمان، خالد رمضان عبد الفتاح. (2021). متطلبات الأنشطة الإلكترونية التفاعلية لمرحلة رياض الأطفال في المدارس الأهلية بمدينة جدة من وجهة نظر أولياء الأمور والمعلمات والقائدات. *المجلة التربوية الدولية للعلوم التربوية والنفسية*. 61 (43).

عبد الوهاب، محمد محمود عبد الوهاب (2016) فاعلية استراتيجية التعلم الإلكتروني المقلوب القائم على الكتب الإلكترونية في تنمية بعض مهارات الفهم القرائي لدى طلاب معهد تعليم اللغة العربية لغير الناطقين بها بالجامعة الإسلامية. *المجلة التربوية كلية التربية*. سوهاج.

عبدالباري، ماهر شعبان. (2009). فاعلية استراتيجية التصور الذهني في تنمية مهارات الفهم القرائي لتلاميذ المرحلة الإعدادية. *دراسات في المناهج وطرق التدريس*، ع 145، 114-74.

عبيد، محمد عبيد (1996): تقويم أسئلة تعليم القراءة في ضوء مهارات الفهم في القراءة ومستوياته في المرحلة الإعدادية بدولة الإمارات، كلية التربية، جامعة عين شمس.

عسيري، منال علي. (2022). فاعلية استخدام المنصات الرقمية التعليمية في تنمية الفهم القرائي باللغة الإنجليزية لدى طالبات الصف الأول الثانوي بمدينة جدة. *المجلة العربية للتربية النوعية*، ع23، 498-471.

علي، رهام مصطفى محمد، وعلي، ستنا محمد. (2016). النظريات المهمة في تدريس مهارة القراءة لغير الناطقين باللغة العربية. *مجلة العلوم الإنسانية: جامعة السودان للعلوم والتكنولوجيا*، مج17، ع3.

علي، سيد السايح حمدان، سعد الله، وافي صابر سعد، وهادي، محمد همام. (2020). فاعلية برنامج قائم على الأنشطة الإلكترونية لتنمية مهارات القراءة والكتابة لدى تلاميذ مدارس الفصل الواحد. *مجلة العلوم التربوية*، ع43، 292-313.

عوض، نجلاء فتحي. (2022). مهارات الفهم القرائي في اللغة العربية ومدى توافرها لدي تلاميذ المرحلة الإعدادية غير الناطقين بها. *مجلة العلوم التربوية*.

الفراجي، هادي؛ موسى، عبد الكريم. (2006). *الأنشطة والمهارات التعليمية*. عمان: دار كنوز المعرفة.

لافي، سعيد عبد الله (2007) أثر استخدام استراتيجيات ما وراء المعرفة في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى تلاميذ المرحلة الابتدائية، المؤتمر العلمي الثامن عشر -مناهج التعليم وبناء الانسان العربي -مصر.

محمد، خلف حسن (2005): فعالية استراتيجيات تدريسية مقترحة في تنمية بعض مهارات القراءة الابتكارية لدى تلاميذ المرحلة الإعدادية، *الجمعية المصرية للقراءة والمعرفة*، كلية التربية، جامعة عين شمس، العدد (33).

مختار، عمرو. (2022). *توظيف الأنشطة الإلكترونية الترفيهية في تدريس الاستماع للناطقين بغير العربية*. مجلة نسخة، تركيا.

مدبولي، حنان مصطفى. (2004). أثر استخدام استراتيجيات ما وراء المعرفة في تنمية مهارات الفهم القرائي لدى طالبات الصف الأول الإعدادي الأزهرى، *بحوث المؤتمر العلمي الرابع للجمعية المصرية للقراءة والمعرفة "القراءة وتنمية التفكير"*، بدار الضيافة، جامعة عين شمس، م2، من 7:8 يوليو.

مهدي، حسن (2025). *تكنولوجيا التعليم والتعلم*. عمان دار المسيرة للنشر والتوزيع.
الناقة، محمود كامل. (2017). *المرجع المعاصر في تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها؛ الأسس والمداخل وإستراتيجيات التدريس*. دار الفكر العربي.

الناقة، محمود وحافظ، وحيد (2002). *تعليم اللغة العربية مداخله وفيناته، الجزء الأول*، القاهرة، كلية التربية، عين شمس.

ياقوت، شهيرة محمد ياقوت (2017). *تأثير استخدام الأنشطة التقنية الحديثة في تنمية الفهم القرائي لدارسي اللغة العربية من الأجانب في المستوى المتوسط*. *الجمعية التربوية لتدريس اللغات*. ع1، 59-77.

يونس، فتحي علي (2000). استراتيجيات تعليم اللغة العربية في المرحلة الثانوية، دار الكتاب
القاهرة.

المراجع الأجنبية:

- Ambarini, Setyaji & Zahraini. (2018). *Interactive Media in English for math at Kindergarten: Supporting Learning Language and Literacy With ICT*. Arab World English Journal (AWEL), Special Issue on (4).
- Arleen Shearer Mariotti; Susan P. Homan (2005): *Linking Reading Assessment to Instruction: An Application Worktext for Elementary Classroom Teachers*, 4th, Lawrence Erlbaum Associates Inc., Publishers, Mahwah, New Jersey, Pp261-262.
- Emerand, D.(2002). *Improving The Teaching of Reading*, New Delhi, Prentice Hall.Engineering, Vol.8, No.10, (pp.5-8)
- Fang Zhao. (2019). *Using Quizizz to Integrate Fun Multiplayer Activity in the Accounting Classroom*, *International Journal of Higher Education*, Vol. 8 No.1, h. 37. 1
- Hill, M. (2018). *teaching Interactive with electronic whiteboards in the primary phase*.*Innovations in Education and Teaching International*,41(3), 305-315.
- Karsenti, Th. (2019). *Artificial intelligence in education: The urgent need to prepare teachers for tomorrow's schools*. *Formation et profession*, 27(1), 105-111.

อุทยานแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม
วารสารอัล-ฮิกมะฮ์

[HTTP://SO01.TCI-THAIJO.ORG/INDEX.PHP/HIKMAH](http://so01.tci-thaijo.org/index.php/hikmah)